

Gospodarski rast,
nova radna mjesta i
društvena pravednost

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA
Izborni program 2016.

vjerodostojno.

Drage Hrvatice i Hrvati,
poštovane hrvatske državljanke i državljanji,

pred Vama se nalazi Program *Gospodarski rast, nova radna mjesta i društvena pravednost* koji sadrži mјere kojima u sljedeće četiri godine želimo zajedno modernizirati Hrvatsku. Kao predsjednik stožerne hrvatske stranke, koju je utemeljio prvi predsjednik Republike Hrvatske dr. sc. Franjo Tuđman, predstavljam Vam naš Program kojim tražimo Vaše povjerenje na izborima za Hrvatski sabor u nedjelju, 11. rujna 2016. godine.

HDZ je predvodio ostvarenje najvažnijih strateških nacionalnih ciljeva u prijelomnim povijesnim trenutcima od 1989. do danas – stvaranje višestranačkog demokratskog poretka, stjecanje neovisnosti i međunarodnog priznanja, pobjede u obrambenom Domovinskom ratu, uz nemjerljive žrtve i doprinos hrvatskih branitelja, izgradnju institucija te pristupanje Hrvatske u NATO i Europsku uniju. U složenim tranzicijskim okolnostima bilo je puno uspjeha na koje svi možemo biti ponosni. No, bilo je i propusta, koje treba ispraviti, osobito kad je riječ o iskorjenjivanju siromaštva, smanjenju nezaposlenosti te pružanju pomoći najranjivijim društvenim skupinama.

Hrvatska je slobodna država radišnih i dobromanjernih ljudi koji vole svoje i uvažavaju druge. Sada je vrijeme za započinjanje novog poglavlja kojim ćemo odgovoriti na ključne izazove suvremenog hrvatskog društva u drugom desetljeću 21. stoljeća. Nova ambiciozna i dosljedna politika HDZ-a hrvatskim ljudima omogućit će političku stabilnost, pravnu sigurnost, pouzdan okvir za gospodarski rast te društvenu uključenost i solidarnost. Ove ciljeve ostvarit ćemo vjerodostojnim ljudima i kvalitetnim Programom.

Naš Program utemeljen je na znanstvenom pristupu u svakoj od naznačenih politika, a rezultat je rada naših najboljih stručnjaka. Posebno smo inzistirali da svaka mјera koju predlažemo ima konkretnu podlogu tako da možemo s punom odgovornošću poručiti da je riječ o Programu koji je istodobno ambiciozan, ostvariv i razvojan. Glavni je cilj ovog Programa oživotvorenje vizije napredne i uspješne Hrvatske, prosperitetne i uređene države jednakih mogućnosti za sve koji svojim radom žele zajednički boljšak.

Uvjeren sam da će naša jasna vizija i kvalitetne javne politike sadržane u Programu *Gospodarski rast, nova radna mjesta i društvena pravednost* pridobiti Vaše povjerenje i da će nakon 11. rujna 2016. HDZ, zajedno s partnerima, predvoditi Hrvatsku u ostvarenju novih nacionalnih zadaća i suočavanju s europskim i globalnim izazovima.

mr. sc. Andrej Plenković
predsjednik Hrvatske demokratske zajednice

Sadržaj

---

06 Sažetak

10 01 Poslovno okruženje, poduzetništvo i investicije

- 10 Poticajno poslovno okruženje
- 12 Razvoj obrnjišta, malog i srednjeg poduzetništva
- 15 Rast investicija

17 02 Obrazovanje, znanost i sport

- 17 Obrazovanje
- 23 Znanost i istraživanje
- 24 Inovacije
- 27 Sport

30 03 Gospodarstvo, poljoprivreda i ruralni razvoj

- 30 Poljoprivreda i ruralni razvoj
- 35 Turizam
- 38 Energetika
- 41 Ekologija, održivi razvoj i zaštita okoliša
- 44 Prometna i širokopojasna infrastruktura
- 46 Reindustrijalizacija

51 04 Kreiranje radnih mesta i zapošljavanje

- 51 Nova radna mesta u gospodarstvu
- 52 Učinkovito, razvijeno i uređeno tržište rada
- 54 Poticanje zapošljavanja i obrazovanja mladih i dugotrajno nezaposlenih

56 05 Demografska obnova, obitelj i mladi

- 56 Demografski razvitak, populacijska politika i revitalizacija
- 57 Obitelj
- 58 Mladi
- 59 Zaustavljanje iseljavanja i povratak iseljenih

61 06 Javna uprava, pravna sigurnost i borba protiv korupcije

- 61 Modernizacija rada javne uprave
- 63 Pravna stabilnost
- 66 Aktivacija i bolje upravljanje državnom imovinom
- 68 Digitalno društvo

70	07 Javne financije i monetarna politika
70	Dugoročna održivost javnih financija
72	Porezni sustav
73	Upravljanje javnim dugom
75	Rješavanje problema insolventnosti stanovništva i privatnog sektora
76	Monetarna politika
77	08 Ravnomjeran razvoj svih krajeva Hrvatske
77	Održivi razvoj općina, gradova i županija
80	Uspješno korištenje EU fondova
82	09 Zaštita socijalno najugroženijih, zdravstvo, solidarnost i partnerstva
82	Sustav socijalne skrbi
87	Zdravstvo
90	Umirovljenici i mirovinski sustav
92	Udruge civilnog društva
92	Vjerske zajednice
92	Nacionalne manjine
93	Ravnopravnost spolova
95	10 Bogatstvo hrvatskog društva u Europi
95	Povijesna uporišta
96	Hrvatski branitelji i Domovinski rat
97	Hrvatska kultura i baština
100	Mediji
101	11 Nacionalna sigurnost i obrana
104	12 Europska Hrvatska i vanjska politika

Sažetak

Svjetsko gospodarstvo postalo je pod utjecajem globalizacijskih procesa fleksibilno, otvoreno i integrirano. Tehnološki napredak, inovacije, znanje, obrazovanje, slobodno kretanje ljudi, roba i kapitala generatori su rasta i potiču na stalne promjene koje su neophodne za razvoj i podizanje nacionalne konkurentnosti.

Dio smo Europske unije, konkurentnog okruženja u kojem je potrebna izvrsnost za opstanak i uspjeh. Međutim, rezultati istraživanja poput izvješća o globalnoj konkurentnosti, lakoći poslovanja, ljudskom kapitalu, startupovima, ICT-u, talentima, stupnju digitalizacije, pokazuju da Hrvatska značajno zaostaje za svijetom, osobito za državama Europske unije. Dok se druge države mijenjaju te kroz nova znanja i inovacije prilagođavaju i razvijaju, Hrvatska svojom zatvorenosću za promjene kontinuirano pada u odnosu na ostale. Prema Godišnjaku svjetske konkurentnosti, u razdoblju od 2008. do 2015. zabilježen je pad od 9 pozicija (sa 49. mesta na 58.), dok se prema Izvješću o globalnoj konkurentnosti u istom razdoblju uočava pad od 16 pozicija (sa 61. mesta na 77.).

Imamo potencijal i resurse (47. mjesto od 187 prema Izvješću o društvenom razvoju, 36. od 124 prema Indeksu društvenog kapitala), ali ne znamo njima upravljati. Vlada Kukuriku koalicije ocijenjena je 2015. godine kao šesta najgora na svijetu (139. od 144 vlade koje je ocjenjivao Svjetski gospodarski forum), kao neučinkovita, rastrošna, spora, bez ideja, cilja, vizije, strategije i plana. Ovom ocjenom dodatno je potvrđen zaključak da Hrvatskoj najviše nedostaje dobra organizacija rada i upravljanje.

Usporedba makroekonomskih pokazatelja Hrvatske s najslabije razvijenim državama članicama (deset država srednje i istočne Europe iz petog i šestog vala proširenja) ukazuje naisto. Hrvatska je na kraju 2015. bila na dnu usporedbi po bilo kojem od pokazatelja: od najnižeg gospodarskog rasta, najniže industrijske proizvodnje, izvoza temeljenog na prodaji roba inozemnog porijekla te je tako Hrvatska postala poznata izvoznica banana i automobila, do najnegativnije neto međunarodne investicijske pozicije, najniže zaposlenosti i najmanjeg udjela aktivnog stanovništva u radno sposobnom stanovništvu. Nažalost, po nekim smo pokazateljima i u vrhu, poput najvećega duga i deficitia ili najveće stope nezaposlenosti.

Sve ove trendove i pokazatelje možemo i moramo promijeniti. Mala smo ekonomija s puno potencijala. Kada sve resurse stavimo u funkciju i dobro se organiziramo, imat ćemo prostora za pametna ulaganja, veće plaće i mirovine te općenito bolji standard naših građana temeljen na kvalitetnom ekonomskom rastu. Mjerama, usmjerenim na racionalizaciju državne potrošnje kroz bolju organizaciju, ubrzavanje i smanjivanje skupih i dugotrajnih administrativnih procedura, možemo ostvariti uštide i olakšati poslovanje poduzetnika i svakodnevni život građana. Mjerama na prihodnoj strani, kroz proširivanje porezne baze i smanjivanje sive ekonomije, mogu se povećati ukupni prihodi proračuna. Tako se stvara prostor za smanjivanje prevelikih poreza koji guše našu ekonomiju, od ogromnog PDV-a do poreza na dohodak i dobit. Tako se stvara i prostor za ulaganja u pokretače rasta poput obrazovanja, znanosti, zdravstva, a da ne govorimo o obitelji, djeci i mladima, bez kojih nema budućnosti ili umirovljenicima kojima moramo osigurati dostoјanstveno starenje.

Hrvatskoj je neophodno potreban zaokret, odlučna vlada, s vizijom i znanjem, koja će reformirati javnu upravu i učiniti ju servisom građanima i poduzetnicima, finansijski sustav staviti u funkciju razvojnih poduzetničkih projekata, osnažiti obrazovni i znanstveni sustav te ga u potpunosti povezati s gospodarstvom, javna poduzeća učiniti konkurentnima, pomoći poduzetnicima da snize ulazne troškove te se kvalitetno pozicioniraju na jedinstvenom tržištu jačajući ulogu izvoznika. Neophodne su vlada i institucije koje će razvijati kulturu dijaloga i raditi na principu partnerstva u zajedništvu sa svim segmentima društva. Polazeći od svega navedenoga, od međunarodnih i domaćih znanstveno-istraživačkih studija iskustava drugih država i znanja koja imamo kao najjača i najveća politička stranka u Hrvatskoj, sastavili smo program čijom ćemo realizacijom ostvariti gospodarski rast i razvoj Hrvatske, kreiranje radnih mjeseta, socijalnu pravednost i demografsku obnovu.

Novi koncept razvoja gospodarstva temeljit će na izgradnji poticajnog, jednostavnog i sigurnog poslovnog okruženja u kojemu je privatni sektor nositelj ekonomskog razvoja države, temeljenog na principima socijalne osjetljivosti, solidarnosti i partnerstva. Izgradit će društveno okruženje u kojemu će pojedinci oslobađati svoj kreativni i stvaralački potencijal, društvo pravednosti u kojemu vraćamo dostojanstvo radu, a radnicima osiguravamo sigurnost i stabilnost.

Svim našim ljudima koji žive u siromaštvu i socijalno su isključeni posvetit ćemo posebnu pozornost i osigurati život dostojan čovjeka. Bez dobro educiranih, talentiranih i motiviranih pojedinaca, bez društvenog okruženja u kojemu se vodi posebna skrb za svakoga čovjeka i obitelj nema niti održivog razvoja gospodarstva.

Program se sastoji od dvanaest poglavlja razrađenih kroz tri tematske cjeline:

1. Gospodarski rast i nova radna mjesta; 2. Demografska obnova i izgradnja institucija; 3. Društvo pravednosti.

U prva četiri poglavlja detaljno su razrađene teme vezane uz gospodarski rast i nova radna mjesta. U ovom dijelu programa detaljno smo definirali na koji način planiramo kreirati nova radna mjesta, kako ćemo pokrenuti poduzetništvo i gospodarstvo te na koji ćemo način znanost i obrazovanje staviti u funkciju gospodarstva.

Malim i srednjim poduzetnicima i obrtnicima olakšat će poslovanje uklanjanjem administrativnih prepreka, ubrzavanjem procedura i pojeftinjenjem javnih usluga. Izradit će kartu investicija za cijelu Hrvatsku s popisom imovine, troškova ulaganja, potrebnih dozvola i poticaja koji se za ulaganje mogu ostvariti. Olakšat će realizaciju investicija kroz rješavanje vlasničkih odnosa, spajanje katastra i zemljišnih knjiga te osiguranje brzog, jednostavnog, transparentnog i jeftinog ishodenje dozvola za gradnju. Neiskorištenu državnu imovinu stavit će u funkciju gospodarstva, smanjiti opterećenje gospodarstva administrativnim troškovima te uvesti cijelovito rješenje za e-usluge javne uprave.

Modernizirat će obrazovni i znanstveni sustav kako bi bio u funkciji jačanja ljudskih potencijala i potreba gospodarstva. Nastaviti će kurikularnu reformu i uz postizanje šireg društvenog konsenzusa uvest će znanja budućnosti u obrazovne i znanstvene institucije. Osigurat će dostupnost obrazovanja svima te će uvođenjem stipendija za učenike i studente. Prilagoditi će sustav obrazovanja tržištu rada i uvesti dualno strukovno obrazovanje kao jamstvo sigurnog posla. Organizirati će inkubatore, jedan za više fakulteta, u kojima će se mladi povezivati u timove i interdisciplinarnim znanjima osmišljavati ideje i osnovati startupove za koje će osigurati finansijska sredstva. U sustavu znanosti kontinuirano će povećati izdvajanja za istraživanja i razvoj s ciljem dostizanja razine od 2% BDP-a, uvesti sustav znanstvenih novaka, osnovati novi hrvatski fond za istraživanje, razvoj i inovacije te poreznim olakšicama poticati ulaganja u startupove.

Gospodarski razvoj temeljit će na strateški planiranom razvoju svih naših područja, na tehnološkim, poslovnim i socijalnim inovacijama. Zaštititi će domaću proizvodnju te proizvođačima osigurati cjenovno prihvatljive i dostupne sirovine i energiju, obrazovanu radnu snagu, dobru prometnu povezanost, brzu i učinkovitu administraciju i povoljne izvore financiranja. Poticati će razvoj malih obiteljskih gospodarstava i njihovo povezivanje kroz proizvođačke organizacije i poljoprivredne centre, poticati mlade na ostanak u ruralnom području i bavljenje poljoprivredom, a za finansijsku podršku razvoju poljoprivrede i ruralnog prostora osnovati će agrarnu banku. Poticanjem gospodarskog rasta uz proaktivnu politiku zapošljavanja, kreirati će 180.000 novih radnih mjesta pa će tako stopa zaposlenosti porasti sa sadašnjih 60% na 68%. Uvest će "IN-WORK" naknade, što znači da će se naknade za nezaposlene, socijalne naknade ili mirovine, moći zadržati u potpunosti ili djelomično ovisno o ostvarenoj visini dohotka.

Mladima će za pokretanje posla osigurati povoljne kredite u iznosu do 350.000 kuna, a mjeru stručnog osposobljavanja proširit će i na mlade sa završenom srednjom stručnom spremom. Poslodavci će pet godina biti oslobođeni plaćanja doprinosa na plaću za zapošljavanje na neodređeno vrijeme osoba do 35. godine života.

Sljedeća četiri poglavlja vezana su uz demografsku obnovu i izgradnju institucija. Glavne teme su: jačanje obitelji, stvaranje sigurnog društvenog okruženja u cilju zaustavljanja dugotrajnog trenda prirodnog pada stanovništva, jačanje pravne sigurnosti, borba protiv korupcije, stabilne javne financije i ravnomjeran razvoj Hrvatske.

Novom populacijskom politikom poticati ćemo osnivanje obitelji što uključuje niz mjera poput delimitiranja rodiljne i roditeljske naknade za drugih šest mjeseci, povećanja jednokratne naknade za svako novorođeno dijete te definiranja statusa roditelja – odgojitelja u obiteljima s četvero i više djece koji će imati pravo na plaću. U cilju pravedne raspodjele uvesti ćemo jedinstvenu dječju naknadu za svu djecu neovisno o sustavu poreza na dohodak. Osnovati ćemo alimentacijski fond za djecu u cilju njihove zaštite od nemara i zanemarivanja roditelja obveznika uzdržavanja te ćemo umjesto djece provoditi mehanizme naplate duga. Poticati ćemo povratak iseljenika u Hrvatsku, promicati prava Hrvata u BiH, uključiti ih u društveno-politički život Hrvatske i omogućiti im da svojim znanjem i iskustvom doprinesu razvoju domovine.

Modernizirati ćemo javnu upravu koja će biti partner i na usluzi građanima i poduzetnicima, a nagrađivanje zaposlenih temeljiti na rezultatima rada i izvrsnosti. Digitalizirati ćemo sve procese, uvesti brzi širokopojasni pristup internetu do svakog kućanstva te razvijati digitalno društvo. Decentralizirati ćemo upravljanje državnom imovinom, restrukturirati javna poduzeća, depolitizirati uprave te povećati upravljačku autonomiju i odgovornost. Jačati ćemo neovisnost pravosuđa i inzistirati na borbi protiv svih vrsta kriminala i korupcije. Povećati ćemo pravnu sigurnost i učinkovitost pravosudnog sustava te skratiti trajanje sudskih postupaka kao i smanjiti broj neriješenih predmeta.

Urediti ćemo javne financije i voditi odgovornu fiskalnu politiku kojom ćemo do kraja mandata uravnotežiti proračun i smanjiti udio javnog duga u BDP-u za više od 10 postotnih bodova, čime ćemo poboljšati kreditni rejting i tako utjecati na smanjenje kamata državi, poduzetnicima i svim građanima. Provesti ćemo cijelovitu poreznu reformu i uspostaviti pravedan, stabilan, održiv, jednostavan i konkurentan porezni sustav. Povećanjem neoporezivog dijela dohotka na 3.750 kuna, omogućiti ćemo povećanje plaća zaposlenih. Gospodarstvo ćemo rasteretiti smanjenjem neporeznih davanja, kao i smanjenjem stope poreza na dobit.

Smanjiti ćemo opću stopu PDV-a na 24% u drugoj, a na 23% u zadnjoj godini mandata te ćemo uvesti nižu stopu PDV-a na dobra i usluge koji se koriste u poljoprivrednoj proizvodnji, na isporuku električne energije, kao i na dječju hranu i pomagala te pogrebne usluge. Posebno ćemo voditi brigu o blokiranim građanima te ćemo otpisati njihov dug prema državi, lokalnim jedinicama te komunalnim i drugim državnim poduzećima do iznosa glavnice duga u visini jedne prosječne plaće uvećano za sve kamate. Izmjenama Ovršnog zakona izuzet ćemo mogućnost ovrhe nad jedinom nekretninom te povećati dio plaće koji se izuzima iz ovrhe, a dužniku omogućiti da prije pokretanja ovrhe iznese sve činjenice koje mu idu u prilog u cilju postizanja dogovora.

Poticati ćemo ravnomjeran razvoj Hrvatske u suradnji s lokalnim jedinicama. Broj županija nećemo mijenjati već će one postati glavni nositelji novog razvojnog ciklusa. Provesti ćemo kako fiskalnu tako i funkcionalnu decentralizaciju prenošenjem dijela ovlasti i odgovornosti, uz ukidanje preklapanja poslova te poticati na izvrsnost u radu. Lokalnim jedinicama prepustiti ćemo porez na dohodak od kamata te porez na promet nekretnina koji ćemo smanjiti s 5% na 4%.

Redefinirati ćemo statističke regije i izmijeniti kartu regionalnih potpora kako bi poduzetnici u manje razvijenim područjima mogli ostvariti veće poticaje za projekte. Povećanjem učinkovitosti upravljanja EU fondovima te prilagođavanjem potrebnama korisnika, svaki raspoloživi euro iz EU fondova iskoristiti ćemo za ravnomjeran razvoj Hrvatske.

U trećoj cjelini koja obuhvaća zadnja četiri poglavlja programa, u središtu su ljudi, svaki čovjek pojedinačno, njegove vrijednosti, jedinstvenost i potreba da se realizira u društvu. Društveno okruženje gradimo na principima pravednosti, solidarnosti, partnerstva i zaštite socijalno najugroženijih. U ovom dijelu programa također su istaknute vrijednosti našeg naroda duboko ukorijenjene u bogatu hrvatsku povijest, tradiciju i kulturu.

S obzirom na izazove današnjice posebna pozornost posvećena je pitanjima nacionalne sigurnosti i obrane te vanjske politike i diplomacije.

Učinkovitim sustavom socijalne skrbi, kroz uspostavu jedinstvenog centra za socijalne naknade, definiranjem zajamčenog minimuma sredstava koji mora imati svaki građanin, unaprjeđenjem rada centara za socijalnu skrb i obiteljskih centara te razvojem socijalnih usluga na lokalnoj razini, osigurat ćemo da sredstva dobiju oni kojima su najpotrebnija. Umirovljenicima ćemo omogućiti dostojanstven život te osigurati povećanje mirovina za 5% do kraja mandata. Provest ćemo mјere za unaprjeđenje i racionalizaciju rada zdravstvenih ustanova, sustavno smanjenje nepotrebnih troškova uz višu kvalitetu pruženih zdravstvenih usluga. Ukinut ćemo liste čekanja za hitne preglede te ograničiti vrijeme čekanja na maksimalno 6 mjeseci za one koji nisu hitni. Povećat ćemo broj liječnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, a hitnu medicinsku pomoć reorganizirati kako bi jamčila brz pregled i postavljanje dijagnoze.

Njegovat ćemo povjesna uporišta i vrijednosti koje je promicao te postignuća koja je ostvario tvorac suvremene hrvatske države i prvi hrvatski predsjednik, dr. sc. Franjo Tuđman. Štitit ćemo dostojanstvo i dignitet hrvatskih branitelja i Domovinskog rata, a Vukovar ćemo proglašiti područjem od posebnog plijeteta prema žrtvama. Donijet ćemo Jedinstveni zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji koji će objedinjavati sva prava i osigurati njihovu dosljednu primjenu. Hrvatskim jezikom, kulturom i baštinom koje ćemo čuvati i poticati, kontinuirano ćemo doprinositi bogatstvu europske obitelji.

Zalagat ćemo se u medijskom prostoru za pluralizam, profesionalnost i raznolikost medija te ćemo inzistirati na poštivanju medijskih sloboda.

Uspostaviti ćemo učinkovit sustav domovinske sigurnosti kao odgovor novim sigurnosnim izazovima. U kontekstu borbe protiv terorizma, osigurat ćemo snažniju suradnju obavještajnih i sigurnosnih službi te bolju zaštitu državne granice. Modernizirat ćemo Oružane snage Republike Hrvatske te osigurati da ulaganja u njihovo opremanje budu u funkciji jačanja razvoja hrvatske vojne industrije. Štitit ćemo sigurnost naših građana te raditi na što bržem razminiranju cijelog hrvatskog teritorija.

Provoditi ćemo aktivnu vanjsku politiku usmjerenu na zaštitu i promicanje nacionalnih interesa. Osnažiti ćemo srednjoeuropsku dimenziju Hrvatske. Jačat ćemo bilateralnu i multilateralnu međunarodnu suradnju te stvarati nova strateška partnerstva Hrvatske unutar EU-a, održavati i unaprjeđivati kvalitetne političke i gospodarske odnose sa svim ključnim državama svijeta, posebno sa SAD-om. Podupirat ćemo Bosnu i Hercegovinu i ostale države jugoistočne Europe na njihovom putu prema članstvu u europskim i transatlantskim integracijama. Zauzet ćemo se za ravnopravnost Hrvata kao konstitutivnog naroda u BiH. Voditi ćemo kontinuirani dijalog sa susjedima u cilju rješavanja preostalih otvorenih pitanja, uključujući pitanja razgraničenja, kao i paket pitanja u odnosima sa Srbijom koji su posljedica velikosrpske agresije na Hrvatsku.

Sigurni smo da je Hrvatskoj mjesto među razvijenim državama članicama EU-a. Naš program predstavlja cjelovito rješenje za izazove pred kojima se Hrvatska nalazi. Učinkovitom provedbom mјera iz programa, uz odlučnu i stručnu vladu koja je sposobna napraviti iskorak prema novom načinu razmišljanja i djelovanja, Hrvatska više neće biti samo država velikih potencijala, već država uspješnih projekata.

Spremni smo na veliki posao koji je pred nama, pozivamo vas da nam date svoje povjerenje i da zajedno ispišemo novu stranicu uspješne hrvatske povijesti.

01 Poslovno okruženje, poduzetništvo i investicije

„Naši jaki mikro, mali i srednji poduzetnici i obrtnici najbolja su pozivnica investitorima.“

Pozitivno, sigurno i stabilno poslovno okruženje jedan je od preduvjeta za odluku poduzetnika o pokretanju ili širenju poslovanja u Hrvatskoj. Naša vizija budućeg poslovnog okruženja u Hrvatskoj proizlazi iz primjera najboljih praksi funkciranja socijalno-tržišne ekonomije u Europi i svijetu. Afirmirat ćemo privatni sektor kao ključan nositelj ekonomskog razvoja države. Pritom ćemo posebnu pozornost posvetiti potpori i razvoju obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva kao najjačem pokretačkom potencijalu hrvatskog gospodarstva.

Poticajno poslovno okruženje

Naš je cilj u stimulativnom poslovnom okruženju jačati poduzetništvo kako bi se u Hrvatskoj stvarala snažna izvozna, inovativna i društveno odgovorna poduzeća prepoznatljiva u svijetu. Stvaranjem prijateljskog poslovnog okruženja stvorit ćemo preduvjet za povećanje investicija, rast zaposlenosti i životnog standarda naših građana.

Hrvatska bez prepreka

Izgradit ćemo Hrvatsku bez administrativnih prepreka u kojoj će poduzetnici neometano raditi i ulagati u nove projekte. Poduzetnici su izloženi visokom administrativnom teretu, kako u pogledu troškova tako i u pogledu složenih procedura. Gospodarski sektor suočen je s nepredvidljivim promjenama uvjeta poslovanja, složenim zakonodavnim okvirom, stalnim poreznim promjenama te dugim i sporim pravnim procedurama.

Uklanjanje administrativnih prepreka

Glavna područja rada na poboljšanju poslovne i investicijske klime su uklanjanje regulatornih i administrativnih prepreka i opterećenja poslovanju, nastavak liberalizacije i reforme tržišta usluga, razvoj elektroničkih postupaka za pokretanje i obavljanje poslovanja, daljnje smanjenje i ukidanje neporeznih davanja, reforma javne nabave kroz pojednostavljenje i digitalizaciju. Provest ćemo sustavna rješenja na smanjivanju administrativnog opterećenja gospodarstva i promjene u cilju smanjenja udjela administrativnih troškova u gospodarstvu.

E-uprava štedi vrijeme i novac

Građani i poduzetnici trebaju moderne integrirane usluge koje neće trošiti njihovo vrijeme i novac, a to ćemo postići izgradnjom brze, fleksibilne i učinkovite administracije.

Uvest ćemo e-upravu na svim razinama kako bismo proširili spektar digitalnih javnih usluga i elektronskih procedura te ćemo promovirati korištenje usluga e-uprave u poslovanju. Uvođenje e-potpisa imat će važnu ulogu u ubrzavanju, pojednostavljenju i pojednostavljenju procesa registracije trgovачkih društava i pokretanja poslovanja. U okviru reforme tržišta usluga razvit ćemo elektroničku jedinstvenu kontakt točku za usluge kao portal koji objedinjava informacije o uvjetima poslovanja na tržištu usluga te nudi poveznice na elektroničke postupke radi lakšeg pristupa uslužnim djelatnostima i pokretanju posla. Cjelovito rješenje za e-usluge uspostaviti ćemo do kraja 2018. godine.

Brzo dobivanje dozvola sa što manje papira

Osigurat ćemo brzo, jednostavno, transparentno i jeftino ishođenje akata za gradnju bez nepotrebnih dupliranja i zakonskih opterećenja. Smanjiti ćemo procedure i vrijeme izdavanja svih dozvola vezanih za gradnju. Dio javnih ovlasti prenijeti ćemo na ovlaštene pravne i fizičke osobe pa će tako izvatke iz registara moći izdavati ovlaštenici, akte za gradnju manje zahtjevnih građevina ovlašteni arhitekti, a provedbe određenih elaborata provoditi će direktno ovlašteni geometri. Povećat ćemo vrste objekata za koje nije potrebno ishoditi akt za gradnju te će ih biti moguće graditi samo temeljem glavnog projekta. Također, produžiti ćemo rokove važenja akata za gradnju. Promijeniti ćemo pravila glede provedbe katastarskih elaborata za linijske objekte u postupku ishođenja dozvola i u bitnomu ćemo izmijeniti geodetski elaborat kao podlogu za projektiranje. Donijeti ćemo novi Pravilnik o jednostavnim građevinama i drugim radovima, kojim će se jasno razlučiti vrste radova, potrebna dokumentacija i pravno postupanje prije izvođenja radova. Ubrzati ćemo proces upisa vlasništva u zemljišne knjige tako što ćemo propisati maksimalan broj dana za provedbu upisa. Omogućiti ćemo lakše procedure kao što je na primjer online uknjižba. Unaprijedit ćemo okvir za vanjskotrgovinsku razmjenu smanjenjem broja potrebnih dokumenta.

Projekt nad projektima – rješavanje imovinsko-pravnih odnosa

Neriješeni imovinsko-pravni odnosi jedna su od najvećih prepreka ulaganjima i realizaciji projekata. Pokrenut ćemo poseban program i uskladiti zemljišnoknjižno i katastarsko stanje te uređiti vlasničke odnose. U samo 5 mjeseci sve smo zemljišnoknjižne odjele i katastarske uredi u Hrvatskoj implementirali u Zajednički informacijski sustav (ZIS). U roku od dvije godine spojiti ćemo katastar i zemljišne knjige u jednu instituciju. Aktivno ćemo krenuti u nove izmjere i sređivanje stanja, što će kroz jednu instituciju biti ubrzano i znatno jeftinije. Na ovaj način izbjegći ćemo lutanje po institucijama; umjesto dvije imat ćemo jednu evidenciju, jedan postupak i dvostruko niže troškove; smanjiti će se mogućnost zlouporabe i povećati pravna sigurnost što će neminovno dovesti do porasta investicija.

Brže i jeftinije javne usluge

Brže i lakše do dozvola za gradnju

Brži upis vlasništva

Spajanje kataстра i zemljišnih knjiga

Aktivacija državne imovine kroz dugoročne koncesije i javno-privatno partnerstvo

Nastavit ćemo s digitalizacijom podataka i procesa kako bismo olakšali investicijske procese i povećali transparentnost. Svaki građanin i investitor u svakom će trenutku znati status svoje nekretnine, stanje predmeta i očekivani dovršetak postupanja te dobiti sve potrebne podatke za planiranje investicije na toj nekretnini. Nastavit ćemo razvoj informacijskog sustava prostornog uređenja te sustava e-dozvola, e-planovi, e-nekretnine, e-arhiv, e-inspekcija, u cilju racionalizacije i transparentnosti postupaka izdavanja akata. Kako bismo dodatno otklonili prepreke ulaganjima, izmjenit ćemo Zakon o izvlaštenju i određivanje naknade.

Državna imovina u potpori širenja poslovanja poduzetnika i obrtnika

Dopunit ćemo Zakon o poticanju ulaganja i poduzetničkoj infrastrukturi kroz aktivaciju neaktivne državne imovine u poduzetnički pothvat na dva načina. Prvi se odnosi na aktivaciju neiskorištenih nekretnina u korist poduzetničkih ideja. Drugi se odnosi na aktivaciju neiskorištenih nekretnina u korist općina, gradova i županija. Neaktivna imovina bit će sredstvo izgradnje novih poduzetničkih potpornih institucija, uključujući tehnološke parkove, poduzetničke inkubatore i akceleratore. Besperspektivne vojne i ostale nekretnine i zemljišta u vlasništvu države stavit ćemo u funkciju gospodarstva - prvenstveno kroz modele dugoročnih koncesija i javno-privatnog partnerstva.

Jedinstveno inspekcijsko tijelo

Sprječavanje sive ekonomije i rada na crno, zaštita potrošača, zaštita svih oblika vlasništva, kontrola kvalitete hrane, zaštita okoliša te pravilna provedba ugovora javne nabave postat će glavne zadaće državnog nadzora. Formirat ćemo jedinstveno inspekcijsko tijelo odnosno Državni inspektorat s jasno definiranim inspekcijskim ovlastima.

Razvoj obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva

Mali i srednji poduzetnici i obrtnici zapošljavaju 66,8% ukupno zaposlenih u Hrvatskoj te više od polovine svih zaposlenih u realnom sektoru, dok u novostvorenoj vrijednosti sudjeluju s 56,2%, a u izvozu s 48,5%. Naši uspješni mali i srednji poduzetnici i obrtnici najbolja su pozivnica stranim ulagačima i kapitalu, novim znanjima, tehnologijama i inovacijama. Novi procvat hrvatskog gospodarstva moguć je prije svega jačanjem obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva, od onih tradicijskih preko turističkih i poljoprivrednih pa sve do visoko inovativnih. Budući da mala i srednja poduzeća još uvijek nisu uspjela iskoristiti potencijal jedinstvenog tržišta, surađivat ćemo s drugim državama članicama na poboljšanju integracije jedinstvenog tržišta i razmjeni najboljih praksi te tako postići bolju regulatornu suradnju sa svim državama članicama na europskoj razini.

Poticanje partnerstva, povezivanja i umrežavanja

Promicat ćemo sveobuhvatni koncept afirmacije poduzetništva na svim razinama obrazovanja u cilju izgradnje poduzetničkog mentaliteta, stjecanja poslovnih vještina i znanja neophodnih za razvoj ideja i pokretanje poslova.

Promovirat ćemo i finansijski stimulirati interesno povezivanje i umrežavanje hrvatskih proizvođača po regijama i djelatnostima, stvaranje klastera i drugih oblika poslovnih mreža radi povećanja konkurentnosti na domaćem i međunarodnom tržištu te očuvanja postojećih radnih mjesta i stvaranja novih. Aktivno ćemo poticati sustavno povezivanje gospodarskih subjekata u proizvodnji proizvoda i razvoju usluga visoke dodane vrijednosti. Poticat ćemo razvoj novih tehnologija te ulaganja u istraživanje i razvoj jer su u tom području značajne mogućnosti za razvoj i konkurentnost hrvatskih poduzeća.

Prepoznatljivost hrvatskih proizvoda

Pokrenut ćemo program jačanja domaće proizvodnje temeljen na jasnoj i transparentnoj projekciji domaćih potreba i mogućnostima vlastite proizvodnje. Povezivanjem i zajedništvom zelene i plave Hrvatske otvorit ćemo nove tržišne prilike te potaknuti realizaciju proizvodnih potencijala.

Poticat ćemo razvoj originalnih hrvatskih proizvoda i marki, hrvatskog dizajna te inovativnih proizvoda i rješenja. U suradnji s poduzetnicima i obrtnicima razvit ćemo transparentne modele sudjelovanja hrvatskih poduzetnika i obrtnika u postupcima javne nabave. Slijedit ćemo europske trendove i koristeći najbolje prakse osigurati veću zastupljenost domaćih proizvoda i usluga u javnim nabavama.

Poticanje ulaganja u istraživanje i inovacije

Poticat ćemo ulaganja u istraživanje i inovacije te intenzivirati komercijaliziranje rezultata istraživanja i inoviranja kroz osnivanje novih poduzeća. Posebno će važnu ulogu imati javni sektor u poticanju inovacija kroz ulaganja u modernizaciju i nove načine rada. Istraživanja i inovacije ključno su važni za konkurentnost, uspješnost i rast malih i srednjih poduzetnika. Iskoristit ćemo sve mogućnosti koje pruža program Obzor 2020 u cilju stvaranja kvalitetnijeg i sadržajnijeg okruženja za podršku istraživačkim i inovacijskim aktivnostima malih i srednjih poduzetnika.

Prometna i poduzetnička infrastruktura

Ulagat ćemo u popratnu infrastrukturu kako bismo učinili prometne potencijale atraktivnijima, od luka preko željeznica do riječnog i pomorskog prometa, za vanjskotrgovinsku razmjenu i kako bismo što bolje iskoristili povoljan geografski položaj koji imamo. Dobro opremljena i razvijena poduzetnička infrastruktura, blizina europskih država i brzi pristup međunarodnim tržištima bit će pozivnica i poticaj domaćim i stranim poduzetnicima za poslovanje u Hrvatskoj.

Diplomacija u potpori poduzetnicima

Osnažit ćemo diplomaciju koja će pomoći poduzetnicima u izlasku na strana tržišta. Uspostaviti ćemo novu kulturu dijaloga između poslovnih subjekata i države te osigurati bolju i učinkovitu suradnju državnih tijela, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske udruge poslodavaca, Hrvatske obrtničke komore, sa strukovnim organizacijama i institucijama u pripremi mjera i aktivnosti usmjerenih na poticanje gospodarstva i poduzetništva.

Partnerstvo i suradnja poduzetnika kao izvor konkurentnosti

Domaći proizvodi i usluge u javnim nabavama

Nova kultura dijaloga između države i poduzetnika

Novih 7.000 radnih mesta u socijalnom poduzetništvu

Nova karta regionalnih potpora za veće poticaje poduzetnicima

Ulazak u sustav PDV-a tek od 300.000 kuna

Jačanje socijalnog poduzetništva

Posebnu ćemo pozornost posvetiti socijalnom poduzetništvu kao jednom od generatora razvoja cjelokupnog hrvatskog društva. Socijalne poduzetnike odlikuju visoki društveni, okolišni i gospodarski ciljevi i oni odlučuju najmanje 75% svoga profita ili viška vrijednosti reinvestirati u zajednicu. Socijalno poduzetništvo vidimo kao način aktiviranja i zapošljavanja koji će u Hrvatskoj imati sve veći značaj.

Podupirat ćemo bavljenje socijalnim poduzetništvom različitim dionika, poduzeća, udruga, zadruga, zaklada. Zalagat ćemo se za osnivanje socijalno-poduzetničkih inkubatora i osiguravati učinkovito korištenje sredstava Europskog socijalnog fonda za poticanje, promicanje, osiguranje zapošljavanja i povoljnog kapitala kroz finansijske instrumente, kao i obrazovanje o socijalnom poduzetništvu. Također, poticat ćemo zapošljavanje hrvatskih branitelja, mladih, kao i osoba s invaliditetom u socijalnom poduzetništvu. Nakon niza godina stagnacije socijalno poduzetništvo konačno zauzima mjesto koje smo predvidjeli još 2010. - kao generator razvoja lokalne zajednice, generator zapošljavanja osoba u nepovolnjem položaju i novi oblik poslovanja. U naredne četiri godine na različite socijalno-poduzetničke projekte izdvojiti ćemo više od 200 milijuna kuna, a zaposliti najmanje 7.000 osoba.

Finansijsko rasterećenje i novi izvori sredstava

Bespovratnim sredstvima, povoljnim izvorima financiranja i inovativnim finansijskim instrumentima stimulirat ćemo otvaranje i razvoj poduzeća i obrta u cijeloj Hrvatskoj, a posebno u manje razvijenim regijama odnosno u ruralnom području, ratom stradalim područjima, brdsko-planinskim područjima i na otocima. Kreirat ćemo novu kartu regionalnih potpora jer samo ujednačeno razvijena Hrvatska može biti garancija kvalitetne i uspješne budućnosti. Poticat ćemo osnivanje novih poduzeća putem mjera za podršku poduzetništvu te osigurati pristup inovativnim izvorima financiranja kroz stvaranje mreža poslovnih anđela, fondova poduzetničkog kapitala, projektnih obveznica i crowdfunding.

Važan korak u kreiranju pozitivne poslovne klime i poticanju poduzetništva napraviti ćemo u poreznom rasterećenju poduzetnika kroz cjelovitu poreznu reformu, prije svega smanjenjem stope poreza na dobit i smanjenjem broja parafiskalnih nameta koji otežavaju njihovo poslovanje. Novi porezni okvir, pored poticajnog karaktera u odnosu na poduzetništvo, investicije i zapošljavanje, bit će stabilan i predvidiv. Pojednostaviti ćemo sustav prijave povrata PDV-a, kao i sustav poslovanja poduzetnika s Poreznom upravom, Carinskom upravom i drugim državnim institucijama te podići prag za ulazak u sustavu PDV-a na 300.000 kuna.

Nastaviti će se smanjivanje i ukidanje parafiskalnih, odnosno neporeznih davanja koja opterećuju kako poduzetnike tako i građane i predstavljaju teret u smislu novčanog iznosa, ali i vremena koje je potrebno uložiti za udovoljavanje administrativnim zahtjevima. Ukupan učinak smanjenja treba biti najmanje 0,1% BDP-a godišnje. U cilju sprječavanja uvođenja novih administrativnih opterećenja uvesti ćemo procjenu učinaka propisa na malo i srednje poduzetništvo (MSP test), koji će osigurati primjenu lakših režima za sektor malog i srednjeg poduzetništva, kao i uvođenje izuzeća od navedenih ograničenja za mikro tvrtke.

Krediti za investicije uz kamatnu stopu od 0,5%

Pokrenuli smo značajnu reformu izvora financiranja za hrvatsko poduzetništvo. Na temelju prepoznatih potreba tržišta i poduzetnika izrađeni su novi instrumenti, uključujući mikro i male zajmove, individualna i portfeljna jamstva te subvencije kamatne stope, koji će se provoditi kroz strukturne fondove te uvelike olakšati poduzetnicima pristup financiranju u nadolazećem periodu. Novim finansijskim instrumentima, s najvećim kreditnim potencijalom, poduzetnicima ćemo osigurati povoljnija jamstva za poduzetničke projekte, po najpovoljnijim uvjetima na tržištu, s iznimno niskim kamatnim stopama. Poduzetnicima su za nove investicije od lipnja na raspolaganju krediti po kamatnoj stopi od 0,5%. Kroz četiri nova finansijska proizvoda („Mikro krediti“, „Mali krediti“, „Ograničena portfeljna jamstva“ i „Pojedinačna jamstva“), koja će provoditi HAMAG-BICRO, malim i srednjim poduzetnicima osigurano je gotovo 1,2 milijarda kuna te očekujemo realizaciju povoljnih kredita za malo i srednje poduzetništvo u iznosu od oko 4,5 milijarda kuna.

Rast investicija

U modernim razvijenim državama investicije predstavljaju neizostavan čimbenik ekonomskog rasta i razvoja. Naš je cilj Hrvatsku učiniti najprivlačnijom državom za izravna domaća i strana ulaganja u skupini novih država članica koja će na međunarodnoj razini biti prepoznata kao inovativna, perspektivna i otvorena država sa stabilnim pravnim okruženjem. Uz jačanje investicijskog potencijala naših poduzetnika, značajnu pozornost posvetit ćemo privlačenju izravnih stranih ulaganja, ali ne onih koji će stimulirati uvoz već onih koji imaju veliki potencijal rasta. Provodit ćemo novu strategiju privlačenja izravnih stranih ulaganja koja će ciljati greenfield ulaganja i ulaganja u izvozne industrije. Povećanje priljeva izravnih stranih ulaganja potaknut će povećanje kapitalnih investicija u Hrvatskoj, vodeći do stalnog povećanja produktivnosti rada. Održavanjem produktivnosti rada na konkurentnoj razini u usporedbi s državama iste razine, otvorit ćemo priliku za postizanje dugotrajnog razdoblja rasta BDP-a, uz konstantno smanjivanje stope nezaposlenosti.

Karta investicija s popisom troškova i poticaja

Uz pouzdan, stabilan i predvidiv pravni i ekonomski okvir, stvaranje povoljnog poslovnog okruženja te jačanje poslovne, prometne i energetske infrastrukture, rast domaćih i inozemnih privatnih investicija osigurat ćemo i dobro strukturiranim projektima na koje će se pozivati investitori.

Izradit ćemo kartu mogućih investicija u cijeloj Hrvatskoj s popisom troškova ulaganja, dozvola koje je potrebno ishoditi te poticaja koji se daju za realizaciju projekata. Kao sastavni dio karte investicija bit će katalog državne imovine i registar brownfield i greenfield projekata koji su spremni za realizaciju, a koji će sadržavati sve potrebne podatke: vlasničko stanje, prostorno-plansku dokumentaciju, infrastrukturnu opremljenost. Ulagačima u nove proizvodne kapacitete u Hrvatskoj (greenfield ulaganja) omogućit ćemo brzu realizaciju i podršku administracije s jednog mjesta. Njihov uspjeh je uspjeh svih nas.

Veća ulaganja znače veću produktivnost, konkurentnost i rast BDP-a

Karta investicija s popisom imovine, troškova, dozvola i poticaja

Javne investicije

Javne investicije imaju važnu ulogu i predstavljaju neizostavan doprinos ekonomskom rastu. Investicijski potencijal države bit će usmjeren ka stvaranju preduvjeta za ravnomjeren razvoj svih krajeva Hrvatske kroz strateške kapitalne projekte, prvenstveno one koje imaju potencijal za financiranje iz europskih sredstava poput: Pelješkog mosta, projekata navodnjavanja i zaštite od poplava, izgradnje željezničkih pruga te rekonstrukcije i dogradnje morskih, riječnih i zračnih luka, poduzetničkih centara i inkubatora. Izvore sufinanciranja strateških projekata Hrvatske, uz kvalitetnu pripremu i snažnu aktivnost diplomacije, pronaći ćemo i u novom Europskom fondu za strateške investicije te europskim finansijskim institucijama.

Obrazovanje, znanost i sport

02

„Kroz moderan obrazovni i znanstveni sustav razvijat ćemo inovativno, kreativno, samoinicijativno i hrabro društvo s mladima koji su spremni za poslove budućnosti.“

Obrazovanje je preduvjet razvoja ljudskih potencijala u Hrvatskoj, javno je dobro i nedvojbeno je nacionalni prioritet. Unaprjeđenje sustava odgoja i obrazovanja od strateške je važnosti, kako za razvoj pojedinca tako i za razvoj društva i gospodarstva. Modernizacija obrazovnog i znanstvenog sustava ključna je u postizanju društvenog razvoja i gospodarskog rasta. Poticanje na izvrsnost i motiviranje nastavnika i učenika, usklajivanje obrazovanja i znanosti s potrebama gospodarstva i tržištem rada te cjeloživotno učenje, naše su strateške smjernice kojima ćemo sustav učiniti kvalitetnijim, konkurentnim i usporedivim s najboljim obrazovnim i znanstvenim sustavima u Europi i svijetu. Obrazovanje i znanost u funkciji gospodarstva, uz inovacije i kreativnost, temelji su modernog i održivog razvoja.

Obrazovanje

Kroz najbolju europsku praksu u reformi obrazovanja te cjeloživotnim obrazovanjem omogućićemo modernizaciju hrvatskog gospodarstva utemeljenog na znanju. Djecu, učenike, studente, odgojitelje, učitelje, nastavnike, stručne suradnike, ravnatelje, profesore vidimo kao istinski ljudski kapital te ćemo i dalje nastaviti i ustrajati na kompetentnosti kao glavnoj poluzi napretka Hrvatske, kao i na potpori djeci, učenicima, studentima te njihovim roditeljima.

Povećat ćemo sredstva za obrazovanje i nastaviti sa započetim promjenama u obrazovanju radi osiguranja kvalitete i unaprjeđenja sustava. Podupirat ćemo poduzetništvo i poduzetničke inicijative, poticati njihovo povezivanje sa znanošću te intenzivno povezivati obrazovni sustav s potrebama gospodarstva.

Nastavak kurikularne reforme

Nastaviti ćemo s reformom sustava odgoja i obrazovanja u čije središte stavljamo razvoj svakog djeteta i učenika; osposobljavanje djece, mlađih i odraslih za cjeloživotno učenje te prilagođavanje promjenama u svim područjima života. Kurikularna reforma i njezin nastavak osnova su kvalitetnih promjena i procesa modernizacije u sustavu odgoja i obrazovanja koji se u Hrvatskoj moraju dogoditi.

Više sredstava za obrazovanje

*Nastavak kurikularne reforme,
konsenzusom do znanja za
budućnost*

Budućnost je tu, učenje mora početi odmah i od malih nogu

Dječji vrtići za svu djecu i pristupačne cijene za roditelje

Lakše torbe, besplatne knjige i subvencioniran prijevoz učenika

Bolji uvjeti rada i veće plaće za učitelje i nastavnike

Smatramo da upravo zbog važnosti ove reforme za budućnost i razvoj Hrvatske, moramo postići širi društveni dogovor te uključiti, uvažiti i pomiriti različite pristupe i mišljenja. Samo tako će ovaj važan proces imati dugoročnu stabilnost i izbjegći podložnost promjenama ovisno o preferencijama političkih stranaka. Uz to, bez podizanja kvalitete rada i društvenog ugleda učitelja, bez unaprjeđenja razvojnog potencijala odgojno-obrazovnih ustanova, bez razvoja cjelovitog sustava podrške učenicima, bez ujednačavanja i podizanja pedagoških standarda te uvođenja sustava kvalitete, nema niti uspješne provedbe kurikularne reforme. Inzistirat ćemo na znanjima budućnosti, učenju robotike i programiranja još u dječjim vrtićima, kao i dva strana jezika.

Dječji vrtići dostupni svima

Pokrenut ćemo inicijativu dogradnje postojećih i izgradnju novih vrtića, uz trajno praćenje demografskog stanja te demografsku projekciju na lokalnoj razini. Smanjiti ćemo velike regionalne razlike u dostupnosti, kvaliteti i cijeni predškolskog odgoja i obrazovanja, u cilju povećanja dostupnosti i kvalitete te ujednačavanja cijena predškolskog odgoja i obrazovanja. S tim u svezi snažno ćemo poduprijeti maksimalni obuhvat djece programom predškole, značajnim ulaganjima u izgradnju novih vrtića putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj kako bi rani i predškolski odgoj bio ravnomjerno dostupan na području cijele Hrvatske. Cilj nam je da u svim lokalnim jedinicama cijena bude prihvatljiva roditeljima i uskladena s njihovim mogućnostima te da za one s najnižim primanjima vrtić bude besplatan.

Opremljene, uređene i dostupne škole za svu djecu

Nastaviti ćemo graditi racionalnu i učinkovitu mrežu škola i obrazovnih programa u cilju uspostave funkcionalno opremljenih škola čiji programi zadovoljavaju razvojne potrebe učenika, osiguravaju jednakе mogućnosti školovanja i stjecanje temeljnih kompetencija za nastavak obrazovanja ili pristup tržištu rada. Težit ćemo pravičnom i ujednačenom odgojno-obrazovnom sustavu koji će svakom učeniku, neovisno o mjestu stanovanja, društveno-ekonomskom statusu ili osobnim mogućnostima, omogućiti optimalno razvijanje njegovih potencijala. Sukladno s tim, dogradnjom i rekonstrukcijom postojećih te izgradnjom novih osnovnih i srednjih škola kao i njihovim opremanjem, postići ćemo efekt ravnomernoga razvoja prema kojemu će svako dijete u Hrvatskoj imati jednakе uvjete školovanja. Učenicima srednjih škola, iz obitelji lošijeg imovinskog statusa, osigurat ćemo besplatan prijevoz, a za sve ostale zadržati ćemo subvencionirani model srednjoškolskog prijevoza, uskladen s imovinskim cenzusom. Nakon provedene kurikularne reforme osigurat ćemo besplatne udžbenike i lakšu školsku torbu za sve učenike osnovne škole.

Popravljanje materijalnog i društvenog statusa nastavnika

Kako bismo popravili materijalni status učitelja i nastavnika koji su za svoj rad potplaćeni, uvest ćemo potpuno novi sustav napredovanja i nagrađivanja učitelja i nastavnika. Nagrađivati ćemo izvrsnost, a dio plaće učitelja i nastavnika bit će fleksibilan i vezan uz posebne rezultate rada. Radit ćemo i na izgradnji svijesti o odgojiteljskom, učiteljskom i nastavnicičkom poslu kao društveno vrijednom te na ugledu odgojiteljske, učiteljske i nastavnicičke profesije u društvu.

Shodno tomu osobitu ćeemo pozornost posvetiti dugoročnoj strategiji trajnoga profesionalnog razvoja i usklađivanju sustava inicijalnog obrazovanja, pripravništva i stručnog usavršavanja, kao i podizanju kvalitete rada i društvenog ugleda odgojitelja, učitelja i nastavnika. Kvalitetni i motivirani odgojitelji, učitelji i nastavnici temelj su svih kvalitetnih promjena u obrazovanju.

Poticanje rada s nadarenim učenicima

Kriterije izvrsnosti ugrađivat ćeemo u cijelu obrazovnu vertikalnu. U cilju poticanja izvrsnosti uspostaviti ćeemo centre u kojima će se raditi s nadarenim učenicima i koji će biti u funkciji potrebe darovitih učenika. Također, uspostaviti ćeemo mehanizme nagrađivanja učenika i njihovih mentora koji na međunarodnim i državnim natjecanjima postižu iznimne rezultate.

Osiguravanje pomoćnika u nastavi i u dječjim vrtićima

Nastaviti ćeemo s dalnjim unaprjeđenjem inkluzivnog odgoja i obrazovanja sukladno međunarodnim i nacionalnim propisima. Učinkovitim korištenjem sredstava iz EU fondova nastaviti ćeemo s osiguravanjem pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju. Uz postojeći program pomoćnika u nastavi, uvesti ćeemo pomoćnike i u dječjim vrtićima. Osiguravanjem profesionalne, programske i materijalne potpore omogućiti ćeemo uključenost djece i učenika s teškoćama u razvoju u život vrtića, škole i zajednice kojoj pripadaju, u cilju podizanja kvalitete njihova života.

Uvođenje vrednovanja obrazovnih institucija

Nastaviti ćeemo s reformskim procesima temeljenima na kompetencijskom pristupu obrazovanju i učenju, uspostavljanju standarda osiguranja kvalitete obrazovnih ustanova, trajnom stručnom usavršavanju svih zaposlenih u sustavu, posebice odgojitelja, učitelja, nastavnika i stručnih suradnika kao neposrednih nositelja odgojno-obrazovnog rada i glavnih nositelja promjena, unaprjeđenja i poboljšanja odgojno-obrazovnog sustava. Isto tako nastaviti ćeemo s daljim razvojem vanjskog vrednovanja i samovrednovanja. Osobitu ćeemo pozornost posvetiti organizaciji i provedbi vanjskog vrednovanja obrazovnih ishoda u sustavu osnovnog obrazovanja, nacionalnih ispita te ispita državne mature kao sastavnica vanjskog vrednovanja i samovrednovanja u sklopu sustava odgoja i obrazovanja. Osnaziti ćeemo nadzor nad provedbom upisne politike sukladno društvenim i gospodarskim potrebama, kao još jednim dijelom sustava osiguranja kvalitete.

Fleksibilnost školskih programa

Omogućiti ćeemo fleksibilnost školskih programa (gimnazija i strukovna škola) kroz pohađanje izborne i fakultativne nastave kako bi se poticala veća kreativnost učenika i izbor predmeta radi osobnog razvoja učenika i potreba tržišta rada.

Posebnu pozornost u srednjim strukovnim školama posvetiti ćeemo fleksibilnosti u pogledu mesta i vremena učenja kako bi se učenje temeljeno na radu moglo lakše i učinkovitije provoditi.

Rano prepoznavanje i sustavan rad s talentima

Novi program pomoćnika u dječjim vrtićima

Fleksibilnost programa za veću kreativnost i osobni razvoj učenika

*Novi način obrazovanja kao
jamstvo sigurnog posla*

*Kontinuirano usavršavanje temelj je
konkurentnosti pojedinca i
društva u cjelini*

Poticat ćemo strukovne škole da se pozicioniraju na tržištu i da kroz djelatnosti unutar obrazovnih sektora ostvaruju vlastite prihode kako bi učenici mogli sudjelovati u čitavom procesu od ideje do proizvoda i kupca.

Uvođenje dualnog obrazovanja

Povezivanje obrazovnog sektora s potrebama gospodarstva, kao i izrada projekcija budućih potreba gospodarstva, jedan je od temeljnih izazova s kojima se obrazovni sektor suočava posljednjih godina, pogotovo ako uzmemu u obzir da je gospodarski ciklus u određenim gospodarskim granama bitno skraćen u posljednjih 10 godina. Uvođenjem novog oblika strukovnog obrazovanja „dualnog obrazovanja“ koji ćemo poticati, na najbolji mogući način prevladat ćemo spomenute izazove. U dualnom obrazovanju poslodavci postaju partneri obrazovnim institucijama te zajedno odlučuju koliko će učenika upisati (usklađivanje upisnih kvota s potrebama gospodarstva). Učenici se osposobljavaju upravo za ona znanja i vještine koja će im u budućem radu trebati (usklađivanje obrazovnih programa s potrebama gospodarstva). Budući da poslodavci kroz politiku ljudskih potencijala znaju i planiraju koliko će im radnika i kojih profila u budućnosti trebati, dualno obrazovanje najbolji je sustav za predviđanje budućih potreba gospodarstva jer predviđanja rade samo gospodarstvo bez posrednika (ministarstva, HZZ-a, Agencije i sl.).

Obrazovanje odraslih

Obrazovanje odraslih u globalnim procesima postaje sve važniji instrument za postizanje konkurentnosti svake države. U cilju razvoja modernog i fleksibilnog sustava obrazovanja odraslih temeljenog na cjeloživotnom učenju, provodit ćemo aktivnosti osvjećivanja javnosti o važnosti i vrijednosti obrazovanja i cjeloživotnog učenja kako bi se motivirao i povećao broj uključenih u programe obrazovanja odraslih radi stjecanja novih i usavršavanja postojećih kompetencija, što pridonosi prilagodljivosti radne snage, a time i većoj zapošljivosti pojedinaca. Povećat ćemo udio odraslih osoba koje se obrazuju i osposobljavaju te raditi na većem uključivanju poslodavaca (partnerstva poslodavaca i obrazovnih ustanova) u sustav obrazovanja odraslih. Radit ćemo na priznavanju i vrednovanju neformalnog (organizirani proces učenja koji ne dovodi do novih kvalifikacija) i informalnog (nije organizirano i strukturirano, nemjereno učenje) učenja kako bi se povećala zapošljivost osoba te uzele u obzir različite vještine koje su osobe stekle u raznim procesima izvan formalnog obrazovanja.

Kvalitetan sustav visokog obrazovanja

Razvoj Hrvatske te konkurenčnost hrvatskog gospodarstva temelji se na znanju i vještinama, čije je polazište u kvaliteti obrazovnih institucija na svim razinama te standardima i kvalifikacijama koje pružaju obrazovni programi. Osobito ćemo poticati razvoj sveučilišnih i stručnih studijskih programa u STEM području i drugim područjima koja će doprinositi ukupnom društvenom razvoju. Stimulirat ćemo princip integriranosti sveučilišta (zajedničko korištenje svih nastavnih i znanstvenih potencijala na sveučilištu), binarni model visokog školstva i obrazovanja (sveučilišne i veleučilišne-stručne studijske programe) kao javnog dobra.

Poticat ćemo razvoj „doktorskih škola“ (okrupnjavanje doktorskih studija na sveučilištima) te suradnju sveučilišta i znanstvenih instituta u njihovoj izvedbi. Organizirat ćemo inkubatore – jedan za više fakulteta, u kojima će se poticati mlade da se povezuju u timove i interdisciplinarnim znanjima osmišljavaju ideje i osnivaju startupove. Za realizaciju ideja kroz poslovne pothvate u startupove osigurat ćemo povoljne zajmove i garancije te povezivati mlade sa zainteresiranim poduzetnicima/ulagačima.

Popravljanje materijalnog statusa profesora i znanstvenika

Kako bismo popravili materijalni status profesora i znanstvenika na fakultetima i visokim učilištima koji su za svoj rad potplaćeni, uvest ćemo potpuno novi sustav njihovog napredovanja i nagrađivanja. Novi sustav temeljit će se na većoj autonomiji visokih učilišta i znanstvenih instituta i fleksibilizaciji određenog dijela primanja profesora i znanstvenika. Kroz sustav napredovanja i nagradivanja profesore će se poticati na osmišljavanje i provedbu projekata zajedno sa studentima te njihovu primjenu u gospodarstvu.

Programsko financiranje visokoškolskih institucija

Promjenama zakonodavnog okvira uspostaviti ćemo mehanizme programskog financiranja tako da će po programskim ugovorima finansijska sredstva predviđena za financiranje određenih programa biti prebačena na sveučilišta. Takav način financiranja omogućiće visokoškolskim institucijama, odnosno njihovim čelnicima i sastavnicama, veću autonomiju ali i odgovornost pri planiranju i provedbi istraživačkih aktivnosti, samostalnom planiranju i razvoju ljudskih potencijala uz autonoman stimulativan sustav nagrađivanja zaposlenika. Ključnu ulogu u financiranju imat će nacionalna sredstva kojima će se osigurati stabilnost rada, stimulirati poticanje istraživačkih partnerstva i jačanje sustava potpore za kvalitetne mlade profesore i istraživače, podupirati razvoj novih tehnologija i inovacija te dodatno osigurati potrebna logistička i finansijska potpora za sudjelovanje hrvatskih znanstveno-istraživačkih institucija u međunarodnim projektima, posebice onima koje financira EU.

Analiza i unaprjeđenje Bolonjskog procesa

Budući da je proteklo više od 10 godina od uvođenja tzv. Bolonjskog procesa, provest ćemo njegovu temeljitu i kritičku analizu. U skladu s uspostavom Europskog kvalifikacijskog okvira i Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO), naglasak će biti na prilagođenosti kvalifikacija potrebama tržista rada i njihovo redefiniranje u nacionalnim okvirima.

U cilju unaprjeđenja kvalitete visokog obrazovanja kroz razvoj i provedbu HKO-a uz bolju suradnju s gospodarskim asocijacijama: izraditi ćemo i razviti standarde djelomičnih i cjelovitih kvalifikacija; razviti ćemo nove i unaprijediti postojeće studijske programe; razviti ćemo i/ili prilagoditi provedbu studijskih programa za pristupnike koji dolaze iz sfere rada te ćemo razviti i/ili omogućiti provedbu programa stručnog i kontinuiranog usavršavanja nastavnog osoblja iz sustava odgoja i obrazovanja.

Timovi mladih u inkubatorima na fakultetima razvojna su snaga Hrvatske

Poticanje projekata suradnje s gospodarstvom

Veća autonomija i odgovornost visokoškolskih institucija kroz programsко financiranje

Dvostruko veći broj stipendija

Jednake šanse za studiranje svima

Međunarodnom razmjenom znanstvenika do novih znanja

Novi program znanstvenih novaka za zadržavanje talenata i razvoj novih znanja

Besplatno redovito studiranje

Svim redovitim studentima na javnim visokim učilištima osigurat ćemo besplatno studiranje dok ispunjavaju uvjete studija. Osim toga, dodatno ćemo razviti sustav ciljnih stipendija kao poticaj za upis studija deficitarnih struka. Provest ćemo petogodišnji projekt u vrijednosti od 375 milijuna kuna za stipendije s posebnim naglaskom na STEM područje, čime će se izdvojeni iznos za stipendiranje studenata gotovo udvostručiti jer ćemo imati dodatnih 75 milijuna kuna godišnje.

Besplatna prehrana, smještaj i prijevoz za studente

Iz sredstava Europskog socijalnog fonda osigurat ćemo besplatnu prehranu, smještaj i prijevoz studentima u skladu s imovinskim cenzusom. Uz to, kontinuirano ćemo raditi na unaprjeđenju studentskog standarda. Na primjer, u Hrvatskoj 62,5% redovitih studenata studira izvan prebivališta, dok postojeći kapaciteti studentskog smještaja pokrivaju tek 15,1% studenata izvan prebivališta. Stoga je u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj za modernizaciju, unaprjeđenje i proširenje infrastrukture studentskog smještaja osigurano ukupno 934 milijuna kuna. Sredstva su osigurana za izgradnju dodatnih 3.000 ležajeva i obnovu 5.000 postojećih ležaja u razdoblju do 2020., a usmjerena su na: studentski smještaj u Kampus Sveučilišta u Rijeci, Sveučilišni kampus Varaždin, Studentski dom u Virovitici, Studentski dom u Čakovcu, Studentski dom u Dubrovniku i Studentski dom u Osijeku te na rekonstrukciju stare zgrade Studentskog doma u Osijeku i rekonstrukciju Studentskog centra u Zagrebu.

Međusveučilišna suradnja

Poticat ćemo međusveučilišnu suradnju u Hrvatskoj radi strateškog usmjeravanja cijelog sustava temeljenog na izvrsnosti studija, uz izbjegavanje nepotrebног preklapanja. To znači da ćemo poticati razvoj najboljih studija na pojedinim sveučilištima, odnosno određenog broja izvrsnih i prilagođenih studijskih programa koji imaju međunarodno prihvatljivu kvalitetu. Time ćemo otvoriti prostor i većoj mobilnosti studenata, kako unutar Hrvatske tako i na međunarodnoj razini.

Internacionalizacija hrvatskog sustava studiranja

U cilju povećanja internacionalizacije hrvatskog sustava visokog obrazovanja, poticat ćemo izvođenje modula (kolegija), studija, združenih studija domaćih i inozemnih visokoobrazovnih institucija, kratkih studijskih programa i doktorskih studija na stranim jezicima. Promicat ćemo hrvatski sustav visokog obrazovanja u inozemstvu putem publikacija, promotivnih materijala, web stranica, sudjelovanja na međunarodnim sajmovima visokog obrazovanja i sl.

Uvođenje sustava znanstvenih novaka

Uvest ćemo novi program znanstvenih novaka kako bismo najbolje mlade ljude zadržali u Hrvatskoj. Povezat ćemo ga s gospodarstvom te uspostaviti jasne linije odgovornosti ustanova i mentora za uspjeh mladih istraživača. Osim toga, novim sustavom osigurat ćemo zadržavanje izvrsnih mladih znanstvenika u znanosti

i visokom obrazovanju i poticati visoko školovane ljudi s doktoratima da rade u javnom i privatnom sektoru. Cilj je kroz četverogodišnje razdoblje povećati broj asistenata/doktoranada u znanstveno-istraživačkim ustanovama na 1.000. U tu svrhu pored proračunskih sredstava iskoristiti ćemo 75 milijuna kuna Europskog socijalnog fonda. Dodatnih 75 milijuna kuna iz istog izvora iskoristiti ćemo za potpore poslijedoktorandima i mlađim iskusnim istraživačima. Kako bismo u Hrvatskoj zadržali najbolje mlade znanstvenike, u čije je obrazovanje država uložila više desetaka milijuna kuna, osigurat ćemo subvencionirane kamatne stope za rješavanje stambenog zbrinjavanja za mlade istraživače.

Znanost i istraživanje

Strateškim pristupom istraživanjima na državnoj razini učiniti ćemo sustav znanosti u Hrvatskoj učinkovitijim, međunarodno prepoznatljivim i pokretačem razvoja gospodarstva i društva u cjelini. Kontinuirano ćemo povećavati izdvajanja iz proračuna za znanost i istraživanje. Poticati ćemo i financiranje znanstvenih projekata te obnovu i unaprjeđenje istraživačke infrastrukture iz EU fondova, a nizom mjera stimulirati ćemo i privatni sektor na ulaganje u istraživanje. Cilj nam je podići izdvajanja za istraživanje i razvoj na 2% BDP-a do kraja mandata i tako smanjiti nastali veliki jaz u odnosu na ostale europske države.

Programsko financiranje znanstvenih instituta

Sustav višegodišnjeg institucijskog financiranja postupno ćemo zamijeniti programskim financiranjem znanstveno-istraživačkih ustanova. Sredstva za ovaj oblik financiranja znanstveno-istraživačkog rada značajno ćemo povećati u odnosu na dosadašnji iznos od 50 milijuna kuna godišnje, odnosno za 100% kroz četverogodišnje razdoblje. Pored kriterija izvrsnosti koji je sada glavni kriterij pri raspodjeli sredstava, procjenjivati ćemo i stvarne troškove predloženih istraživanja. Projektnim kompetitivnim financiranjem istraživanja poticati ćemo izvrsnost i međunarodnu prepoznavljivost. Sredstva za projektno kompetitivno financiranje istraživanja također ćemo povećati kroz četverogodišnje razdoblje i to za 50% sadašnjeg iznosa od 88 milijuna kuna godišnje. Ciljanim istraživanjima omogućiti ćemo rješavanje društvenih izazova (klimatske promjene, okoliš, zdravlje i sl.). Pokrenuto je projektno financiranje ciljanih istraživanja u području klimatskih promjena ukupne vrijednosti 17 milijuna kuna. Slične programe ciljanih istraživanja proširiti ćemo i na druga područja odnosno druge društvene izazove (hrana, zdravlje, sigurnost, migracije...). Sadašnje opće kompetitivno financiranje proširiti ćemo na ciljana istraživanja uskladena s prioritetima Strategije pametne specijalizacije Republike Hrvatske i okvirnog programa EU-a za istraživanje i inovacije Obzor 2020.

Direktne i indirektne potpore i pomoć za prijavu projekata na EU fondove

Poticati ćemo umrežavanje hrvatskih istraživača u cilju uključivanja u Europski istraživački prostor. Poticati ćemo prijavljivanje projekata u okviru programa Obzor 2020. Financiranjem iz proračuna ciljanih istraživanja i umrežavanjem kroz programe ERA-NET, potaknuti ćemo veće prijavljivanje i posljedično veće financiranje istraživanja iz programa Obzor 2020.

2% BDP-a za istraživanje i razvoj

*Ciljanim istraživanjima do rješenja
društvenih izazova*

Dvostruko više sredstava za istraživačku infrastrukturu

Razvit ćemo mehanizme nagrađivanja visoko ocijenjenih prijava koje nisu financirane zbog male prolaznosti.

Ulaganje u znanstveno-istraživačku opremu

Na otvorenoj indikativnoj listi za pripremu zaliha infrastrukturnih projekata za Europski fond za regionalni razvoj trenutno se nalaze 42 projekta vrijedna višestruko više od operativnim programom predviđenih sredstava (1,7 milijarda kuna), što garantira da će sva raspoloživa sredstva biti povučena. Izmjenom Operativnog programa Konkurentnost i kohezija udvostručit ćemo raspoloživa sredstva i raspisati poziv na dostavu projektnih prijedloga vrijedan 600 milijuna kuna. Kriteriji poziva bit će izvrsnost i relevantnost istraživačke infrastrukture odnosno planiranih istraživanja.

Inovacije

Jedan je od naših glavnih ciljeva sustavno i operativno provođenje politika i mjera za povećanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Te politike uključuju, osim mjera poboljšanja poslovnog okruženja u cilju pokretanja novih inicijativa i poslovnih pohvata, s naglaskom na malo i srednje poduzetništvo i mjerne uvođenja strukturnih promjena u gospodarstvu koje se odnose na modernizaciju, diverzifikaciju, tranziciju i radikalne promjene te poticanje razvoja snažne industrijske osnove koja će biti konkurentna na svjetskom tržištu kroz jačanje inovacijskog potencijala i primjenu najnovijih istraživačkih i tehnoloških dostignuća u razvoju novih proizvoda i usluga. Upravo će ulaganje u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije biti ključni generator koji će pokrenuti hrvatsko gospodarstvo i biti čimbenik u podizanju dodane vrijednosti, povećanju produktivnosti i konkurenčnosti hrvatskog gospodarstva u sljedećih nekoliko godina.

Pametna specijalizacija

Koncentracija resursa i inovacije temelj su održivog rasta i razvoja

Hrvatska je mala država s otvorenim gospodarstvom i ograničenim prirodnim i finansijskim resursima stoga moramo gospodarski razvoj graditi na inovacijama i novim tehnologijama. Kako bismo bili što učinkovitiji, pametnom specijalizacijom i koncentracijom resursa na tematska prioriteta područja, hrvatsko gospodarstvo usmjerit ćemo prema aktivnostima koje su utemeljene na znanju kako bi se iskoristio teritorijalni kapital koji Hrvatska ima, uzimajući u obzir resurse, tradiciju u industrijskoj proizvodnji, sposobnost za inovativnost i kreativnost kao osnovne čimbenike pokretanja gospodarskog rasta i razvoja.

Podršku za istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije koncentrirat ćemo na pet tematskih prioritetsnih područja koja su definirana u okviru Strategije pametne specijalizacije Republike Hrvatske 2016. – 2020., a to su: Zdravlje i kvaliteta života (farmaceutika, bio-farmaceutika, medicinska oprema i uređaji; zdravstvene usluge i nove metode preventivne medicine i dijagnostike; nutricionizam), Energija i održivi okoliš (energetske tehnologije, sustavi i oprema; ekološki prihvatljive tehnologije, oprema i napredni materijali), Promet i mobilnost (proizvodnja dijelova i sustava visoke dodane vrijednosti za cestovna i željeznička vozila; ekološki prihvatljiva prometna rješenja; inteligentni transportni sustavi i logistika),

Sigurnost (kibernetička sigurnost; obrambene tehnologije i proizvodi dvojne namjene; protuminski program) i Hrana i bioekonomija (održiva proizvodnja i prerada hrane i drva).

Poticanje rasta inovativnih poduzeća

Kako bismo potaknuli istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije u Hrvatskoj, osmislili smo integriran i učinkovit skup različitih provedbenih instrumenata i mjera koji će horizontalno stvoriti poticajno okruženje za rast inovativnih poduzeća, ojačati poveznice između znanosti i industrije, poticati protok i prijenos znanja i tehnologije te povećati sposobnost poduzeća za razvoj, korištenje, prilagodbu i komercijalizaciju novih tehnologija i inovativnih proizvoda. Provedbeni instrumenti i mjere pokrivaju cijeli inovacijski lanac vrijednosti i uključuju sve relevantne dionike odnosno javni, poslovni i znanstveno-istraživački sektor, u cilju kreiranja inovacijskog sustava koji će poticati prijenos ideja u proizvode i usluge visoke dodane vrijednosti te omogućiti povećanje tržišnog udjela hrvatskog gospodarstva na međunarodnom tržištu.

Uspostava učinkovitog inovacijskog sustava, unaprjeđenje i razvoj istraživačke infrastrukture, poticanje znanstvene izvrsnosti i suradnje znanosti i industrije, poticanje ulaganja poslovnog sektora u istraživanje, tehnološki razvoj i inovacije, poboljšanje pristupa izvorima financiranja inovativnim spinoff i startup poduzećima, bolje pozicioniranje hrvatskog gospodarstva u globalnim lancima vrijednosti i opskrbе, poticanje internacionalizacije poslovnog sektora i razvoj pametnih vještina primjeri su provedbenih instrumenata i mjera koje ćemo provesti, a imat će utjecaj na razvoj cjelokupnog hrvatskog gospodarstva.

Institucionalni okvir politike poticanja inovacija

Uspostaviti ćemo jasan institucionalni okvir za definiranje, provedbu i praćenje nacionalne politike poticanja inovacija, što će zahtijevati strateške kapacitete i jasno postavljenu operativnu nadležnost resornih tijela državne uprave te kreiranje organizacijske strukture koja uključuje sve dionike inovacijskog sustava i zahtjeva formiranje središnje točke organizacije i upravljanja nad cjelokupnim procesom.

Odmah ćemo uspostaviti Nacionalno inovacijsko vijeće kojim će predsjedati predsjednik Vlade Republike Hrvatske, Inovacijsko vijeće za industriju te pet tematskih inovacijskih vijeća za svaku tematski prioritetno područje. Također, u cilju internacionalizacije, praćenja i primjene globalnih trendova u području inovacija uspostaviti ćemo međunarodni INNOVA Think-tank koji će uključivati međunarodno prepoznate stručnjake iz područja uspostave nacionalnih/regionalnih inovacijskih sustava, kao i stručnjake iz pet tematskih prioritetnih područja.

Počasni članovi INNOVA Think-tanka bit će predsjednik Vlade i predsjednica Republike Hrvatske. Nastavno na aktivnosti pametne specijalizacije i započeti proces poduzetničkog otkrivanja, izraditi ćemo Znanstveno i tehnologiski predviđanje te ćemo za svaku tematsko prioritetno područje izraditi strategiju istraživanja i razvoja, uspostaviti inovacijsku web platformu i bazu zaliha istraživačko-razvojnih projekata.

Novi inovacijski sustav koji potiče prijenos ideja u proizvode i usluge

Međunarodno povezivanje i razmjena znanja uspostavom INNOVA Think-tank-a

Razvoj centara kompetencija i inovacijskih klastera

U cilju jačanja istraživačke infrastrukture dat ćemo podršku u nadogradnji i dalnjem razvoju postojeće infrastrukture u okviru javnih znanstvenih organizacija, staviti u funkciju urede za transfer tehnologije te ćemo potaknuti razvoj centara kompetencija i inovacijskih klastera koji će pružiti malim i srednjim poduzetnicima potrebne kapacitete za provođenje istraživačko-razvojnih aktivnosti te premošćivanje jaza između znanosti i industrije. S tom svrhom financirat ćemo znanstvene infrastrukturne centre, koji će biti usmjereni prema održivoj suradnji i pružanju znanstveno-istraživačkih usluga industriji, u iznosu od najmanje 1,1 milijarda kuna, što će istodobno potaknuti restrukturiranja instituta i sveučilišta.

Dodatni izvori financiranja i poticaji za inovacije

Unaprijedit ćemo zakonodavni i fiskalni okvir koji će omogućiti usmjeravanje znanstveno-istraživačkih kapaciteta u javnom i privatnom sektoru i rezultata njihovih aktivnosti prema komercijalizaciji inovacija i primjeni novih tehnologija u cilju jačanja konkurentnosti gospodarstva.

Osnovat ćemo državni fond za inovacije, s obzirom da je jedina državna agencija koja je ukinuta u mandatu Vlade Kukuriku koalicije bio upravo BICRO, a time je Hrvatska jedina država EU-a bez agencije specijalizirane za podršku inovacijama i novim tehnologijama. Novi hrvatski fond za istraživanje, razvoj i inovacije financirat će se sredstvima EU-a i proračunskim ulaganjima koji će privlačiti i privatne investicije. Sredstva tog fonda raspoređivat će se poduzetnicima i istraživačkim institucijama za istraživanje i razvoj. Fond će također poticati zapošljavanje znanstvenika, odnosno znanstvenih novaka-doktoranada za rad u poduzećima. Fond će sufinancirati i razvojne i inovativne projekte u privatnom sektoru.

Kroz javne pozive za dodjelu bespovratnih sredstava, poboljšanje pristupa izvorima financiranja kroz razvoj fondova rizičnog kapitala i sinergiju s potporama Europskog istraživačkog vijeća (ERC), potaknut ćemo jačanje znanstvene izvrsnosti i suradnju znanosti i industrije na istraživačko-razvojnim projektima kako bismo osigurali poveznicu između novih znanstvenih spoznaja i njihove uspješne primjene u gospodarstvu. Time ćemo također potaknuti razvoj inovativnih spinoff i startup poduzeća i ulaganja poslovnog sektora u istraživanje i tehnološki razvoj kao i komercijalizaciju inovacija u cilju razvoja novih proizvoda i usluga putem suradnje poduzetnika i centara za transfer tehnologije, inovacijskih vaučera i primjene inovativne javne nabave.

Programe podrške temeljit ćemo na međusobnom natjecanju između onih koji se prijavljuju za sredstva te ćemo posebno usmjeravati sredstva u područja koja imaju najveći potencijal postati konkurentna na međunarodnom tržištu. Poticat ćemo sveobuhvatne projekte i projekte umrežavanja koji će objediniti privatne i javne sudionike u zajedničkim aktivnostima razvoja i strateških istraživanja kao što su zajedničke tehnološke inicijative, tehnološke platforme i mreže znanja. Poticanjem komercijalizacije inovacija i davanjem podrške provedbi klaster inicijativa omogućit ćemo nadogradnju u globalnom lancu vrijednosti i nabave, teritorijalno i proizvodno brenđiranje te daljnju internacionalizaciju hrvatskog gospodarstva.

Poticajna shema za ulaganja u startup poduzeća

Različitim promotivnim i edukacijskim aktivnostima te kroz novi zakonodavni okvir, motivirat ćemo fizičke i pravne osobe na ulaganje u vlasničke udjele u različitim fazama realizacije startupa. Kod fizičkih osoba ovu vrstu ulaganja poticati ćemo odbijanjem 30% iznosa ulaganja od porezne osnovice poreza na dohodak ako startup uspije, odnosno 60% ako startup ne uspije. Porezni poticaj pravnim osobama za ulaganja u startup bit će priznanje 30% ulaganja kao odbitne stavke od porezne osnovice u okviru poreza na dobit ako startup uspije, odnosno 60% u slučaju neuspjeha. Prodaja vlasničkog udjela bit će oslobođena poreza na kapitalnu dobit.

Izravna strana ulaganja kao izvor inovacija i tehnološkog napretka

Nećemo zanemarivati ni izravna strana ulaganja kao jedan od izvora tehnološkog transfera, modernizacije i inovacija, već će i to biti način podizanja Hrvatske prema višoj tehnološkoj razini razvoja. Proaktivnim pristupom stranim investicijama privući ćemo investicije u visoko tehnološke sektore i industrije u nastajanju sa znatnim inovacijskim potencijalom i mogućnošću za naše male i srednje poduzetnike da se uključe u njihove lance nabave.

Zadržavanje i privlačenje talenata

Paralelno sa svim gore navedenim aktivnostima raditi ćemo na razvoju pametnih vještina kroz uspostavu potrebne infrastrukture i provedbu mehanizama Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Zaustavljanju odljeva ljudskog kapitala i kroz to inovativnog potencijala iz Hrvatske, dat ćemo najveći prioritet. Hrvatska mora početi privlačiti talente. Jačanjem instituta za istraživanje te promicanjem međunarodne razmjene istraživača, uz istodobno pokretanje inicijativa za povratak, učiniti ćemo Hrvatsku privlačnjom istraživačima i inovatorima.

Sport

Hrvatski sport pridonio je prepoznatljivosti Hrvatske na globalnoj razini. Ujedno je rastuća gospodarska grana i izuzetno je važan za odgoj i zdravlje mlađih ljudi jer gaji kompetitivnost i poštenje. Zbog toga je potrebno odlučno se obraćunati s huliganizmom na sportskim terenima te poticati izvrsnost u svim sportovima. Imajući u vidu važnost koju kao društvo pridajemo sportu te veliku tradiciju hrvatskih sportskih uspjeha na međunarodnoj sceni, posebnu ćemo pozornost posvećivati održanju kvalitete te unaprijeđenju hrvatskoga sporta, kao i poboljšanju uvjeta za bavljenje sportom i sportskim djelatnostima.

Sport u službi zdravlja i rekreacije

Sport je posebno važna djelatnost, kako za mlade tako i za cijelo društvo. U idućem razdoblju snažnije ćemo se uključiti u potporu razvoja sporta, bavljenja sportom i tjelesnim vježbanjem te unaprijediti rekreativno odnosno zdravstveno usmjereni tjelesno vježbanje, školski i akademski sport te vrhunski sport.

Porezni poticaji pojedincima i poduzećima za ulaganja u startupove

Hrvatska kao privlačna država za istraživače i inovatore

Sportom do zdravlja

Stvorit ćemo uvjete za uključivanje što većeg broja djece, mlađih i odraslih građana u redovite programe tjelesnog vježbanja u cilju prevencije i unaprjeđenja zdravlja. Zdravstvene dobrobiti redovitog tjelesnog vježbanja važne su za društvo u cijelini te ćemo osmisiliti cjelovite i održive programe zdravstveno usmjerene tjelesne aktivnosti. Uključivanje većeg broja djece, mlađih i odraslih građana u redovite sportske i rekreativne programe treba postati glavni javni i strateški interes cijelog sustava sporta. Uloga sporta u ostvarivanju zdravije nacije izuzetno je velika. Sudjelovanje u sportu i aktivan stil života povezani su s nizom pozitivnih učinaka na zdravlje, a time se ostvaruju i značajni pozitivni učinci na zdravstveni sustav u cijelini.

Sport je i generator mnogih pozitivnih društvenih promjena. Sudjelovanje u ekipi, promoviranje načela poštene igre (fair play) poštujući pravila igre, poštovanja drugih, načelo solidarnosti, discipline kao i organizacija sporta temeljenoga na amaterskim klubovima i volontiranju, stanovništvo čini aktivnijim i pomaže u izgradnji boljega društva. Sport isto tako pruža velike mogućnosti za uključivanje i sudjelovanje mlađih ljudi u društvu i može imati blagotvorni učinak na odvlačenje od društveno nepoželjnih oblika ponašanja.

Organizirano bavljenje sportom

U cilju uključivanja što većeg broja građana, posebice djece i mlađih u neki od oblika organiziranog bavljenja sportom, unaprijedit ćemo i zakonske okvire djelovanja u području sporta djece i mlađih te kvalitetnije zakonski regulirati pitanja stručnog rada u sportu, zdravstvenog, obrazovnog, socijalnog i društvenog statusa sportaša, a naročito sportaša s invaliditetom i mlađih sportaša. Poticat ćemo formiranje školskih sportskih klubova i natjecanja između škola.

Mreža sportskih građevina

Dostupnost sportskih objekata svima

Donijet ćemo mrežu sportskih građevina koja će služiti i kao podloga za rezervaciju lokacija u prostornim planovima za izgradnju sportskih objekata koji nedostaju. Kako bi sportski objekti bili dostupniji većem broju građana, okrenut ćemo se izgradnji većeg broja manjih, održivih i jeftinijih objekata umjesto manjeg broja velikih i skupih sportskih objekata.

Vrhunski hrvatski sportaši

Vrhunski hrvatski sportaši, koji postižu značajne sportske rezultate na međunarodnim natjecanjima poput olimpijskih igara te svjetskih i europskih prvenstava, najbolji su ambasadori Hrvatske u svijetu. Naša je obveza osigurati im što kvalitetnije uvjete za bavljenje sportom, kvalitetnije definirati status vrhunskih sportaša te ih odgovarajuće financijski pratiti.

Strategija razvoja sporta

Sport se od samostalnosti Hrvatske do danas uglavnom razvijao stihijски, bez dugoročnog i promišljenog razvoja, odnosno bez strategije razvoja sporta na nacionalnoj razini te godišnjih programa provedbe zacrtanih strateških ciljeva.

Donijet ćemo dugoročnu strategiju razvoja sporta koja će jasno definirati u kojem smjeru ide hrvatski sport i što od njega želimo. Redefinirat ćemo položaj profesionalnih i amaterskih sportskih klubova u sustavu sporta te inzistirati na jednakom zakonskom položaju svih profesionalnih sportskih klubova u Hrvatskoj. Pitanje autonomije sporta u posljednjih nekoliko godina postalo je vrlo aktualno. Sportu ćemo pomoći stvaranjem preduvjeta za rješavanje problema i otklanjanje negativnosti koje se javljaju, ali uvažavajući posebnosti sustava sporta i čuvajući njegovu autonomiju koja prepostavlja i preuzimanje odgovornosti za ostvareno.

Finansijska odgovornost

Pitanje financiranja jedno je od ključnih pitanja kvalitetnog opstanka i daljnog razvoja sustava sporta. Izmjenom zakonske regulative regulirat ćemo finansijsku odgovornost sportskih klubova i saveza te njihovo poslovanje učiniti transparentnim. Inzistirat ćemo na propisivanju jasnih i pravednih kriterija raspodjele javnih sredstava u sportu na nacionalnoj i lokalnoj razini. Učinkovitje ćemo urediti upravni, finansijski i stručni nadzor nad radom sportskih klubova i sportskih saveza, koji će omogućiti kontrolu nad zakonitošću djelovanja u sportu. Osigurat ćemo i zakonske pretpostavke odnosno uvjete za kvalitetnije financiranje profesionalnih sportskih klubova putem tržišnih, komercijalnih i samofinancirajućih djelatnosti te tako oslobođiti javna sredstva općina, gradova i županija za financiranje sporta djece i mladih, amaterskih sportskih klubova, školskog i akademskog sporta, sportske rekreacije građana i sporta osoba s invaliditetom.

Mjere za suzbijanje nasilja na sportskim borilištima

Kako bi sport doista ispunio sve svoje potencijale i u cijelosti doprinio razvoju boljeg, zdravijeg i mirnijeg društva, propisat ćemo i provoditi kvalitetnije i konkretnije mjere za suzbijanje nasilja na sportskim borilištima, osobito na nogometnim igralištima i stadionima, kao i mjere za suzbijanje pojave rasizma, diskriminacije po bilo kojoj osnovi i netolerancije u sportu kako pojedinci i manje skupine ne bi bacili sjenu na sve ono dobro što sport nosi društvu u cjelini.

Novi smjer za razvoj sporta

Veća transparentnost, odgovornost i učinkovit nadzor nad sportskim klubovima i savezim

03 Gospodarstvo, poljoprivreda i ruralni razvoj

„Proizvođačima ćemo osigurati cjenovno prihvatljive i dostupne sirovine i energiju, obrazovanu radnu snagu, dobru prometnu povezanost, brzu i učinkovitu administraciju i povoljne izvore financiranja. Moderni industrijski napredak Hrvatske temeljiti ćemo na tehnološkim, poslovnim i socijalnim inovacijama.“

Budući ekonomski razvoj Hrvatske temeljiti će se na strateški planiranom razvoju svih naših područja, što će omogućiti i uravnoteženje životnog standarda i kvalitete života. Jedna od ključnih faza u definiranju razvojnog okvira podrazumijeva definiranje generatora budućeg ekonomskog rasta. Kao i kod drugih država, oni i u našem slučaju počivaju na komparativnim prednostima, razvojnom potencijalu i konkurentnosti pojedinih sektora.

Poljoprivreda i ruralni razvoj

Najveći potencijal rasta zbog ogromnih neiskorištenih resursa ima poljoprivreda koja u Hrvatskoj već godinama pada. Prema službenim podacima Državnog zavoda za statistiku ukupan broj zaposlenih u poljoprivredi ima stalnu tendenciju pada te je od 2011., kada je bilo 238.000 zaposlenih, do prva tri mjeseca 2016., kada je bilo 123.000 zaposlenih, pao čak za polovicu.

U ruralnim područjima ljudi bez ikakvih prihoda čine najveći dio stanovništva, odnosno 37% ukupnog stanovništva koje živi u tim područjima. Stopa nezaposlenosti mladih iznosi 43% i prema podacima Eurostata to je druga najveća nezaposlenost mladih u Europi. Naglašen je trend velike migracije mladih ljudi u urbana područja kao i u inozemstvo, ali i smanjenje prosječne razine obrazovanja i stručnog usavršavanja.

Poljoprivrednu proizvodnju karakterizira ukupna nedovoljna proizvodnja te slaba raznolikost proizvodnje i uz to povezano izrazito negativna bilanca u međunarodnoj razmjeni hrane od 2011. kada je deficit bio 5,5 milijarda kuna do 7,3 milijarda kuna u 2015., uz pokrivenost uvoza izvozom oko 61%. Posljedica toga je veliki uvoz voća i povrća koji iznosi oko 50% ukupne domaće potrošnje, govedine oko 60% te svinjetine 40%.

Nepovoljna je vlasnička i posjedovna struktura zemljišta, nedostatna proizvodnja većine proizvoda i slaba poslovna povezanost proizvođača. Posljedica toga je kontinuirani pad proizvodnje i broja proizvođača, ograničena mogućnost okrupnjavanja zemljišta i povećani uvoz jeftinijih proizvoda, što je posebno izraženo u proizvodnji mlijeka i mesa. Na to ukazuju i podaci o smanjenju broja gospodarstava koji isporučuju mlijeko s 16.283 u 2011. na svega 8.746 u 2015., odnosno u 2015. bilježi se prosječno 42,79% manje proizvođača mlijeka u odnosu na 2011. Negativan trend nastavlja se u i 2016., kada je u travnju zabilježeno 7.609 isporučitelja mlijeka. Također, evidentan je pad broja muznih krava s 193.951 u 2011. na svega 171.356 krava, na dan 1. lipnja 2016. Općenito, većina poljoprivrednih gospodarstava, a posebno obiteljska poljoprivredna gospodarstva, u vrlo su teškoj situaciji zbog niza problema: relativno niskih otkupnih i tržnih cijena, nelikvidnosti, kontinuiranoga porasta cijena glavnih inputa, niske konkurentnosti, slabe educiranosti i informiranja, nedostupnih i blokiranih EU fondova i dr. Niska razina prihoda smanjuje lokalnu potražnju i ulaganje te nedostaje potencijalni kapital za osnivanje novih poduzeća i investicije. Sve to možemo i moramo promijeniti.

Razvijeno hrvatsko selo ključan je čimbenik u ukupnom gospodarskom razvoju Hrvatske. Hrvatska poljoprivreda uz odgovarajuću poljoprivrednu politiku može u značajnoj mjeri osigurati prehrambenu neovisnost Hrvatske, pridonijeti energetskoj neovisnosti Hrvatske te ostvariti snažan trend izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda s dodanom vrijednošću. Hrvatsko selo ima goleme potencijale koji su danas, nažalost, nedovoljno iskorišteni, kako u smislu proizvodnje poljoprivrednih proizvoda i uzgoja stoke tako i u razvoju eko-etno i turističkih potencijala kroz učinkovit ruralni razvoj.

Naš je plan stvoriti bolje uvjete za život u ruralnim područjima te promicati održivost poljoprivredne proizvodnje zajedničkim radom poljoprivrednika potpomognutih znanstvenicima, stručnjacima te poticajnim državnim i lokalnim mjerama. Rezultati naših aktivnosti bit će mjerljivi i vidljivi, a hrvatsko selo i poljoprivreda konačno će dobiti mjesto u samom vrhu hrvatskog društva i gospodarstva koje im i pripada. Razvoj poljoprivrede i oživljavanje sela ostvarit ćemo u 4 osnovna područja: investicije i razvoj, mladi u ruralnom prostoru, udruživanje te finansijski instrumenti i institucije, a cilj je domaća zdrava hrana po pristupačnim cijenama dostupna svima u Hrvatskoj.

Investicije i razvoj

Pokrenut ćemo razvoj malih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava te uzeti u obzir osobitosti naše poljoprivrede i regionalne razlike kako bismo ojačali konkurenčnost, održivost i isplativost proizvodnje. Zaustaviti ćemo iseljavanje i depopulaciju ruralnih područja stvaranjem povoljnih uvjeta za uspješan rad malih poljoprivrednih gospodarstava. Izmijenit ćemo model izravnih plaćanja te osigurati pravovremenu i transparentnu isplatu potpore poljoprivrednicima. Provedba Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. je neučinkovita i u blokadi već 3 godine. Izmijenit ćemo Program ruralnog razvoja u cilju razvoja malih i srednjih poduzetnika, povećanja konkurenčnosti poljoprivrede, dodatnog zapošljavanja te opstanka ruralnih prostora.

Kvalitetni poljoprivredni proizvodi kao temelj domaće potrošnje i izvozni adut

Jednostavnije procedure, brža obrada i češći natječaji za mjere ruralnog razvoja

Pojednostaviti ćemo procedure za mjere ruralnog razvoja, ubrzati obradu prijava te definirati Akcijski plan objave natječaja na temelju sektorskog pristupa i učestalijih natječaja. Uspostaviti ćemo kvalitetnu i sveobuhvatnu bazu projekata kao osnovu za smjernice i postupanja u Programu, mjerama i kriterijima. U Program ruralnog razvoja ugraditi ćemo mjeru Dobrobit životinja zbog značaja stočarskog sektora.

Pravovremena potpora, novi poticaji i mjere usuglašene s potrebama poljoprivrednika

Pravedna dodjela poljoprivrednog zemljišta

50.000 hektara navodnjениh površina

Povećanje pašnjačkih površina na 300.000 hektara

50.000 moderniziranih poljoprivrednih gospodarstava

Kvalitetnim korištenjem EU fondova i drugih povoljnih izvora financiranja unaprijediti ćemo infrastrukturu, mogućnosti obrazovanja, zdravstvenu zaštitu, njegu i skrb za starije stanovnike, djecu i mlade, pristup brzom internetu te pokretanje i razvoj malih i srednjih poduzetnika i obrta u ruralnim područjima. Osmislit ćemo i provoditi dodatne nacionalne mjere za razvoj stočarstva i strateških proizvodnji.

Donijeti ćemo novi Zakon o poljoprivrednom zemljištu kojim ćemo bolje definirati stavljanje u funkciju poljoprivrednog zemljišta, izmjeniti kriterije bodovanja i osigurati pravedniji način dodjele, darivanje za mlade poljoprivrednike, kupovinu poljoprivrednog zemljišta, kao i okrupnjavanje.

Korištenje prirodnih potencijala: tla, vode i šume u funkciji gospodarskog razvoja nedostatno je i nekvalitetno. U Hrvatskoj se prema podacima iz 2014. ne koristi 38% obradivih poljoprivrednih površina, a od ukupno 738.125 ha državnoga poljoprivrednog zemljišta ne koristi se čak 426.016 ha (58%). Do kraja mandata naše Vlade sve raspoložive poljoprivredne površine bit će stavljene u funkciju poljoprivredne proizvodnje. U Hrvatskoj se trenutno navodnjava oko 15.000 ha obradivih površina, što je svega 1,4% ukupnih obradivih površina. U posljednje 4 godine navodnjena površina povećava se samo za oko 1.000 ha godišnje, što je sporo i nedovoljno za ozbiljniji pozitivni pomak u poljoprivrednoj proizvodnji i zapošljavanju. Zajedničkim radom izgraditi ćemo 40 sustava navodnjavanja na 50.000 ha poljoprivrednih površina, odnosno udio navodnjivanih površina povećati će se na 5% do 2023.

Uzgoj kultura kratke ophodnje, odnosno višegodišnjih energetskih nasada do 8 godina, bit će na ukupno 50.000 ha. Korištenje pašnjačkih površina za uzgoj goveda u sustav krava-tele, uzgoj ovaca i koza, povećati će se na 300.000 ha, uz uzgoj svinja na otvorenom na 5.000 ha.

Povećanjem navodnjivanih površina te izmjenom strukture poljoprivredne proizvodnje, odnosno realizacijom većeg udjela intenzivnijih poljoprivrednih kultura povećati ćemo dohodak na gospodarstvima za 30%. Istovremeno, povećanje obujma radnih sati (godišnje do 1.800) ostvariti ćemo za 40% poljoprivrednih gospodarstava. Vrijednosti poljoprivrednih outputa povećati će se za 18%, a bruto dodana vrijednosti u poljoprivredi porast će s 40.500 kn na 61.500 kuna po poljoprivrednom gospodarstvu. Hrvatska će imati 50.000 moderniziranih poljoprivrednih gospodarstava.

Vodeći računa o proizvodnji energije i kružnoj ekonomiji u poljoprivredi, prije svega u stočarskoj proizvodnji, zalažemo se za povećanje udjela obnovljivih izvora energije u poljoprivredi. Budućnost farmi i opstanak stočarske proizvodnje u Hrvatskoj uvelike ovisi i o navedenim investicijama, a kvalitetnjom provedbom nitratne direktive ostvariti ćemo pozitivan utjecaj na okoliš.

U sustav će biti uključeno 200 klaonica i pogona prerade. Uspostavit ćemo elektronski promet stoke uz očekivani financijski rezultat za gospodarski sustav Hrvatske do 248 milijuna kuna. Zaštitit ćemo 30 proizvoda u poljoprivredi nacionalnim i EU oznakama. Do kraja 2017. bit će akreditirano 50 lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova).

Novim Zakonom o vinu uvest ćemo novu podjelu vinorodnog područja Hrvatske (4 umjesto dosadašnje 3 regije) koja će pozitivno utjecati na prepoznatljivost hrvatskih vina koja dolaze iz različitih vinogradarskih regija. Uvest ćemo dobrovoljno korištenje tradicionalnih izraza za vino što će povećati konkurentnost hrvatskih vina te decentralizirati postupak izdavanja rješenja o puštanju vina u promet. Izmjenit ćemo Nacionalni program pomoći sektoru vina 2014. – 2018. kako bismo omogućili sudjelovanje i malim proizvođačima koji do sada nisu bili u mogućnosti zadovoljiti uvjete natječaja i konkurirati velikim sustavima.

Donijet ćemo novi Zakon o vodama, Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva i Zakon o vodnim uslugama kojima ćemo dugoročno osigurati zaštitu nacionalnih vodnih resursa za potrebe vodoopskrbe i korištenja voda, kao i jednostavniju i bržu gradnju vodnih građevina za potrebe obrane od poplava. Uredit ćemo područje urbane odvodnje, odnosno zakonski regulirati i osigurati unaprjeđenje sustava odvodnje oborinskih voda u gradovima i drugim naseljenim mjestima uslijed učestale pojave plavljenja i ugrožavanja života i zdravlja ljudi i njihove imovine.

Posebnu pozornost posvetit ćemo aktivnom upravljanju šumskim bogatstvom. Novim Zakonom o šumama poboljšat ćemo i otkloniti poteškoće u načinu raspolažanja šumama i šumskim zemljištima na način da se postigne bolja koordinacija nadležnih tijela u cilju provedbe postojećih, ali i otvaranje mogućnosti novim investicijskim projektima. Unaprijedit ćemo gospodarenje privatnim šumama. U drvoprerađivačkom sektoru problemi u proizvodnji najizraženije su vezani uz nepostojanje optimalnog modela opskrbe domaćih proizvođača drvnom sirovinom, što je osobito izraženo kod proizvođača parketa; izostanak domaćih proizvoda u postupcima javne nabave; smanjenje investicijske aktivnosti; smanjenje broja proizvođača namještaja. Preispitati ćemo naplatu naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma u smislu rasterećenja pojedinih gospodarskih subjekata kao što su mikro i mali poduzetnici. Razminiranjem šuma i šumskog zemljišta povećat ćemo prihode za 75 milijuna kuna godišnje. Gospodarenju će se privesti 30.000 ha površina neobraslog proizvodnog šumskog zemljišta.

Sadašnji broj zaposlenih u preradi drva i industriji namještaja povećat će se za 30%. Sprječavanjem ilegalnih sječa i trgovine ostvarit ćemo povećanje prihoda za 20% koje ćemo ulagati u daljnje unaprjeđenje gospodarenja šumama i drvnu industriju. Provodenjem održive i zelene javne nabave za skupine predmeta namještaj i proizvodi od drva ostvarit ćemo 2.000 novih radnih mjesta. Model nabave trupaca koji će naglasak staviti na proizvođače višeg stupnja obrade (namještaj), povećat će proizvodnju i zapošljavanje jer je isplativost proizvodnje namještaja 7 puta veća u odnosu na trupce.

U ribarstvu je godišnja proizvodnja morske ribe (brancin, orada) na razini oko 10.000 tona, školjkaša 2.000 do 3.000 tone, a slatkovodne ribe oko 5.500 tona, što

Zaštitit ćemo autohtone hrvatske proizvode

Nova podjela vinorodnog područja i decentralizacija postupka

Unaprjeđenje sustava odvodnje i zaštite od poplava

Kontinuirana briga o šumama i šumskom zemljištu

Održiva i zelena javna nabava kao generator novog zapošljavanja

Povećanje kapaciteta u akvakulturi

Sustavna pomoć mladim poljoprivrednicima temelj je opstanka ruralnih krajeva

Povezivanje malih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava

je trenutno nedostatno za potrebe tržišta Hrvatske, a da ne govorimo o izvoznom potencijalu. Uzgoj tuna u Jadranu kreće se između 17.000 i 19.000 tona, a ulov plave ribe (srdeva, inčun) oko 70.000 tona godišnje, što donekle zadovoljava potrebe industrije (prerada). Kvalitetnim mjerama i povoljnim izvorima financiranja pomoći ćemo naše ribare i proizvođače te udvostručiti proizvodne kapacitete u akvakulturi. Dosadašnji prihodi od 900 milijuna kuna godišnje povećat će se na 1,8 milijarda kuna, a broj zaposlenih povećat će se za 600 ljudi.

Povećat ćemo uzgoj toplovodnih vrsta na 18.000 tona i to aktiviranjem postojećih proizvodnih površina (12.700 ha, koliko ima šaranskih ribnjaka u Hrvatskoj), ali i otvaranjem novih ribnjaka manjih kapaciteta. Povećat ćemo uzgoj hladnovodnih vrsta, naročito potočne pastrve na 2.500 tona, a uzgoj morske ribe za 5.000 tona.

Mladi u ruralnom prostoru

Trenutno je broj mlađih poljoprivrednika koji su nositelji OPG-a tek 9,33%. Ukupno registriranih članova OPG-a mlađih od 40 godina je 30.859 (18,2%). Povećat ćemo broj nositelja OPG-a koji su mlađi od 40 godina na 20% do 2020. Izmjenit ćemo kriterije ruralnih mjera kako bi mlađi poljoprivrednici i poduzetnici u ruralnom prostoru imali prioritet za svoje poslovanje i razvoj.

Mladim poljoprivrednicima omogućit ćemo darivanje neobrađenog i zapuštenog poljoprivrednog zemljišta uz kvalitetno definirane kriterije. Mlađi poduzetnici u ruralnim područjima bit će naš prioritet i u okviru razvoja nepoljoprivrednih djelatnosti, u cilju diversifikacije gospodarstva. Kontinuirano ćemo jačati kapacitete i edukaciju te osposobljavanje mlađih u ruralnim područjima. Dodatnim mjerama omogućit ćemo značajnije uključivanje mlađih u izradu i provedbu lokalnih razvojnih strategija te u rad LAG-ova.

Udruživanje

Povezivanjem, zajedničkim radom i korištenjem najnaprednije tehnologije učiniti ćemo mala obiteljska poljoprivredna gospodarstva uspješnima i značajno povećati njihov broj, a zanimanje poljoprivrednik postat će poželjno i privlačno. Povezati ćemo mala poljoprivredna gospodarstava kroz proizvođačke organizacije i poljoprivredne centre međusobno, kao i sa znanstvenicima i drugim stručnjacima koji će im pomoći u unapređenju proizvoda. U centrima će biti organiziran i rad na brendiranju te promociji i prodaji proizvoda poljoprivrednih gospodarstava. Pomoći u pripremi i provedbi projekata bit će također dio rada poljoprivrednih centara.

Donijeti ćemo kvalitetan i učinkovit Pravilnik o ustrojavanju i priznavanju proizvođačkih organizacija u svrhu povezane i organizirane proizvodnje, postizanja boljih poslovnih uvjeta koji pojedinstinjuju proizvodnju, doprinose boljim ekonomskim rezultatima, ali i regionalno definiraju učinkovita proizvodna područja. Organizirati ćemo rad 40 proizvođačkih organizacija do 2020. Donijeti ćemo Zakon o poštenoj trgovačkoj praksi u lancu opskrbe hranom, kojim ćemo urediti odnos u lancu proizvođač/prerađivač/trgovački lanci i tako osigurati povoljniji položaj poljoprivrednih proizvođača na tržištu.

Finansijski instrumenti i institucije

Uspostaviti ćemo učinkovit finansijski sustav za investicije u ruralnim područjima, kao preduvjet sigurnije realizacije EU sredstava (agrarna banka, programi financiranja, garancije, bankovna jamstva). Uvesti ćemo sniženu stopu PDV-a na dobra i usluge koji se koriste u poljoprivrednoj proizvodnji. Uvesti ćemo novi trošarinski sustav u prometu voćnih rakija za male proizvođače. Omogućiće ćemo lakši pristup poljoprivrednika sredstvima financiranja, sigurnije poslovanje, povećanje konkurentnosti. Osnovati ćemo agrarnu banku koja će biti posebno usmjereni na obiteljska poljoprivredna gospodarstva, male i srednje poduzetnike i koja će usmjeravati povoljne pakete kreditnih mjera prema poljoprivredi i ruralnim područjima. Iznosi izravnih plaćanja mali su i nedovoljni za poticanje razvoja stoga ćemo za financiranje razvoja poljoprivredne proizvodnje uvesti i nove povoljnije instrumente financiranja u obliku mikrokredita, zajmova sa subvencioniranim kamatama, finansijskog leasinga, otplate prve rate ili kreditnih jamstava. Provesti ćemo reprogram postojećih zaduženja i omogućiće poljoprivrednicima odgodu otplate, bolje kreditne uvjete uz duži vremenski rok otplate kako bi uspješno nastavili poslovanje. Provoditi ćemo javnu i transparentnu poljoprivrednu politiku s hrvatskim selom i zajednički tražiti najbolja rješenja. OPG je temelj buduće održive poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj.

Turizam

Udio prihoda od putovanja u BDP-u u 2015. godini iznosio je 18,1%, što turizam čini jednom od najvažnijih gospodarskih aktivnosti. Osim toga, devizni prihodi od turizma smanjuju deficit robne razmjene s inozemstvom, a turizmom generirana zaposlenost iznosi 9%. Najveći je problem hrvatskog turizma kratka turistička sezona jer se gotovo 90,80% noćenja ostvaruje u razdoblju od svibnja do rujna. Kada je riječ o prihodima ostvarenima po noćenju, u Hrvatskoj se uprihodi 121,8 eura, dok se u konkurenčkim destinacijama kao što je Grčka ostvaruje 185 eura, Italiji 186 eura, Španjolskoj 189 eura po noćenju. Unaprjeđenjem kvalitete turističke ponude, a time i povećanjem broja noćenja, smanjiti će se sezonalnost, povećati turistička potrošnja, a time i zaposlenost u turizmu. Ove godine otvoreno je 40 novih hotela na Jadranu i kontinentu, čime je ostvareno 5,1 milijarda kuna investicija u turistički sektor, odnosno 35% više nego prošle godine. Za sada podaci pokazuju porast od 17% više prihoda od turizma u ovoj godini, odnosno 7,3% više turističkih noćenja. Do kraja godine očekuje se porast noćenja na razini između 4,5% i 6%, a ukupni prihodi trendom ovakvog rasta prerast će 70 milijarda kuna ukupne turističke potrošnje.

Investicijski ciklus

Kako bismo potaknuli investicije u turističke objekte, ukloniti ćemo zakonske prepreke koje danas postoje te aktivirati neiskorištenu državnu imovinu u turističke svrhe, uključujući bivšu vojnu imovinu. Donijeti ćemo izmjene Zakona o turističkom zemljištu kojim ćemo utvrditi poslove i ovlasti ureda za prostorno uređenje i ureda za imovinsko-pravne odnose u županijama te jasnije definirati pojam trgovačkog društva, što će omogućiće sklanjanje ugovora o koncesijama i pokretanje investicijskog ciklusa u kampovima u visokim vrijednostima.

Niži PDV na repromaterijal u poljoprivrednoj proizvodnji

AGRO banka kao ključna finansijska institucija namijenjena povoljnom financiranju poljoprivredne proizvodnje

Reprogram postojećih dugova nova je prilika za poljoprivrednike

Veća ulaganja, povećanje broja i kvalitete turističkih kapaciteta

Poticat ćemo investicije u razvoj novih i inovativnih turističkih proizvoda i seoskim domaćinstvima omogućiti povremeno pružanje usluga pripremanja i posluživanja hrane uz pojednostavljene minimalne tehničke uvjete. Omogućit ćemo također i jednostavnije uvjete za razvoj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava uz financiranje iz EU fondova.

Turističke zajednice kao ključni kreatori promocije destinacije

Povoljni krediti za obnovu postojećih i izgradnju novih kapaciteta

Inovativan pristup zalog je produljenja sezone

Velik potencijal zdravstvenog turizma

Osim turističke infrastrukture, potaknut ćemo i razvoj turističkih destinacija izmjenama paketa Zakona o turističkim zajednicama, pri čemu će one ne samo voditi brigu o destinaciji već postati destinacijske branding organizacije, što će povećati dolaske turista, turističku potrošnju, a time i broj osoba zaposlenih u turizmu. Izradit ćemo moderan katalog investicija u turizmu u cilju bolje i učinkovitije prezentacije turističkih investicijskih mogućnosti stranim investitorima, odnosno u cilju aktivnog upravljanja imovinom u državnom vlasništvu.

Produljenje sezone

Turizam želimo razvijati u cijeloj Hrvatskoj i osobito poticati turistički razvoj kontinentalnog dijela Hrvatske za koji smatramo da je neopravdano zapostavljen. Razvijat ćemo proizvode i specifične ponude s naglaskom na podizanje kategorije te kvalitete ukupne smještajne ponude, pri čemu treba povećati udio hotela u ukupnom smještajnom kapacitetu sa sadašnjih 13% na 18% te rekategorizirati obiteljski smještaj u kojem je polovica naših turističkih smještajnih kapaciteta. Kako bismo povećali kvalitetu obiteljskog smještaja, uzimajući u obzir činjenicu da je to i socijalna kategorija, ponudit ćemo tržištu kvalitetne kreditne linije putem Hrvatske banke za obnovu i razvitak. Kvalitetu smještajne ponude povećat ćemo i diversifikacijom ponude smještaja kroz tematiziranje objekata (npr. obiteljski, sport, poslovni).

U cilju produljenja turističke sezone, poticat ćemo nove i inovativne sadržaje turističke ponude kao što su suvremeno opremljeni kongresni centri, zabavni parkovi, golf tereni, kvalitetno osmišljene tematske rute, biciklističke staze, festivali, povijesni i kulturni programi te slični sadržaji turističke ponude koji osobito veliki značaj imaju u izvansezonskom razdoblju.

Također, razvijat ćemo posebne oblike turizma kao što su nautički turizam, s kojim možemo produljiti sezonu na Jadranu te ostale proizvode koji se mogu razvijati i u primorskoj i u kontinentalnoj Hrvatskoj – kulturni, vjerski, zeleni, ruralni, sportski, pustolovni, zdravstveni, poslovni, cikloturizam, eno i gastro te golf turizam. Samo poticanjem razvoja novih turističkih proizvoda moguće je povećati izvanpansionsku potrošnju i zaposlenost.

Ravnomjerniji razvoj turizma

Hrvatska je država izraženih pejzažnih raznolikosti i velikih potencijala za razvoj kvalitetnih i autentičnih sadržaja turističke ponude. Međutim, 98% turističkog prometa odvija se na Jadranu i u Zagrebu. Zbog toga dolazi do velikog pritiska turističke potražnje na uski obalni pojas i otoke, dok su istovremeno vrijedni turistički resursi u kontinentalnoj Hrvatskoj nedovoljno valorizirani. Stoga turizam želimo razvijati u cijeloj Hrvatskoj te osobito poticati turistički razvoj kontinentalnog

dijela. Posebno želimo naglasiti veliki potencijal za razvoj zdravstvenog turizma u kontinentalnom dijelu Hrvatske, koji se temelji na kvalitetnoj turističkoj resursnoj osnovi i dugoj tradiciji lječilišta i specijalnih bolnica. Zato ćemo specijalnim bolnicama, lječilištima i privatnim zdravstvenim ustanovama omogućiti pružanje turističkih usluga. Privatnim zdravstvenim ustanovama omogućit ćemo sklanjanje ugovora s HZZO-om i pružanje usluga stranim korisnicima posredstvom HZZO-a.

Osigurat ćemo i povezanost poljoprivrede i turizma te ostvariti ideju o povezani plavoj i zelenoj Hrvatskoj. Turizam može i mora postati platforma za promociju hrvatskih poljoprivrednih proizvoda i razvoj prehrambene industrije. Plasmanom domaćih poljoprivrednih proizvoda u turističku potrošnju osigurat ćemo visoku kvalitetu gastronomске ponude i potaknuti razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava. Pozicionirati ćemo Hrvatsku kao jednu od najkvalitetnijih eno-gastro destinacija na Mediteranu. Rast i razvoj ovoga turističkog proizvoda temeljit će se na bogatoj eno-gastronomskoj tradiciji i brojnosti ugostiteljskih objekata s vrhunskom ponudom.

Povećanje zaposlenih kroz turistički sektor

Broj stalno zaposlenih u turizmu kreće se oko 100 tisuća ljudi, uz 35 tisuća sezonskih djelatnika. Zbog ukupne gospodarske situacije, hrvatski poslodavci u turizmu susreću se trenutno s manjkom radne snage koja će u budućnosti biti izraženija. Upravo iz tog razloga radit ćemo na poticanju prekvalifikacija zainteresiranih djelatnika u turistička zanimanja. Povećat ćemo kvalitetu turističkih usluga prilagođavanjem postojećeg sustava formalnog obrazovanja s aktualnim potrebama turističkog gospodarstva. Tako ćemo osigurati veću zaposlenost i kvalitetne kadrove koji bi nakon završetka obrazovnog procesa bili spremni aktivno se, na učinkovit način, uključiti u radne i upravljačke procese.

Iz EU fondova osigurana su sredstva za razvoj ljudskih potencijala u turizmu i cjeloživotno obrazovanje. Ta ćemo sredstva uložiti u pristup ranjivih skupina tržištu rada, uspostavu regionalnih centara kompetentnosti i osiguranje kvalitetnijeg strukovnog obrazovanja u turizmu i ugostiteljstvu kroz promicanje inovativnog pristupa i poduzetništva.

Odmor u Hrvatskoj dostupan svima

Podaci Državnog zavoda za statistiku pokazuju kako više od 2 milijuna Hrvata ne odlazi na odmor izvan mjesta stanovanja, većinom zbog finansijskih razloga. Kako bismo omogućili našim sugrađanima da povoljnije odu na odmor uvest ćemo novi model hrvatskog turističkog vaučera tzv. CRO karticu. Poticanjem domaćeg turističkog prometa omogućit ćemo hrvatskim građanima češći odlazak na odmor, osigurati posjećenost kontinentalnog dijela Hrvatske i obale izvan glavne turističke sezone. CRO kartica omogućava poslodavcima da nagrađuju svoje zaposlenike isplaćujući im tzv. regres do visine neto prosječne plaće neoporezivo kao turistički vaučer za usluge smještaja, ugostiteljske usluge te kulturne sadržaje u Hrvatskoj. Prema procjenama korištenje navedenog turističkog vaučera povećat će hrvatski domaći turistički promet za 30%, a domaću turističku potrošnju za 60%.

*Sjajna eno-gastro ponuda
naša je velika prednost*

*Uz CRO karticu odmor je
dostupan svima*

Olakšanje korištenja javnih usluga građanima i poduzetnicima

Kako bismo našim građanima, ali i poduzetnicima, olakšali efikasnije poslovanje, izgradit ćemo digitalnu platformu za korištenje javnih usluga u sektoru turizma i ugostiteljstva i omogućiti brzu i korisnički orijentiranu elektroničku uslugu kroz prijavu i odjavu gostiju. Uspostaviti ćemo digitalne sustave za kategorizaciju ugostiteljskih objekata, turističku inspekciju, prijavu posade i putnika na plovilima, registar ugostiteljskih objekata i pružatelja usluga u turizmu, registar turističkih zajednica, e-usluge za pružatelje usluga u turizmu, e-usluge za razvoj i promociju turističkih proizvoda na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Sustav e-visitora za prijavu i odjavu gostiju u funkciji je od ove godine.

Energetika

Energetski sektor jedan je od važnijih prostora za nove investicije budući da je energetika preduvjet razvoja ukupnog gospodarstva. Glavni ciljevi naše energetske politike čijem ćemo ostvarenju težiti jesu sigurnost opskrbe i konkurentnost cijena energije, što će biti i temeljne smjernice izrade nove Strategije energetskog razvoja do 2050. godine. Pored toga, jedan je od prioriteta i modernizacija električne mreže koja će biti u funkciji pouzdanije opskrbe električnom energijom. Povećana potreba za kapacitetima kao posljedica većeg udjela sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije u proizvodnji električne energije također uvjetuje nužnost modernizacije električne mreže.

Maksimalno ćemo iskoristiti domaće izvore energije, uključujući konvencionalna i nekonvencionalna fosilna goriva s nižom razine emisije i obnovljive izvore energije i smanjiti nepotrebna regulatorna opterećenja za subjekte koji su spremni uložiti u ta područja. Ona goriva ili tehnologije koji doprinose energetskoj sigurnosti i klimatskim ciljevima posebnim mjerama ćemo poticati i promovirati. Omogućiti ćemo funkcionalno energetsko tržište kojim se dostavlja sigurna, konkurentna i održiva energija.

Pokrenut ćemo inicijative kojima ćemo pridonijeti smanjenju cijena energije i pomoći u rješavanju ozbiljnih društvenih problema uspostavom zakonodavnog okvira koji će osnažiti potrošače i učiniti ih aktivnim sudionicima na tržištu u ulozi investitora i sudionika. Želimo osnažiti uključivanje potrošača preko energetskih zadruga i mikro proizvodnje, većom transparentnošću cijena i mogućnostima izbora. Uvest ćemo sniženu stopu PDV-a na isporuku električne energije.

Koristiti ćemo geografski položaj Hrvatske za pristup inozemnim energetskim resursima u cilju proizvodnje električne energije za domaće potrebe, ali i za potrebe susjednih tržišta po konkurentnim cijenama, uz primjenu najnovijih tehnologija za zaštitu okoliša i zaštitu ljudi.

Ojačat ćemo energetsku učinkovitost uz pomoć kogeneracijskih proizvodnih kapaciteta, modernizaciju centraliziranih toplinskih sustava, veću upotrebu čistijeg javnog prijevoza i energetsku obnovu zgrada. Uspostaviti ćemo najbolju kombinaciju politika i tehnologija pomoću kojih ćemo ostvariti ciljeve u vezi s dekarbonizacijom i nacionalne ciljeve u vezi s klimatskim promjenama.

Modernizacija električne mreže

Jeftinija električna energija za kućanstva i industriju

Sigurna opskrba energijom i energetska neovisnost pretpostavke su razvoja Hrvatske

Prioritet nam je smanjenje troškova manje razvijenih tehnologija s niskom razinom emisije ugljika, osobito onih koje će vjerojatno biti ključne u globalnoj dekarbonizaciji, kao i razvoj sustava skladištenje električne energije.

Napraviti ćemo veliki razvojni pomak u ekološki prihvatljivim i troškovno isplativim energetskim inovacijama, istraživanju i razvoju koje je ključno za buduću konkurentnost Hrvatske. Učinkovito ćemo koristiti različite instrumente financiranja kao što su: program InvestEU, Povezivanje Europe (projekti od zajedničkog interesa), fondovi za istraživanje i razvoj, EU fondovi, instrumenti financiranja pametnih mreža (ERA-Net Plus), program Obzor 2020 (H2020), Europska investicijska banka (EIB), Europski energetski program za oporavak (EEPR), Instrument za povezivanje Europe - Energetika (CEF-E), NER 300 i Eurogia+. Poticati ćemo razvoj energetskih poduzeća i s njima povezanih poduzeća u elektro-strojarskoj i građevinskoj industriji, kao i regionalnih poduzeća koja će biti nositelji razvoja energetike kao nove gospodarske grane Hrvatske.

Restrukturiranje energetskih poduzeća u državnom vlasništvu provest će način da učvrste svoju konkurentnost na domaćem tržištu, a nakon toga da izađu i na regionalno energetsko tržište. Nove centralizirane toplinske sustave razvijat će u suradnji s domaćim stručnim i znanstvenim institucijama, korištenjem domaćih energetskih resursa i obnovljivih izvora energije, a razvojem domaće industrije osigurat će njihovu dugoročnu održivost i ekonomsku isplativost.

Energetski potencijal u području električne energije

Premda bi integrirano europsko tržište električne energije na koncu moglo smanjiti potrebu za nacionalnom neovisnošću, učinkovita i dosta domaća proizvodnja električne energije bit će ključan element osiguravanja pouzdane i finansijski prihvatljive opskrbe električnom energijom u Hrvatskoj, barem u srednjoročnoj perspektivi. Međutim, u pogledu potrošnje električne energije po jedinici BDP-a, Hrvatska se nalazi u donjoj trećini država EU-a, pokazujući značajan potencijal za povećanje energetske učinkovitosti. Štoviše, domaća proizvodnja glavnih izvora energije (plina i nafte) značajno će se smanjiti u budućnosti stoga ćemo energetsku učinkovitost povećati u svim relevantnim dimenzijama: proizvodnji, distribuciji i potrošnji električne energije.

Cilj nam je izgraditi hidroelektrane na rijekama na kojima postoji energetski potencijal i koji će biti dio višenamjenskih projekata koji će pored proizvodnje električne energije obuhvatiti uređenje zaobalja rijeke radi zaštite od poplava, iskorištanje vode u svrhu opskrbe vodom za piće i navodnjavanja okolnog zemljišta te uključivanje okoliša energetskog objekta u razvoj novih turističkih sadržaja uz rijeke. Razvoj prijenosne i distribucijske mreže osigurat će primjenom najnovijih rješenja naprednih energetskih mreža.

Temeljem razvoja i izgradnje novih energetskih objekata omogućiti ćemo razvoj novih industrijskih proizvoda domaće industrije i novo zapošljavanje. Povećati ćemo učinkovitosti postojeće i buduće generacije i transformacije električne energije. U tu svrhu stavljanje energetskih postrojenja izvan funkcije pratiti će pravovremeno i odgovarajuće planiranje njihovih zamjena.

Ulaganje u ekološki prihvatljive i troškovno isplative energetske inovacije

Višestruke koristi od novih hidrocentrala: poslovi za domaću industriju, a po dovršetku povećanje domaće proizvodnje električne energije

Budućnost je u obnovljivim izvorima energije

Kako bismo se mogli nositi sa svojom trenutnom ovisnošću, osigurat ćemo pristup pouzdanom i finansijski prihvatljivom uvozu električne energije, osobito koristeći svoj položaj kao članice predviđenog integriranog europskog tržišta električne energije (Europska energetska unija).

Hrvatska ima velik potencijal za upotrebu obnovljivih izvora kod proizvodnje električne energije. S obzirom na stanje električne mreže i izazove prijenosa i distribucije električne energije iz OIE sustava, povećana proizvodnja električne energije u manjim lokalnim energetskim postrojenjima (s najprikladnjom tehnologijom) koja su blizu potrošačima mogla bi zamijeniti proizvodnju električne energije u velikim (ali udaljenim) energetskim postrojenjima.

Usredotočit ćemo se na svoje potencijale i povećati upotrebu OIE pri proizvodnji električne energije. Kako bi se osigurala učinkovita proizvodnja električne energije, odabrat ćemo tehnologiju koja će u velikoj mjeri ovisiti o prikladnosti i isplativosti, prije nego o političkim ili nekim drugim razlozima. Štoviše, kad god se mogu očekivati učinci portfelja (kao što je kontinuirana proizvodnja putem fotovoltačne energije po danu i energije vjetra u povoljnim vremenskim uvjetima), trebala bi se razmotriti kombinacija tehnologija.

Kako bi se promicao rast utemeljen na učinkovitosti resursa, osigurat ćemo da sektor prometa, kao glavni potrošač električne energije, također poveća svoju učinkovitost. Omogućit ćemo promidžbu intermodalnog prijevoza, osobito kombinaciju brodskog i željezničkog prijevoza. Snažnija upotreba OIE-a povećat će energetsku učinkovitost i smanjiti emisiju stakleničkih plinova kao posljedicu kopnenog prijevoza (npr. električna energija iz OIE-a za željeznički prijevoz).

Nafta i naftni derivati

Jačanje skladišnih kapaciteta jamči sigurniju i bolju opskrbu naftom i naftnim derivatima

Povoljan geostrateški položaj Hrvatskoj omogućava dobavu nafte i naftnih derivata za potrebe europskog tržišta kopnennim i pomorskim putem, čime je osigurana opskrba hrvatskog tržišta, uz istodobnu mogućnost ostvarivanja značajne gospodarske koristi od tranzita nafte za potrebe tržišta EU (Mađarska, Slovačka) i susjednih država (BIH, Srbija). Unaprjeđenje sigurnosti opskrbe naftom i naftnim derivatima u Hrvatskoj i EU moguće je ostvariti formiranjem Adriatic Spot tržišta na JANAФ-ovom Terminalu Omišalj, koje će omogućiti sigurniju opskrbu sirovom naftom za Hrvatsku, ali potencijalno i za države u okruženju koje su vezane na naftovodni sustav JANAФ-a.

Radi unaprjeđenja sigurnosti opskrbe naftom u Hrvatskoj i EU, na teritoriju Hrvatske realizirat ćemo tri energetska infrastrukturna projekta iz područja naftnog gospodarstva:

- Skladištenje svih obveznih rezervi nafte i naftnih derivata u državnom vlasništvu (HANDA) unutar granica Hrvatske – rekonstrukcijom/izgradnjom dostačnog spremničkog prostora
- Formiranje Adriatic Spot tržišta na JANAФ-ovom Terminalu Omišalj
- Izgradnja dostačnog skladišta nafte na JANAФ-ovom Terminalu Omišalj za koje je već izdana dozvola za građenje.

Prirodni plin

Udio prirodnog plina u potrošnji primarne energije u Hrvatskoj vrlo je visok pa iznimnu pažnju posvećujemo tržištu ovog energenta. Tržište prirodnog plina Hrvatske opskrbljuje se sa 63% količina prirodnog plina iz domaćih izvora (proizvodnja prirodnog plina iz domaćih polja u Hrvatskoj), dok se preostale potrebne količine prirodnog plina od 37% osiguravaju iz uvoza. Radi sigurnosti opskrbe prirodnim plinom, posebnu pozornost treba posvetiti diversifikaciji dobavnih pravaca, diversifikaciji izvora prirodnog plina i povezivanju transportnog sustava Hrvatske s transportnim sustavima u okruženju. Povoljan geostrateški položaj Hrvatske omogućava dobavu prirodnog plina za potrebe europskog tržišta kopnenim putem (tranzit prirodnog plina putem plinovoda) i pomorskim putem (LNG terminal), čime će Hrvatska povećati sigurnost opskrbe prirodnim plinom svog tržišta, ali i ostvariti značajnu gospodarsku korist od tranzita prirodnog plina za potrebe tržišta EU. U cilju unapređenja sigurnosti opskrbe plinom u Hrvatskoj i EU realizirat ćemo tri ključna energetska infrastrukturna projekta, a to su:

- Izgradnja Jadransko-jonskog plinovoda,
- Izgradnja LNG terminala (u prvoj fazi izgraditi će se plutajući terminal) i
- Izgradnja vršnog podzemnog skladišta plina (po Studiji optimalna lokacija je na lokalitetu postojećeg eksplotacijskog plinskog polja Grubišno Polje).

Ekologija, održivi razvoj i zaštita okoliša

Hrvatska je država očuvanog okoliša i prirode te izdašnog vodnog bogatstva. Zaštita tih resursa ali i prostora temelj su održivog gospodarskog razvoja i osnova za primjenu čistih i naprednih razvojnih tehnologija. Jedna smo od država članica EU-a s najbogatijom biološkom i krajobraznom raznolikošću. Ekološka mreža Hrvatske obuhvaća 36,7% kopnenog teritorija i 16,4% obalnog mora. Aktivno ćemo promovirati područja unutar mreže i ostalih zaštićenih području Hrvatske te osvjećivati kod lokalnog stanovništva komparativne prednosti života u tim područjima. Gospodarske aktivnosti, tamo gdje nisu strogo zabranjene, bit će uvjetovane promocijom, brigom i očuvanjem zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta, krajobraza, arhitekture te autohtonih hrvatskih proizvoda.

Očuvanje prirodnih bogatstava

Stvorit ćemo prepostavke za smanjenje izravnih pritisaka na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara i snažnjom suradnjom s sektorom poljoprivrede na provedbi mjera očuvanja bioraznolikosti u okviru Programa ruralnog razvoja i sektorom vodnog gospodarstva kroz godišnje Programe radova održavanja u području zaštite od štetnog djelovanja voda. Istodobno ćemo povećati finansijsku održivost sustava zaštite prirode diversifikacijom prihoda, boljom koordinacijom i racionalizacijom te usmjeravanjem prema financiranju iz EU fondova. Veliki naglasak stavit ćemo i na podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode. Te ćemo ciljeve, između ostalog, postići izradom komunikacijske strategije zaštite prirode te promocijom energetske učinkovitosti i zelene gradnje u zaštićenim područjima. Provedba ovih politika zaštite prirode, osim gospodarskih, imat će i značajne povoljne demografske učinke.

Novim ulaganjima u plinsku infrastrukturu osigurat ćemo sigurnu i cjenovno povoljnu dobavu plina u budućnosti

Naš prioritet je održivo korištenje prirodnih dobara.

Jadransko more, priobalje i otoci strateška su, ali istodobno i ekološki osjetljiva, prirodna bogatstva Hrvatske. Uzimajući u obzir kompleksnost morskog okoliša kao ekosustava, ali i vrijednost mora kao resursa, sve su izraženiji negativni utjecaji pritisaka na morski okoliš i s kopna i s mora. Zato ćemo prioritetno naglasak staviti na definiranje mjera za ostvarenje ciljeva postizanja i održavanja dobrog stanja morskog okoliša i obalnog područja do 2020. godine, očuvanja zaštićenih područja i ekološki značajnih morskih područja te smanjenja onečišćenja u morskom i obalnom okolišu.

Poticanje istraživanja uz poštivanje visokih ekoloških standarda

Ostvarenje dugoročnih ciljeva zacrtanih politikom niskougljičnog razvoja ne isključuje razvoj projekata istraživanja i eksploatacije ugljikovodika. Potičemo istraživanje i proizvodnju nafte i plina na kopnu jer takvi projekti rezultiraju novom dodanom vrijednošću, odnosno razvojem naših županija i lokalnih zajednica. Tijekom desetljeća istraživanja i proizvodnje nafte i plina u Hrvatskoj nisu zabilježeni okolišni incidenti većih razmjera, a kako bi se njihova vjerovatnost svela na minimum, strogo ćemo provoditi preventivne mjere zaštite okoliša, uz neprekidan monitoring.

Poticat ćemo i projekte istraživanja ugljikovodika na moru, primarno prirodnog plina. Međutim, mjere zaštite okoliša, a posebno zaštite ekološke mreže, moraju biti na najvišem mogućem stupnju jer je očuvanje osjetljivog ekosustava Jadranskog mora imperativ nad eventualnom budućom eksploatacijom ugljikovodika.

Klimatske promjene

Niskougljični razvoj Hrvatske naša je strateška odrednica

Europska unija donijela je ambiciozne ciljeve u pogledu smanjenja emisije stakleničkih plinova do 2030. godine. Zato niskougljični razvoj Hrvatske postaje naša strateška odrednica. Stvorit ćemo prepostavke za okretanje našeg gospodarstva prema čistijim tehnologijama, energetskoj učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije. Na taj će način naši građani ostvariti značajne uštede, a gospodarstvo će biti pojačano i novim zelenim radnim mjestima. Stoga ćemo prije svega prilagoditi zakonodavni okvir kako bismo integrirali klimatske promjene u zakonske propise i na taj način omogućili razradu nužnih modela financiranja i osiguranja.

Učinkovite mjere prilagodbe klimatskim promjenama

Svakako, smanjenje emisija stakleničkih plinova više nije dovoljno za izbjegavanje klimatskih promjena i njihov utjecaj. Klimatski modeli i za Hrvatsku pokazuju značajan porast temperature i to čak do 4°C do 2070. Hrvatska je stoga izrazito ranjiva na utjecaj klimatskih promjena koji se već sad može primijetiti u određenim sektorima. Gotovo četvrtina hrvatskog gospodarstva temelji se na sektorima potencijalno ranjivima na klimatske promjene zato ćemo u njima uvesti mjere prilagodbe. One su nužne kako bismo smanjili moguće štete u budućnosti, a time i vezane troškove, ali i iskoristili sve prednosti i mogućnosti koje se mogu pojaviti zbog novih klimatskih uvjeta. Mjere za čije ćemo provođenje osigurati prepostavke odnosit će se prije svega na poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo (diversifikacija usjeva, uzgoj vrsta otpornih na nove klimatske uvjete i slično), na vodno gospodarstvo (upravljanje sustavom vodoopskrbe za rizike vezane od sušte obnova prirodnih retencijskih potencijala kako bi se smanjio rizik od poplava), kao i prilagodbu infrastrukture (u priobalju s obzirom na utjecaj podizanja razine mora, ojačavanje obrane od poplava i slično).

Gospodarenje otpadom

Iza nas je vrijeme linearog gospodarskog modela prema kojemu smo neodgovorno koristili resurse i odbacivali otpad pod izlikom da je takav sustav jeftiniji. Hrvatsko gospodarstvo gradit će na načelima cirkularnog gospodarstva, uz osnovnu ideju vodilju da većina onoga što se do sada smatralo otpadom može biti pretvoreno u vrijedan resurs. Uspostaviti će se zato učinkovit sustav gospodarenja otpadom. Hrvatska mora za dvije godine uskladiti sva odlagališta komunalnog otpada na koja više neće biti moguće odlagati neobrađeni otpad. Danas imamo samo dva izgrađena centra za gospodarenje otpadom, a ubrzo će se izgraditi još njih jedanaest. Uz centre će se sagraditi i nove sortirnice, kompostišta i ostala postrojenja koja će nam omogućiti postizanje visoko postavljenih ciljeva razvrstavanja, uporabe i ponovnog korištenja otpada.

Nadoknaditi će se izgubljeno vrijeme i kroz redovitu komunikaciju sa županijama intenzivirati pripremne radnje, pripremiti sve potrebne projekte i dokumentaciju za izgradnju te na taj način iskoristiti 3,8 milijarde kuna iz EU fondova namijenjenih za sustav gospodarenja otpadom. Izgradnjom energana za obradu izlaznog proizvoda iz centara za gospodarenje otpadom kao i muljeva iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, povećat će se i hrvatska energetska sigurnost i angažirati građevinski i energetski sektor uz stvaranje novih radnih mesta.

Uspostavom sustava gospodarenja posebnim kategorijama otpada od 2006. nadalje otvorena su nova postrojenja koja Hrvatska do tada nije imala i tisuće novih radnih mesta – talionice aluminijске ambalaže, obrada otpadnih guma, obrade elektroničkog otpada itd. Daljnji razvoj tog sustava u zadnje je vrijeme potpuno zapostavljen.

Ponovno će se staviti težište na njega kako bi se vratila izgubljena radna mjesta i potaknuto otvaranje novih. Posebnu pozornost posvetiti će se sustavu gospodarenja opasnim otpadom za koji su dosada donošene odluke na netransparentan način, što je stvorilo klimu nepovjerenja građana i udruga prema institucijama. O pitanjima i politici opasnog otpada potrebno je govoriti otvoreno i odgovorno uz što veći angažman znanosti i gospodarstva. Svaki je otpad opasan ako nije nadziran ili je nadziran loše, a za učinkovito gospodarenje opasnim otpadom stručnost i transparentnost u radu od presudne su važnosti.

Sanirati će se „crne točke“ nastale dugotrajnim neprimjerenum gospodarenjem uglavnom tehnološkim otpadom. Između 2005. i 2008. godine započeta je sanacija 9 crnih točaka, a većina ih nije obavljena do kraja. Sanacijom tih lokacija otkloniti će se opasnost za okoliš i zdravlje ljudi. Lokalne zajednice dobit će nove prostore i perspektivu za budući razvoj. Kroz sanaciju pokrenuti će se gospodarsku aktivnost i potaknuti suradnju znanosti, gospodarstva i države. Izmjeniti će se proceduru izдавanja dozvola za gospodarenje otpadom koja je izrazito komplikirana, nejasna i nedorečena, uz uvođenje elektroničkog izdavanja dozvola. U potpunosti će se izmjeniti Zakon o održivom gospodarenju otpadom i njegove podzakonske akte jer su danas teško provedivi. Intenzivirati će se suradnju s lokalnom i područnom samoupravom kako bi se riješilo pitanje planiranja građevina za gospodarenje otpadom u prostornim planovima.

Otpad pretvaramo u vrijedan resurs

*Sustavno i odgovorno pristupiti
će gospodarenju svim
vrstama otpada*

*„Crne točke“ nastale neprimjerenum
gospodarenjem otpadom postat će
prošlost.*

Jači institucionalni okvir za zaštitu okoliša kroz Hrvatsku agenciju za okoliš i prirodu

Bolja organizacija i upravljanje sustavom zaštite okoliša

Uspostaviti ćemo jedinstveni informacijski sustav kako bismo izbjegli sadašnje stanje u kojem jedan posao obavlja više upravnih tijela što dovodi do nepotrebnog administriranja, gubljenja vremena i finansijskih sredstava. Takav će sustav biti pregledan, kvaliteta podataka manje upitna, a sustav nadzora efikasniji. Povećat ćemo učinkovitost rada inspekcijskih službi. Trenutni loš ustroj državnih tijela i zakonodavni okvir dovode do absurdnih situacija da sporovi oko pitanja nadležnosti između dviju inspekcije traju duže od ostatka postupka. Ojačat ćemo inspekcijske službe i integrirati ih u Hrvatsku agenciju za okoliš i prirodu. Hrvatska ima brojne kvalitetne stručnjake za područje zaštite okoliša. Stvoriti ćemo normativne pretpostavke i potaknuti struku da ustroji Komoru stručnjaka zaštite okoliša u cilju njihove bolje suradnje i daljnog razvoja struke, a posebno deficitarnih edukacijskih programa za sve sudionike sustava. Intenzivirat ćemo prekograničnu suradnju u pitanjima zaštite klime, okoliša i prirode jer okoliš ne poznaje granice. Osim s državama članicama EU-a, prekograničnu suradnju intenzivirat ćemo i prema susjednim državama, posebno prema Bosni i Hercegovini prema kojoj Hrvatska ima najdužu granicu, ali i najveći broj otvorenih pitanja s okolišnog aspekta.

Prometna i širokopojasna infrastruktura

Potpuna prometna integriranost i učinkovita prometna povezanost Hrvatske s europskim prostorima te daljnji ubrzani razvoj elektroničkih komunikacija, prvenstveno visoka i ujednačena razvijenost infrastrukture širokopojasnog pristupa internetu, kao i razvijena nacionalna poštanska mreža te njena integriranost u globalne poštanske mreže, od presudne su važnosti za razvoj hrvatskog društva i gospodarstva. Hrvatska je duboko utisnuta u europski kontinent, najbliži je i najbrži put dolaska roba s Dalekog istoka na europski prostor. Ovo Hrvatskoj pruža izvrsne mogućnosti da postane prometni most između svijeta i Europe.

Prometna infrastruktura

Afirmacija geosstrateškog i prometnog položaja znači nove poslove i investicije

Kako bi Hrvatska u potpunosti iskoristila svoj geosstrateški i prometni položaj mora se u potpunosti integrirati u europske prometne pravce te razviti moderan i učinkovit prometni sustav. Završetkom pregovora s EU-om svi važniji prometni pravci svih vidova prometa u Hrvatskoj postali su sastavni dio osnovne mreže Europe (što znači da su pogodni i za EU financiranje). Naše morske luke moraju postati nova vrata Europe. U tom smislu dovršetkom započete izgradnje lučke infrastrukture potrebno je pristupiti pripremi i provedbi projekata koji bi rezultirali značajnim ulaganjem u lučku suprastrukturu (zgrade putničkih terminala, oprema ali i logistika) kako bi se u konačnici u potpunosti iskoristili potencijali europskih prometnih pravaca koji prolaze kroz Hrvatsku (Mediteranski koridor, Baltičko-jadranski koridor, koridor Rajna-Dunav kao i budući Jadransko-jonski pravac) te na taj način u potpunosti integrirali Hrvatsku u europski prometni i gospodarski sustav EU-a.

Ulaganja u modernu prometu i infrastrukturu

Jadransko-jonski prometni pravac za nas je od posebnoga strateškog interesa jer investicija u autocestu prema Dubrovniku dobiva novo značenje i nije samo turistička ruta koja u ovom trenutku nema kontinuitet već postaje važan izvor

transportnih prihoda. Utom pogledu na moderne i snažne morske luke kao prometna čvorišta mora se nastavljati moderna željeznička i cestovna infrastruktura. Prelazak na jedinstveno europsko prometno tržište pruža mogućnosti daljnog razvoja međunarodnoga zračnog prometa bez obzira na nacionalne kapacitete i olakšava hrvatskom sektoru zračnog prometa pristup ostatku europskog tržišta uz mogućnost novih stranih ulaganja u hrvatsku zrakoplovnu industriju.

Velika ulaganja u željeznicu novi su investicijski ciklus koji s 85% od iznosa ukupnog ulaganja može biti financiran iz EU fondova. Modernizacija i europeizacija željezničkog prometa učinit će Hrvatsku atraktivnom prometnom destinacijom. Dovršit ćemo izgradnju autocestovne mreže i izgraditi obilaznice velikih gradova i poveznice regionalnih pravaca na autoseste. Luke na unutarnjim vodama moraju postati važna i prioritetska sastavnica budućega intermodalnog prometnog sustava. Značajna ulaganja u ove luke osigurana su iz EU fondova.

Širokopojasna infrastruktura

Osim prometne infrastrukture za stvaranje učinkovitoga prometnog sustava potrebno je koristiti snažne inteligentne i interoperabilne tehnologije za optimiziranje kapaciteta u korištenju infrastrukture, upravljanje prometom, nadzor prometa i komunikacijske usluge. Posebnu važnost, posebice u urbanim prostorima, treba pridavati održivosti prometnog sustava, sigurnosti i nadzoru svih vidova prometa, smanjenju emisije plinova, energetskoj učinkovitosti, prelasku na nova (alternativna) goriva i nove pogonske sustave, a sve u cilju ekološke zaštite prostora u kojem živimo. Suvremeno gospodarstvo sve se više oslanja na poslovanje putem elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga za koje su potrebne velike brzine pristupa što nije moguće postići bez razvijene širokopojasne infrastrukture nove generacije (NGN/NGA) koja omogućava uvođenje mnogobrojnih e-usluga u javni i privatni sektor.

Isključenost Hrvatske kao cjeline, odnosno pojedinih regija unutar nje iz procesa razvoja digitalnog gospodarstva, predstavlja jednu od najvećih strateških opasnosti za dugoročan gospodarski razvoj Hrvatske. Stoga je primaran cilj provesti utvrđene mjere javne politike, strategije i nacionalne programe vezane uzi izgradnju NGN infrastrukture (Nacionalni NGN plan) kao ključne infrastrukture 21. stoljeća, kako bi Hrvatska sustigla prosjek EU-a i ulovila korak s razvijenim dijelom Europe i svijeta.

Poštanski sektor

Poštanski sektor predstavlja važan segment koji osigurava pristup uslugama koje su nužne za razvoj gospodarskih aktivnosti i sveukupnog funkciranja društva. Hrvatska je sastavni dio europskog tržišta poštanskih usluga, nacionalno zakonodavstvo je uskladeno sa zakonodavstvom EU-a, tržište poštanskih usluga je liberalizirano, a granice otvorene prema državama članicama EU-a. Razgranatost i dostupnost nacionalne te njena integriranost u globalne poštanske mreže, kao i kvaliteta poštanske usluge, izravno potiču rast gospodarstva. Univerzalna usluga unutar EU-a izraz je zahtjeva i posebnih značajki europskog društvenog modela u okviru politike koja udružuje dinamično tržište, koheziju i načelo solidarnosti.

Razvoj širokopojasne infrastrukture omogućit će daljnju digitalizaciju usluga u javnom i privatnom sektoru

Razvoj digitalnog gospodarstva

Razgranatost i dostupnost nacionalne poštanske mreže

Univerzalne usluge od interesa su za Hrvatsku te moraju biti neprekidno dostupne svakoj fizičkoj i pravnoj osobi na cijelom teritoriju države, bez diskriminacije i pod jednakim uvjetima. Davateljem univerzalne usluge određena je Hrvatska pošta d.d. u skladu sa Zakonom o poštanskim uslugama.

Strateški infrastrukturni projekti

Strateški infrastrukturni projekti integriraju prostor, doprinose trenutnom i otvaraju perspektivu budućem gospodarskom rastu

U skladu s našom vizijom prometnog sustava Hrvatske, provest ćemo brojne mjere i realizirati infrastrukturne projekte korištenjem EU fondova:

- Izgraditi Pelješki most koji osim prometne važnosti ima i strateški značaj konačnog spajanja svih hrvatskih prostora u jednu cjelinu
- Dovršiti izgradnju autoceste do Dubrovnika
- Izgraditi željezničku infrastrukturu, počevši od koridora 5b (Mađarska-Botovo-Zagreb-Rijeka) i Pan-europski prometni koridor X (Slovenija-Hrvatska-Srbija)
- Dovršiti izgradnju infrastrukture i suprastrukture riječnih luka Osijek, Vukovar, Sisak, Slavonski Brod te morskih luka Rijeka, Ploče, Zadar, Šibenik
- Izgraditi i urediti plovne putove rijeka Drave, Dunava i Save
- Rekonstruirati i dograditi Zračnu luku Split te druge zračne luke, osobito na otocima, u cilju povećanja pristupačnosti i dostupnosti turističkih usluga

Reindustrijalizacija

Niže cijene energije, dostupne i povoljne sirovine, jeftini izvori financiranja i smanjenje birokracije potaknut će nova ulaganja u domaću industriju

Cilj naše industrijske politike je povećati konkurentnost industrije kako bi osigurala zadržavanje uloge pokretača održivog razvoja i zapošljavanja u Hrvatskoj. U ovom trenutku domaća je industrija suočena s brojnim izazovima kao što su: nedostatak ulaganja u istraživanje i razvoj, visoka cijena energije, spora administracija, poteškoće u pristupu sredstvima financiranja i nedovoljna povezanost s obrazovnim sustavom i znanošću. Budući da su dobra prometna povezanost, cjenovno prihvatljive i dostupne sirovine i energija, obrazovana radna snaga, brza i efikasna birokracija te povoljni izvori financiranja pretpostavke opstanka i daljnog razvoja industrije, težit ćemo tomu da navedene pretpostavke budu ispunjene u najkraćem mogućem roku.

Zaštita domaće proizvodnje

Domaću proizvodnju štitit ćemo uvođenjem pojačanih kontrola uvoznih proizvoda loše kvalitete i provođenjem aktivne protudampinške politike. Naša će Vlada, poštujući europski regulatorni okvir, maksimalno podupirati hrvatske proizvođače. Povećat ćemo udio hrvatskih proizvoda u javnim nabavama, čemu će pridonijeti Hrvatska gospodarska komora koja će sastaviti katalog svih trgovačkih društava koja u Hrvatskoj proizvode ili nude usluge koje su predmet nabave. Katalog će biti javno objavljen, a javni naručitelji će u fazi sastavljanja natječajne dokumentacije koristiti informacije iz kataloga.

Omogućit ćemo inovativnim tvrtkama da svoje inovacije implementiraju i testiraju u Hrvatskoj. Inovacije ćemo poticati i kroz javne nabave kupujući i potičući razvoj novih inovativnih hrvatskih proizvoda. Poticat ćemo prilagodbu obrazovnih programa zahtjevima tržišta rada te ćemo u suradnji s industrijskim sektorima izraditi srednjoročne projekcije razvoja sektora i njihovih potreba za radnom snagom.

Proces reindustrijalizacije koji nas očekuje nosi sa sobom posebne izazove u svakoj od domaćih industrija.

Trenutno stanje u drvnoj industriji ukazuje na neoptimalnu iskorištenost kapaciteta i potencijala koje ova industrija ima. Rješenje ovih problema pronaći ćemo u aktivnim mjerama u cilju povećanja stupnja finalizacije, podizanja tehnološke razine proizvodnje te snažnijeg brendiranja drvno-prerađivačke i industrije namještaja. Uspostavom centara kompetencija za drvnu industriju učinit ćemo najnovija znanja i tehnologije dostupne proizvođačima polufinalnih i finalnih proizvoda od drva te ćemo ubrzati postupak zaštite izvornosti slavonskog hrasta.

U segmentu prehrambeno prerađivačke industrije poticat ćemo povezivanje malih subjekata u poljoprivredno-prehrambenoj proizvodnji uz standardizaciju procesa proizvodnje u cilju povećanja kvalitete i količina primarnih poljoprivrednih proizvoda. Umrežavanjem poslovnog i znanstveno istraživačkog sektora u segmentu poljoprivrede kreirat ćemo nužne preduvjete za usklađivanje sektora s međunarodnim standardima kvalitete te njegovo uključivanje u međunarodne lancе vrijednosti. Poticat ćemo proizvodnju i prepoznatljivost tradicionalnih, izvornih i kvalitetnih proizvoda te uz usporedni angažman na njihovoj promidžbi kreirati potencijal za proboj na inozemna tržišta i daljnji rast proizvodnje.

Budući da se proizvodi kemijske industrije, kao i industrije gume i plastike koriste u gotovo svim segmentima gospodarstva; poljoprivredni, prerađivačkoj industriji, uslužnim djelatnostima i u širokoj potrošnji, oporavak ovih sektora kreirat ćemo jačanjem dinamike ukupnog gospodarskog rasta. Realizacija velikih državnih strateških prometnih projekata te novih projekata energetske učinkovitosti i energetske obnove javnih i privatnih zgrada i kuća, sufinanciranih iz EU fondova, bit će kotač zamašnjak značajnijeg oporavka građevinske industrije u Hrvatskoj i zapošljavanja u tom sektoru. Multiplikacijom učinaka korištenja EU fondova kreirat ćemo pozitivno investicijsko ozračje, što će u kombinaciji s pojednostavljenjem administrativnih procedura povezanih s gradnjom pozitivno utjecati na investicijske odluke domaćih i stranih investitora.

Za hrvatsku industriju tekstila, kože i obuće karakteristični su duga tradicija u poslovanju, iskusna radna snaga i kvaliteta proizvoda. Budućnost ove industrije osigurat ćemo dizanjem tehnološke razine proizvodnje, ulaganjima u dizajn proizvoda te povoljnim uvjetima financiranja. Podizanje stupnja tehnološke razvijenosti i povećanje inozemne konkurentnosti osigurat ćemo afirmacijom primjene „trokuta znanja“ u ovoj industriji. Razvoj domaće metaloprerađivačke industrije zbog njene važnosti i doprinosu ukupnoj industrijskoj proizvodnji visoko je na našoj listi prioriteta. Budući da su joj ključna sirovina metalne rude, stvorit ćemo uvjete za olakšani pristup tim resursima.

Promijenit ćemo politiku cijene energije za industriju jer ona ima izravni utjecaj na konkurenčnost proizvodnje gotovih metalnih proizvoda. Poduzećima koja zaostaju u tehnološkoj opremljenosti olakšat ćemo pribavljanje finansijskih sredstava i podići njihovu tehnološku opremljenost. Današnju poziciju farmaceutske industrije u Hrvatskoj karakterizira visoka tehnološka razina i sjajan ljudski potencijal s visokom razinom znanja i stručnosti.

*Centar kompetencija za
drvnu industriju i zaštita
slavonskog hrasta*

*Povezivanje malih subjekata u
poljoprivredno-prehrambenoj
proizvodnji*

*Oporavak kemijske industrije,
industrije gume i plastike*

*Podizanje tehnološke razine
proizvodnje, ulaganja u dizajn i
povoljni uvjeti financiranja*

*Jeftinija energija za
konkurenčniju industriju*

Budući razvoj proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka, ulazak domaćih farmaceuta u nove tržišne niše, podržavat ćeemo povoljnim kreditnim linijama za povećanje proizvodnih kapaciteta.

Strategija jačanja automobilskog sektora

Rastuća potreba za elektroopremom i drugim proizvodima vezanima uz električnu energiju, usporedno s pojačanom urbanizacijom i elektrifikacijom cestovnog prometa, pozicioniraju elektroindustriju kao značajnu kariku u našoj industrijskoj strategiji. Daljnji razvoj i rast konkurentnosti elektroindustrije osigurat ćeemo povoljnim uvjetima financiranja ulaganja u proizvodne kapacitete. Sektor automobilske industrije s oko 10.000 zaposlenih, inovativnošću i razinom tehnologije visoko je rangiran na ljestvici konkurentnosti domaćih sektora. Kako bismo osigurali njegov daljnji rast, poticat ćemo povezivanje automobilskog s IT sektorom i kreativnim industrijama. Očekujemo da sinergijski učinci ove suradnje u konačnici dovedu do kreiranja novih proizvoda, baziranih na novim tehnologijama i modernom dizajnu.

Poticanje konkurentnosti domaćeg pomorstva

Poticat ćemo konkurenčnost domaćeg pomorstva, prije svega u području brodarstva, luka, lučke infrastrukture i lučkih usluga, uz paralelno jačanje srodnih industrija. Mala brodogradnja u Hrvatskoj ima veliki potencijal za rast te je cijenom, kvalitetom, dizajnom i konstrukcijom plovila konkurentna na svjetskom tržištu. Nažalost, nije prepoznata kao mogući korisnik poticajnih mjera što će promijeniti te potaknuti na značajniji razvoj ovog sektora.

Modernizacija Oružanih snaga kroz bolju suradnju s domaćom vojnom industrijom

Hrvatska vojna industrija iako mlada, kvalitetom proizvedene opreme i oružja nametnula se na europskim i svjetskim izvoznim tržištima. U posljednje dvije godine povećan je izvoz vojne industrije za čak 90% s tendencijom daljnog rasta. Jačanje hrvatske vojne industrije potaknut ćemo intenzivnjim ulaganjem u razvoj novih tehnološki naprednijih sustava i podsustava naoružanja i vojne opreme, koristeći pri tome nacionalne razvojne, istraživačke i proizvodne kapacitete. Oružane snage Republike Hrvatske surađivat će s vojnom industrijom na razvoju novih proizvoda kojima se, primjerice, osigurava mobilnost postrojbi i zaštita vojnika na bojištu, vizualizacija bojišta u stvarnom vremenu i slično, a sve kako bi se modernizacija OSRH temeljila na domaćim rješenjima. Na taj će način poduzeća iz domaće vojne industrije dobiti potrebne reference za daljnji izlazak na strana tržišta.

Rješavanje problema dvostrukog oporezivanja ICT proizvoda

Hrvatska raspolaže visokom razinom znanja i iskustava u području ICT tehnologija i rješenja, što ćeemo dodatno poticati. Donijet ćeemo nacionalni plan partnerstva s ICT industrijom i strategiju razvoja ICT-a u Hrvatskoj. Provest ćeemo mjere za uklanjanje prepreka poslovanju, investiranju i razvoju u ICT sektoru, osigurati mobilnost radne snage te pojeftiniti poslovanje. Brz i snažan razvoj ove industrije uvjetovan je promjenama u obrazovnom sustavu i prenošenjem najnovijih znanja od rane dobi. Mali programeri u vrtićima i školama preduvjet su jake ICT industrije u Hrvatskoj za 20 godina.

Svjesni problema s kojima se ova brzorastuća industrija susreće, riješit ćemo problem dvostrukog oporezivanja ICT proizvoda i rješenja kako bismo potaknuli izvoz i omogućili domaćim tvrtkama konkurentnije uvjete na međunarodnim tržištima. Putem HGK i diplomatskih predstavnštava rješavat ćemo probleme vezano za svjetske trgovine mobilnih aplikacija, koje ne dozvoljavaju uplatu na hrvatske račune što nerijetko dovodi do preseljenja sjedišta tvrtki iz ICT sektora

izvan Hrvatske. Poticat ćemo primjenu ICT rješenja u poslovanju, prisutnost domaćih poduzetnika prodajom putem interneta na tržištu EU-a, a kroz javne nabave stimulirat ćemo domaća rješenja za ICT inovacije i primjenu u javnom sektoru.

Cjelovitom provedbom Europske strategije jedinstvenog digitalnog tržišta - plana za stvaranje slobodnog i sigurnog jedinstvenog digitalnog tržišta u kojem je moguća prekogranična kupnja putem interneta i u kojem poduzeća mogu prodavati diljem EU-a neovisno o tomu gdje se nalazila, osnažit ćemo digitalno gospodarstvo i potrošačima nuditi bolje usluge po pristupačnjim cijenama te pomoći rast i razvoj poduzeća.

Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta omogućiće potrošačima i olakšati poduzetnicima pristup robama i uslugama na internetu diljem Europe, poboljšati razvoj digitalnih mreža i usluga te osnažiti rast hrvatskog digitalnog i cjelokupnog gospodarstva.

Promovirat ćemo i poticati snažan razvoj kreativnih industrija kao generator novih vrijednosti i zapošljavanja temeljenog na kreativnosti, vještinama i talentu pojedinaca kroz proizvodnju i eksploraciju intelektualnog vlasništva. Želimo da naši umjetnici i kulturni profesionalci u filmu, TV-u, glazbi, interdisciplinarnim umjetnostima, baštini i industriji video igara kao i svi ostali koji su aktivni u kulturnom i kreativnom sektoru budu aktivni korisnici EU sredstava, posebice Programa Kreativna Europa kojim želimo ojačati sektor i time doprinijeti ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020.

Redefinirat ćemo poticaje za strane filmove koji se snimaju u Hrvatskoj budući da su oni generatori zapošljavanja na određeno vrijeme te predstavljaju jedinstvenu promociju Hrvatske u svijetu i postaju podloga za razvoj filmskog turizma kao potpuno novog vida turizma koji se intenzivno razvija u hrvatskim gradovima koji su bili filmske lokacije.

Ulaganja u industriju dugoročna su ulaganja za koja je potreban jasan i predvidiv zakonodavni i finansijski okvir. Razvit ćemo novi sustav kredita, jamstava i inovativnih modela financiranja kako bismo adekvatno pratili i poticali proces industrijske obnove Hrvatske. Poseban doprinos i znatno veća finansijska potpora domaćoj industriji generirat će se kroz novi pristup i znatno veći angažman Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO), Hrvatske banke za obnovu i razvoj (HBOR), prije svega kroz nove kreditne programe.

Uz povoljne izvore financiranja, resursi i energija preduvjet su razvoja industrija jer su ključni za međunarodnu konkurentnost. Raspoloživost sirovina od temeljne je važnosti za razvojne mogućnosti hrvatske industrije i bez određenih ključnih sirovina budući razvoj većine strateških industrija u Hrvatskoj ne bi bio moguć.

Glavni nam je cilj postići cjenovnu prihvatljivost, održivost i dostupnost resursa i energije, uz odvajanje rasta od povećanog korištenja resursa. Jamčit ćemo konkurentno i transparentno energetsko tržište koje osigurava lak pristup sigurnoj, održivoj, cjenovno prihvatljivoj i pouzdanoj energiji.

Kroz Europsku strategiju jedinstvenog digitalnog tržišta olakšati pristup robama i uslugama na internetu te osnažiti rast gospodarstva

Osnaživanje kreativnih industrija

Novi kreditni programi za podršku domaćoj industriji

Reindustrijalizacija utemeljena na razvoju tehnologija zahvaljujući programima cjeloživotnog učenja i stručnog osposobljavanja

Važan čimbenik uspješnog procesa reindustrijalizacije je obrazovana radna snaga za potrebe industrija. Omogućit ćemo veći i bolji pristup osposobljavanju, cjeloživotnom učenju, stručnom školovanju koje je prilagođeno budućim potrebama svake od industrija kao i sveučilišnom obrazovanju. Veći naglasak u obrazovnom sustavu stavit ćemo na područja novih tehnologija, inženjerstvo, informatiku i matematiku.

Podupirat ćemo razvoj osposobljavanja povezanog s radnim mjestom i programe stažiranja. Sustavnim mjerama, jasnom politikom i zajedničkim radom, vratit ćemo sjaj hrvatskoj industriji.

Kreiranje radnih mjesta i zapošljavanje

04

„Zapošljavanje i stvaranje radnih mjesta glavni je cilj našega programa. Trenutna stopa zaposlenosti je 60%, a do kraja mandata cilj nam je ostvariti stopu zaposlenosti od 68% - što znači kreiranje 180.000 novih radnih mjesta. Sva raspoloživa sredstva uložit ćemo u ispunjavanje ovoga cilja, za što samo iz EU fondova imamo 7 milijarda kuna.“

Hrvatsku karakterizira jedna od najnižih stopa zaposlenosti, najviših stopa nezaposlenosti i najniži udio aktivnog stanovništva u radno sposobnom stanovništvu u odnosu na sve države članice EU-a. Politika tržišta rada jedno je od najvažnijih područja na kojemu su potrebne hitne reforme i promjene. U trenutku kad hrvatsko gospodarstvo bilježi rast, novim proaktivnim politikama zapošljavanja osigurat ćemo učinkovito, razvijeno i uređeno tržište rada, dostojan rad i aktivno starenje, uvažavajući posebno potrebe osoba koje su u nepovoljnem položaju na tržištu rada i postojeće regionalne razlike.

Mjere aktivne politike zapošljavanja učinit ćemo jednostavnima, jasnima i prilagođenima potrebama stanovništva i poslodavaca. Poseban fokus stavit ćemo na one skupine kojima je potrebna dodatna podrška kako bi pronašli svoje mjesto na hrvatskom tržištu rada: mladi (uz vraćanje pripravnštva, razvijanje sustava mentorstva i dodatnu podršku samozapošljavanju te povećanje naknade za samozapošljavanje s 25.000 kuna na 30.000 kuna, kao i razvoj finansijskih instrumenata za mlade); osobe s invaliditetom (uz jačanje socijalnog poduzetništva kao jednog od oblika za zapošljavanje osoba s invaliditetom); žene i dugotrajno nezaposleni (prekvalifikacije, cijeloživotno obrazovanje, povoljni krediti i bespovratna sredstva za samozapošljavanje).

Nova radna mjesta u gospodarstvu

Provedba našega gospodarskog programa u četverogodišnjem razdoblju rezultirat će kreiranjem 180.000 novih radnih mjesta u Hrvatskoj te će se stopa zaposlenosti povećati sa sadašnjih 60% na 68%. Cilj na razini Europske unije jest postići prosječnu stopu zaposlenosti do 2020. od 75%. Stopa zaposlenosti od 68% značit će trend ozbiljnog rasta i približavanja prosječnim vrijednostima EU-a koje Hrvatska u roku od 8 godina može dostići i tako se pozicionirati kao jedna od srednje razvijenih europskih država, a ne kao do sada biti na dnu ljestvica razvijenosti i konkurentnosti.

Jednostavnim i ciljanim mjerama do zapošljavanja

180.000 novih radnih mesta put do razvijene Hrvatske

Modernizacijom poslovanja malih i srednjih poduzetnika do 45.000 novih radnih mesta

Novim pristupom razvoja poljoprivrede do 50.000 novih radnih mesta

Šumsko bogatstvo temelj je za 5.000 novih radnih mesta

65.000 novih radnih mesta u industriji

15.000 novih radnih mesta u turizmu

Socijalno partnerstvo bit će osnovno načelo rada

Generatori novog zapošljavanja proizaći će iz kombinacije privatne inicijative i institucionalne potpore te ostvarenjem projekata, osobito u sektorima malog i srednjeg poduzetništva, poljoprivrede, turizma i industrije. Aktivnosti usmjerene inovacijama, modernizaciji, digitalizaciji, promjenama u sustavu obrazovanja pružit će dodatni impuls svim segmentima gospodarstva u kreiranju radnih mesta, a naše ljudi učiniti konkurentnijima na tržištu rada. Stopa nezaposlenosti koja je na kraju 2015. bila na razini 16.9%, a u lipnju 2016. 13.6%, do 2020. kvalitetnom provedbom svih navedenih aktivnosti bit će spuštena na 8,5% (ispod prosjeka EU-a). Prema najboljoj praksi definirani programi poticanja i financiranja poduzetničkih projekata, posebice start up-ovi, IT sektor, inovacije, nove tehnologije i izvoz, rezultirat će s preko 45.000 novih radnih mesta u sektoru malog i srednjeg poduzetništva.

Novi koncept razvoja poljoprivredne proizvodnje, povezivanje poljoprivrednih gospodarstva sa znanstvenicima, uz dobro usmjeren sustav poticaja i stabilnu dugoročnu poljoprivrednu politiku, rezultirat će povećanjem poljoprivredne proizvodnje i ostvarenog dohotka po gospodarstvu. Biti poljoprivrednik u Hrvatskoj postat će privlačno i mladim ljudima, a rezultat će biti kreiranje 50.000 radnih mesta. Dodatno, unaprjeđenjem gospodarenja šumskim bogatstvom (privodenje svrsi zapuštenih površina, redefiniranje prioriteta opskrbe, sprječavanje ilegalne sječe i dr.) u samom sektoru i povezanim industrijama kreirat će se 5.000 radnih mesta. Novom, modernom i održivom reindustrializacijom Hrvatske, kvalitetno ćemo repozicionirati i učiniti prepoznatljivima proizvode na međunarodnom tržištu te tako povećanjem konkurenčnosti i izvoza stvoriti 65.000 novih radnih mesta. Naši planovi u segmentu turizma orientirani su na poticanja rasta i kvalitete smještajnih kapaciteta te rasta vrijednosti izvanpansionske ponude, kao i produljenje sezone kroz projekte iz područja kongresnog i zdravstvenog turizma. Navedeni projekti te institucionalna potpora i konkretne mјere u kreiranju lanca poljoprivredna proizvodnja – prehrambena industrijia – turistički sektor, omogućit će povećanje doprinosa turizma i pratećih djelatnosti gospodarskom rastu te, među ostalim i kreiranje 15.000 novih radnih mesta u ovom sektoru. Prostor za povećanje domaćih i stranih privatnih investicija u Hrvatskoj otvorit ćemo jačanjem transparentnosti i učinkovitosti rada administracije, stabilnim zakonodavnim okvirom te kreiranjem bolje poslovne klime. Uklanjanjem postojećih prepreka otvorit ćemo prostor za privatna ulaganja. Doprinos gospodarskom rastu dat će i državni strateški investicijski projekti, prije svega ulaganja u prometnu i energetsku infrastrukturu. Na taj način otvorit će se prostor za kreiranje novih radnih mesta i u građevinskom sektoru.

Učinkovito, razvijeno i uređeno tržište rada

U segmentu tržišta rada i radnog zakonodavstva njegovat ćemo kvalitetan dijalog sa svim socijalnim partnerima s obzirom da je isti u četiri godine mandata Vlade Kukuriku koalicije sveden na najnižu razinu od stvaranja hrvatske države. U partnerstvu sa sindikatima definirat ćemo održive kolektivne ugovore koje ćemo u potpunosti poštovati i jamčiti radnicima dugoročno stabilno okruženje. Gradit ćemo socijalno odgovorno društvo u kojem će se istinski cijeniti dostojanstvo rada i radnika. Osigurat ćemo učinkovito funkcioniranje svih institucija na tržištu rada. Znatno ćemo unaprijediti postupak posredovanja kako bismo našim nezaposlenima omogućili brže zapošljavanje, a poslodavcima potrebnu radnu snagu.

Modernizacija Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i lokalna partnerstva

Hrvatski zavod za zapošljavanje reorganizirat ćemo tako da bude partner i na usluzi poslodavcima i nezaposlenima. HZZ će pristupati poslodavcima i osiguravati potrebnu radnu snagu, ulazući u obrazovanje i osposobljavanje nezaposlenih u skladu s potrebama poslodavaca. Posebni savjetnici za poslodavce, kojima je osnovni zadatak skraćivanje procesa od trenutka izlaganja potrebe za radnicima od strane poslodavaca do zapošljavanja nezaposlene osobe, prvi su korak u uspostavi snažnije i proaktivnije suradnje s poslodavcima u osiguranju potrebne radne snage. Lokalni sudionici tržišta rada poput obrazovnih institucija, lokalnih zavoda za zapošljavanje, poslodavaca, sindikata, civilnog sektora udruženi su u lokalna partnerstva za zapošljavanje. Osnovi cilj njihovih projekata bit će zapošljavanje nezaposlenih za što samo iz EU fondova imaju na raspolaganju 80 milijuna kuna kroz naredne tri godine našega mandata.

Usklađivanje obrazovanja s potrebama tržišta rada

Za potrebe postizanja dugoročnog rasta i razvoja našeg gospodarstva pokrenut ćemo usklađivanje studijskih programa s projekcijama potreba tržišta rada. Afirmacijom nacionalnog programa cijeloživotnog obrazovanja, a posebice stručnim usavršavanjima na različitim područjima poput pripreme i provedbe EU projekata, finansijskog upravljanja, informatičke pismenosti, osnivanja i vođenja poduzeća, cirkularne ekonomije i slično, povećavat ćemo poslovnu konkurentnost našega stanovništva i poduzetnika.

Suzbijanje rada na crno

Intenzivno ćemo djelovati u segmentu suzbijanja neprijavljenog rada, tzv. rada na crno, prisutnog u hrvatskom društvu, a na kojega značajno utječe prava i opća nesigurnost, osjećaj „neisplativosti“ rada te niz socijalnih čimbenika. Nažalost Vlada Kukuriku koalicije dugi niz godina bavila se reorganizacijom i ukidanjem Državnog inspektorata tako da je gotovo zanemareno pitanje stvarnih kapaciteta inspektora rada, njihove obučenosti, mobilnosti i stvarne efikasnosti. Cilj nam je potaknuti zapošljavanje na neodređeno, a posebnu ćemo pozornost posvetiti suzbijanju rada na crno.

Uvest ćemo „IN-WORK“ naknade, što znači da će se umjesto sadašnjeg modela ukidanja prava na naknadu u slučaju ostvarivanja dohotka, u novom modelu naknada moći zadržati u potpunosti ili djelomično ovisno o ostvarenoj visini dohotka. Isto će se primjenjivati i na socijalne naknade i mirovine. Na taj način kombinacija naknade i zarađenog dohotka omogućit će bolji životni standard naših građana.

Minimalna plaća po sektorima

Situacija na hrvatskom tržištu rada loša je i zbog neusklađenosti minimalnih i tržišnih plaća te troškova i produktivnosti rada. U suradnji sa socijalnim partnerima redefinirat ćemo način utvrđivanja minimalnih plaća i to po pojedinim sektorima.

Posebni savjetnici za poslodavce u HZZ-u

S fakulteta na posao, a ne na burzu

Posao za stalno, za sigurnost i bolji život radnika

Novi pristup „IN-WORK“ omogućuje zadržavanje naknade ili mirovine uz plaću

Različita minimalna plaća za različite djelatnosti

Sustav plaća uredit ćemo tako da se rad isplati, a sustav socijalnih naknada urediti na način da se uspostavi jedinstven centar za naknade i pravedan sustav raspodjele sredstava kako bi pomoći ostvarili najpotrebitiji te da se u što većoj mjeri potiče uključivanje osoba u nepovoljnem položaju na tržište rada.

Poticanje zapošljavanja i obrazovanja mladih i dugotrajno nezaposlenih

S obzirom na visoku nezaposlenost mladih i dugotrajno nezaposlenih, posebnu pozornost usmjerili smo upravo na aktivaciju i obrazovanje mladih i dugotrajno nezaposlenih osoba. Ciljanim obrazovanjem postići ćemo bolju zapošljivost nezaposlenih, posebno u djelnostima od strateškog interesa za Hrvatsku poput turizma, graditeljstva, prometa, brodogradnje.

Mjere za zapošljavanje po mjeri mladih

Mjere za zapošljavanje mladih prilagodit ćemo mladima, a ne mlade mjerama

Mjere za zapošljavanje mladih prilagodit ćemo mladima, a ne mlade mjerama. Redefinirat ćemo mjeru „Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa“ (SOR) kako bi mladi zaista stjecali potrebna dodatna znanja i kako bi učinak zapošljavanja, za koje nam je cilj da bude izvan javnog sektora, bio puno veći od dosadašnjih 12% u odnosu na zapošljavanje mladih koji ne koriste ovu mjeru. Zato ćemo uvesti praćenje kvalitete znanja koje mladi stječu i proširiti korištenje mjer SOR-a i osobama sa završenom srednjom školom. Poduzetnicima početnicima omogućiti ćemo korištenje SOR-a tako da već od samog početka poslovanja do dvije mlade osobe mogu biti uključene na jednog zaposlenog. SOR ne može biti jedina i isključiva mjeru za stjecanje radnog iskustva i zapošljavanje. Zbog nedostatka kvalificirane radne snage u određenim zanimanjima, u suradnji s poslodavcima, razvit ćemo novu mjeru „Osposobljavanje na radnom mjestu“. Ova će mjeru nezaposlenim osobama omogućiti stjecanje dodatnih kompetencija vezanih za tražena radna mjesta, a poslodavcima olakšati daljnji razvoj i planiranje poslovnih procesa. Mjeru, kojom se poslodavci oslobođaju od plaćanja svih doprinosa za zapošljavanje u razdoblju od 5 godina na neodređeno vrijeme osoba mlađih od 30 godina proširit ćemo na sve osobe mlađe od 35 godina bez obzira na stručnu spremu. Sukladno prioritetima politike zapošljavanja EU-a, nastaviti ćemo s provedbom, praćenjem i koordinacijom mjer iz Garancije za mlade uz znatno kvalitetniju suradnju sa socijalnim partnerima i udrugama mladih. Tijekom prve dvije godine mandata uključiti ćemo više od 30.000 mladih osoba u pet mjeru: stjecanje iskustva na radnom mjestu, obrazovanje za mlade, potpore za zapošljavanje mladih, javni radovi za mlade i podrška samozapošljavanju mladih.

Mjere za obrazovanje mladih

Pet mjera za 30.000 mladih

Stipendije učenicima prema potrebama poslodavaca

U partnerstvu s poslodavcima i lokalnim jedinicama utvrđivat ćemo deficitarna zanimanja za koja se učenicima trebaju osigurati stipendije, uz uvažavanje lokalnih specifičnosti. Temeljem toga u narednim godinama financirat ćemo najmanje 8.000 učenika za deficitarna obrtnička zanimanja. Za cijelokupnu obrazovnu vertikalu osigurane su 4 milijarde kuna iz EU fondova, a najmanje 2,6 milijarda kuna izdvojiti ćemo za financiranje učenika i studenata te različite oblike stipendirana za deficitarna zanimanja i u programske jasno definiranim područjima.

U prve dvije godine mandata osigurati ćemo stipendije za najmanje 6.000 studenata slabijeg imovinskog statusa i najmanje 3.000 studenata upisanih u STEM i informacijsko-komunikacijske studije. Prilikom dodjeljivanja stipendija uvijek ćemo voditi računa o potrebama lokalne zajednice i iste dodjeljivati uz suglasnost županija. Tako ćemo osigurati ravnomjeran razvoj Hrvatske i zadržavanje naših stručnjaknja i talenata.

Finansijski instrumenti za samozapošljavanje mladih

Pokrenut ćemo finansijske instrumente za mlade u cilju izravnih finansijskih potpora za pokretanje novih poduzeća (poput garancijskih shema, osiguranja mehanizama mikrokreditiranja i drugih programa zaduživanja). Odmah ćemo osigurati iz EU sredstava povoljne kredite za mlade u iznosu do 350.000 kuna za pokretanje vlastitog posla. Posebno ćemo poticati financiranje istraživanja i razvoja.

Mjere za dugotrajno nezaposlene i samozapošljavanje

Zbog dugotrajne nezaposlenosti uvjetovane gospodarskom krizom raspoloživa radna snaga često nema potrebnu razinu vještina i stručnih znanja koju traže poslodavci. Kako bi dugotrajno nezaposlene osobe mogle biti konkurentne i zapošljive, za njih ćemo provoditi nove programe obrazovanja kako bi obnovili izgubljene vještine te stekli nova znanja s obzirom na razvoj tehnika rada i korištenja novih materijala. U naredne dvije godine osposobiti ćemo i obrazovati najmanje 5.000 nezaposlenih. Finansijski ćemo podupirati zadržavanje radnika u zaposlenosti, čuvat ćemo radna mjesta, a osmislili smo projekte vezane za usklađivanje sezonskih varijacija i traženih vještina na tržištu rada te ćemo osigurati zapošljavanje najmanje 3.000 osoba. Redefinirati ćemo i mjeru samozapošljavanja te povećati njezin iznos s 25.000 kuna na 30.000 kuna u cilju samozapošljavanja 4.500 osoba. Podršku ćemo im pružati tijekom ali i nakon provedbe ove mјere.

Poticanje na zapošljavanje osoba s invaliditetom

Posebnim mjerama aktivne politike zapošljavanja poticati ćemo poslodavce na zapošljavanje osoba s invaliditetom. Unaprjeđenjem i razvojem sustava profesionalne rehabilitacije osigurati ćemo dobru procjenu radnih sposobnosti osoba s invaliditetom, kvalitetno obrazovanje, prekvalifikaciju, usavršavanje i stručno osposobljavanje uskladeno s potrebama tržišta rada.

Javni radovi

Provoditi ćemo javne radove u cilju integriranja dugotrajno nezaposlenih na tržište rada, a u skladu s potrebama lokalnih jedinica. Tako ćemo na primjer nastaviti zapošljavati žene za podršku i pomoć u kući starijim osobama i samačkim domaćinstvima. Omogućiti ćemo i zapošljavanje na javnim radovima za uređenje okoliša i održavanje javnih površina kao i na drugim aktivnostima za koje lokalne jedinice iskažu potrebu. U prvoj godini mandata u javne radove uključiti ćemo najmanje 3.800 osoba.

Studiranje dostupno svima i s pogledom u budućnost

Mladima 350.000 kuna za pokretanje vlastitog posla

Nove prilike za dugotrajno nezaposlene

Većim sredstvima za kreativne i hrabre do novih radnih mjesta

Socijalno poduzetništvo jedan je od najboljih načina zapošljavanja osoba s invaliditetom

05 Demografska obnova, obitelj i mladi

„Pronatalitetnom populacijskom politikom i povećanjem zaposlenosti potaknut ćemo demografski oporavak države i zaustaviti iseljavanje mlađih i visokoobrazovanih.“

Naša snaga su naši ljudi

Demografsku revitalizaciju postavit ćemo u temelje gospodarskog, regionalnog, ruralnog i ukupnog razvijanja Hrvatske kao strateški izazov suvremene Hrvatske i njezine budućnosti. Najvrjedniji hrvatski potencijal oduvijek su bili ljudi i njihove vrijednosti, koji s tradicijskim i prostornim obilježjima čine civilizacijsko bogatstvo Hrvatske i Europe, a naša je zadaća i obaveza to bogatstvo sačuvati, razvijati i prenosi na buduće naraštaje. Posebno su negativna dva demografska procesa u hrvatskoj populaciji: dugotrajni prirodnji pad stanovništva i intenzivno recentno iseljavanje mlađih i obrazovanih, prema kojima se institucionalno i programski moraju usmjeravati modeli demografske revitalizacije, poticanje ostanka i zapošljavanja.

Cjelokupnu koncepciju demografskog razvijanja zasnivat ćemo na pozitivnoj populacijskoj politici, modelima revitalizacije domicilne i iseljeničke populacije, ostanku mlađih u Hrvatskoj, obiteljskoj politici, poticanju povratka iseljene Hrvatske i njezinom uključivanju u gospodarski, društveni, znanstveni i politički život u domovini te kroz jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske.

Demografski razvitak, populacijska politika i revitalizacija

Demografski razvitak, nakon gospodarskog, čini osnovu izbornog programa ali se ne temelji na socijalnoj nego na gospodarskoj i regionalnoj razvojnoj politici, postupanju i modelima. Uključit će sve aspekte u kojima je stanovništvo, populacija ili demografska problematika bitna kao ključna prepostavka ili osnova koncepcijskog i razvojnog planiranja. Populacijska politika definirat će se kroz dva modela: revitalizacijom domicilne populacije povećanjem rodnosti i posrednom imigracijskom revitalizacijom hrvatske povratničke populacije.

Posebna će se pozornost posvetiti vrlo osjetljivom problemu pobačaja, samohranim majkama te socijalnim, psihološkim, zdravstvenim i gospodarskim okvirima u kojima žena odlučuje o rađanju. Demografska revitalizacija postaje ključno pitanje opstanka i razvoja Hrvatske i proračunske će se stavke za manje važne procese usmjeravati na demografsku problematiku.

Nova populacijska politika

Izravnim i neizravnim mjerama populacijske politike utjecat ćemo na porast nataliteta, s dugoročnim ciljem uravnoteženja dobne strukture i održanja prostorne ravnoteže stanovništva u smjeru povećanja udjela mlađeg stanovništva. Poduzet ćemo mjere motiviranja mladih za ostank u Hrvatskoj, kao i mjere usmjerene prema povratku onih koji su otišli. Posebno ćemo poduzeti mjere podrške roditeljstvu, mjere usmjerene ka usklađivanju obiteljskog i profesionalnog života, edukaciji građana o važnosti demografskih pitanja te poboljšanju zdravstvenog stanja stanovništva. Donijet ćemo odluke o novim rodiljnim i roditeljskim potporama, doplatku za djecu, poreznim olakšicama, rodiljnim i roditeljskim dopustima, bolovanjima i drugim mogućnostima izostanka s posla u cilju omogućavanja njege članova obitelji, o povećanju pronatalitetnog dodatka (oprema za novorođenče), a sve radi motiviranja obitelji prema rađanju većeg broja djece, uz osiguranje minimalnog i podizanje postojećeg životnog standarda.

Delimitirat ćemo rodiljne i roditeljske naknade za drugih šest mjeseci rodiljnog dopusta kako bi zaposleni roditelji imali punu plaću i drugih šest mjeseci. Za svako novorođeno dijete osigurat ćemo jednokratnu naknadu od 7.500 kuna. Donijet ćemo zakon o pravima i statusu roditelja – odgojitelja u obiteljima s četvero i više djece.

Doplatak za djecu, kao i sustav poreznih olakšica za obitelji s djecom, revidirat ćemo u sklopu mjera šire obiteljske politike. Jedan od važnih segmenata je dječja skrb, a svakako postojeći sustav kroz olakšice u sklopu poreza na dohodak dovodi u neravnopravan položaj djecu u obiteljima roditelja s nižim dohocima u odnosu na roditelje s višim dohocima. Naše rješenje ide u smjeru uvođenja jedinstvene dječje naknade i isključivanja iz sustava poreza na dohodak čime se postiže pravednost u raspodjeli.

Stambeno zbrinjavanje

Poticana stanogradnja i dalje će biti jedan od modela kojim ćemo pomagati mladim obiteljima u rješavanju njihovog stambenog pitanja pod povoljnijim uvjetima, pri čemu ćemo posebnu pozornost voditi o stanogradnji na područjima gdje nedostaje stanova na tržištu. Neiskorištenu nepokretnu imovinu Republike Hrvatske usmjerit ćemo ka realizaciji projekata socijalnog stanovanja i pružanju inovativnih socijalnih usluga. Ponovno ćemo staviti u provedbu Zakon o subvencioniranju kamate na stambene kredite koji ćemo proširiti i na kredite za gradnju kuća, ali uvest ćemo i značajne novosti. Vremensko razdoblje sufinanciranja kamate produžiti ćemo na način da ćemo za svako dijete u obitelji produžiti rok sufinanciranja za dodatne dvije godine.

Obitelj

Obitelj je u Hrvatskoj oduvijek bila okosnica identiteta, ishodište duhovne obnove, zalog opstanka i temelj razvoja modernog društva. Ona je preduvjet demografskog razvitka, revitalizacije društva, povratka iseljeništva i razvoja međugeneracijske solidarnosti. Funkcionalna obitelj jedan je od ključnih čimbenika društva.

Puna plaća i za drugih šest mjeseci roditeljskog dopusta

Pravednija raspodjela dohotka u kojoj svako dijete vrijedi jednak

Poticana stanogradnja i gradnja obiteljskih kuća uz subvencionirane kamate za mlade obitelji

Ona je luka nade i mjesto izgradnje međusobnog poštovanja, razumijevanja, brige i podrške. Obitelj je izvor sigurnosti u materijalnom i psihološkom smislu zahvaljujući kojemu je lakše preživjeti teške životne situacije kao što su bolest, nezaposlenost i siromaštvo. Naš je cilj kontinuirano štititi obitelj i obiteljske vrijednosti ulaganjem u djecu i mladež te poticati odgovorno roditeljstvo i skrb o članovima obitelji. Vjerujemo u osobnu slobodu, odgovornost i neovisnost svakog čovjeka stoga ćemo štititi dignitet ljudskog bića od začetka života. Obitelj ima nezamjenjivu ulogu u izgradnji sustava vrijednosti, kulture i identiteta pojedinca i društva u cjelini.

Moderne javne usluge prilagođene potrebama obitelji

Donijet ćemo obiteljsku politiku koja će definirati mjere za osnaživanje obitelji. Donijet ćemo novi Obiteljski zakon. Usklađenost rada i obiteljskog života postići ćemo politikama koje poštiju važnost obitelji u odgoju djece. Stoga ćemo ih usmjeriti na instrumente koji su dokazano imali pozitivan utjecaj na demografske trendove. Razvit ćemo usluge i servise za djecu koji će biti usklađeni sa stvarnim životnim okolnostima, uključujući dostupnost vrtića te produljenje radnog vremena vrtića i dnevnih boravaka. Poticat ćemo razvoj mreže predškolskih ustanova, programe dostupnih i besplatnih slobodnih aktivnosti za djecu kao mjere pomoći roditeljima u odgoju djece. Promicat ćemo i osnažiti pomoći roditeljima koji podižu djecu u konfliktnim obiteljskim prilikama, uz osobitu pozornost na djecu izloženu nasilju u obitelji. Donijet ćemo propise usmjerene prema maksimalnoj zaštiti djece i razvoju do njihovog punog potencijala. Razvit ćemo i regionalno dostupne servise pomoći i skrbi za starije osobe, pri čemu ćemo uključiti potencijal koji imaju programi građanskih udruga.

Posebnu pozornost posvetit ćemo jednoroditeljskim obiteljima koje uključuju obitelji u kojima je došlo do razvoda braka ili smrti jednog roditelja, žene koje biraju majčinstvo bez braka, obitelji u kojima su roditelji, primjerice radi prirode posla, razdvojeni i rjeđe neposredno komuniciraju pa ulogu odgoja djece obavlja samo jedan roditelj, tzv. rekonstruirane obitelji, uključujući novi brak nakon razvoda, bračne partnere koji žive odvojeno, samačka kućanstva ili izvanbračne zajednice muškarca i žene sa ili bez djece. Ove obitelji suočene su s izazovima ekstremnog siromaštva, dok su uvjeti života djece iz ovakvih obitelji prema istraživanjima često bitno lošiji. Mjerama djelotvornijeg i bržeg ostvarivanja naplate uzdržavanja za djecu osigurat ćemo ostvarivanje prava djeteta na primjeren životni standard.

Novi alimentacijskim fond za djecu jamstvo je zaštite djece od nemara i zanemarivanja

Osnovat ćemo alimentacijski fond za djecu iz ovih obitelji kako djeca ne bi trpjela radi nemara i zanemarivanja roditelja obveznika uzdržavanja. Kao odgovorna Vlada štitit ćemo djecu i sa svojim mehanizmima naplate bit ćemo vjerovnik takvog duga, a ne dijete. Istodobno ćemo poduzeti i druge mjere, uključujući državne socijalne potpore za slobodne aktivnosti, poticanje sustava stipendija darovite djece, poboljšanje normativnog zakonskog okvira u obiteljskim stvarima, osnaživanje sustava centara za socijalnu skrb te razvijanje mreže obiteljskih centara čija uloga je potpuno marginalizirana.

Mladi

Nova politika koja će mladima dati razlog da ostanu u Hrvatskoj

Svjesni smo izazova kojem su izloženi mladi u Hrvatskoj i njihove želje za sigurnom budućnosti. Mladim, obrazovanim i sposobnim ljudima u Hrvatskoj dat ćemo razlog da ostanu u domovini, a onima koji su otisli razlog više da se vrate.

Vratit ćemo ih i zadržati u Hrvatskoj stvaranjem novih radnih mјesta jer smo svjesni kako su ona preduvjet za život i stvaranje obitelji.

Poticat ćemo ih na poduzetništvo i inovacije, promovirati samozapošljavanje i ohrabrvati ih u osamostaljivanju i izlasku na tržište. Prilagodit ćemo okvir za zapošljavanjem potrebama tržišta i s njim uskladiti sustav obrazovanja. Istovremeno ćemo poticati i formalno i neformalno obrazovanje, učenje na daljinu i razvoj novih digitalnih znanja koja idu u korak s razvojem tehnologija. Promovirat ćemo izvrsnost i izgradnju solidarnosti među generacijama. Sveukupnim novim mjerama gospodarske politike stvorit ćemo uvjete za zapošljavanje mladih te ćemo poduzeti mjere usmjerene rješavanju pitanja stambenog zbrinjavanja za mlade koji tek dolaze na tržište rada i osnivaju obitelj kroz poticajnu stanogradnju i subvencioniranje kamate. Financijska sredstva iz europskog programa Inicijativa za zapošljavanje mladih kvalitetno i učinkovito koristit ćemo kako bismo mladima omogućili dugotrajno zaposlenje, a ne samo kratkoročnu socijalnu pomoć. Pritom ćemo uspostaviti kvalitetniju suradnju sa socijalnim partnerima i udrugama mladih.

Vjerujemo u mlade i njihovu želju za stjecanjem novih znanja, širenjem vidika i izgradnjom iskustva. Svim mladima osigurat ćemo ravnopravnost i poticati ih na snažniju društvenu participaciju. Zalagat ćemo se za promociju obrazovanja i razmjenu iskustava i znanja s europskim i svjetskim organizacijama mladih, sveučilištima, istraživačkim centrima i institucijama. Inzistirat ćemo na kontinuiranom dijalogu s mladima i njihovom aktivnom uključivanju u donošenje odluka kao i kreiranju politika i strategija, posebno u dijelovima koji se tiču mladih.

Zaustavljanje iseljavanja i povratak iseljenih

Zaustavljanje iseljavanja, posebno mladih, ključno je pitanje cijelokupne demografske problematike jer ne možemo niti želimo mirno promatrati kako pred nama odlazi hrvatska budućnost. Kao i kod svih država kojima iseljeništvo predstavlja bogatstvo i mi ćemo cijelu problematiku postaviti na najveću institucijsku razinu, na ostanku mladih i povratku iseljenih graditi modele i koncepcije obnove i razvoja. Gospodarski, demografski, društveni, znanstveni i ostali potencijali koji postoje u hrvatskom iseljeništvu moraju biti, i bit će, hrvatska planska, razvojna i provedbena vrijednost i posebno bogatstvo. Hrvatsko iseljeništvo ne smije biti isključeno niti iz političkog života Hrvatske jer time Hrvatska slijedi ostale razvijene države koje svoje iseljeništvo ne izdvajaju iz razvojne strategije matične države.

Hrvati izvan Hrvatske

Hrvati izvan Hrvatske i Hrvati u Hrvatskoj čine jednu i jedinstvenu cjelinu. Želimo stoga sukladno Ustavu, očuvanju hrvatskog identiteta i razvojnoj potrebi, cijeli taj segment uključiti u naše razvojne koncepcije i modele. Demografska revitalizacija Hrvatske provest će se, osim revitalizacijom domicilne i ukupne populacije imigracijskom varijantom, primarno hrvatskim iseljeništvom. Aktivno ćemo se zalagati za ravnopravnost hrvatskog naroda i za dosljedno poštivanje prava te odgovarajuće financiranje hrvatskih manjina u državama članicama EU-a i u državama nečlanicama.

Poticat ćemo samozapošljavanje mladih

Dugotrajno zaposlenje, a ne kratkotrajna socijalna pomoć za mlade

Mladi su partneri u donošenju odluka, a ne objekt politika

Poticanje povratka iseljeništva u Hrvatsku

Uključivanje iseljeništva u društveno-politički život Hrvatske

Jednostavnija i brža nostrifikacija diploma

Zaštita prava hrvatskog naroda u BiH

Razvoj BiH kao države tri ravnopravna konstitutivna naroda

Prelazak granice i dalje uz osobnu iskaznicu

Za nas je strateški interes afirmacija hrvatskog iseljeništva, njegovo aktivno uključivanje u gospodarska i nacionalna pitanja te integracija iseljene Hrvatske u hrvatski društveni, politički i socijalni život. Osigurat ćemo jednakost svim hrvatskim građanima izmjenom Zakona o prebivalištu. Uvest ćemo dopisno glasovanje na svim lokalnim, parlamentarnim i izborima za predsjednika/cu države. Pojednostaviti ćemo postupak za dobivanje državljanstva za potomke hrvatskih državljana. Podržavati ćemo postojeće i poticati osnivanje novih studija hrvatskog jezika i kulture u inozemstvu te lektorata na stranim sveučilištima. Kroz mrežu hrvatskih veleposlanstava i konzulata osigurat ćemo učenje hrvatskog jezika u svijetu te ljetne kampove - škole hrvatskog jezika na hrvatskim otocima uz maksimalnu subvenciju države. Pojednostaviti ćemo nostrifikaciju stranih diploma i u institucijama uvesti obvezni rok od 15 dana za rješavanje postupka nostrifikacije. Razvijati ćemo mobilnost i omogućiti povezanost između hrvatskih studenata u domovini i iseljeništvu.

Hrvati u BiH

Zajedništvu iseljene i domovinske Hrvatske pridajemo iznimnu važnost i pozornost smatrajući ga jednim od temeljnih vrijednosti na kojima je stvorena nezavisna demokratska Hrvatska. Stoga će naše djelovanje biti usmjereni ka boljitku, prosperitetu i očuvanju prava svih hrvatskih državljana - podjednako onih koji žive Hrvatskoj i onih koji žive van granica naše domovine. Zaštitu prava hrvatskog naroda u BiH smatramo izuzetno bitnim vanjskopolitičkim strateškim ciljem. Republika Hrvatska ima ustavnu i moralnu obvezu štititi prava Hrvata u BiH, a zaštita prava hrvatskih državljana dužnost je i EU-a koja ima obvezu zaštiti sve svoje građane pa i one koji žive izvan granica EU-a. Aktivno ćemo podupirati razvoj Bosne i Hercegovine kao države tri jednakopravna konstitutivna naroda: Hrvata, Bošnjaka i Srba te nacionalnih manjina. Ravnopravnost svih konstitutivnih naroda i građana preduvjet je za europsku budućnost BiH. Stoga ćemo se zauzimati za zajedničku politiku EU-a prema BiH koja konačno mora priznati problem neravnopravnosti hrvatskog naroda i potaknuti institucionalna rješenja u BiH.

Zauzimat ćemo se za konkretno ugovorno i institucionalno povezivanje BiH s EU-om, za politiku otvorenih vrata i daljnje proširenje EU-a, posebice na države jugoistočne Europe. Želimo da BiH nakon formalnog podnošenja zahtjeva za članstvom 15. veljače 2016. što prije počne ispunjavati kriterije za članstvo u EU-u i u NATO-u.

U svjetlu odredbi schengenskog prostora i dalje ćemo se zauzimati za nastavak režima prelaska granice uz osobnu iskaznicu te primjenu sporazuma koji će omogućavati prekograničnu suradnju umjesto podizanja novih zidova u Europi.

Vodit ćemo brigu o osiguranju funkcionalnosti i programske kompatibilnosti visokoškolskih institucija i studijskih programa na hrvatskom jeziku u BiH.

Javna uprava, pravna sigurnost i borba protiv korupcije

06

„Samo brza, transparentna, dobro organizirana, jednostavna i rezultativna usmjerena javna uprava može biti servis građanima i poduzetnicima.“

Temelj pravne države je neovisno, nepristrano i učinkovito pravosuđe te djelotvorna i poštena javna uprava. Ključno je stoga vratiti povjerenje građana u pravosudni sustav. Nastaviti ćemo razvoj pravosudnog sustava i kontinuirano raditi na unaprjeđivanju profesionalnosti sudaca, državnih odvjetnika, odvjetnika i javnih bilježnika. Uravnoteženje proračuna neće biti realno bez djelotvornijeg javnog sektora. Racionalizirati ćemo poslovanje koristeći nove tehnologije, povećati transparentnost i odgovornost u javnoj upravi te voditi računa o usavršavanju i vrednovanju rada službenika i namještenika. Važan element je i uspostava transparentnog i učinkovitog sustava javne nabave, što je istodobno i snažna antikorupcijska mjera. Provesti ćemo raspodjelu nadležnosti javnih funkcija države na temelju načela supsidijarnosti, uključujući funkcionalnu i fiskalnu decentralizaciju, sa županijama kao središnjom razinom i povijesnim oblikom teritorijalnog ustroja. Ono što se učinkovito može rješavati na lokalnoj, nema razloga rješavati na državnoj razini.

Modernizacija rada javne uprave

Javna uprava postat će partner svim hrvatskim građanima i poduzetnicima. Umjesto dosadašnje uloge i pozicije promatrača javnu administraciju učiniti ćemo aktivnim sudionikom koji učinkovito rješava pitanja, poteškoće i zahtjeve građana i poduzetnika. Osigurati ćemo cijekupnu transparentnost rada državnih i javnih tijela: od zapošljavanja, preko dodjela subvencija, državnih potpora i državnih zgrada i zemljišta do postupaka javne nabave, ugovaranja i plaćanja. Izgraditi ćemo administraciju koja je okrenuta rezultatima, a ne samo odradivanju aktivnosti; administraciju koja strateški promišlja i uvijek je korak ispred izazova; u kojoj je jasno definirano tko je za što odgovoran i koja prava ima te se u skladu s tim delegira upravljačka odgovornost. Javnu upravu učiniti ćemo brzom, jednostavnom i transparentnom provođenjem mjera koje uključuju racionalizaciju zakonodavnog okvira te optimizacijom i informatizacijom procesa. Javna uprava u potpunosti će biti u službi građana i poduzetnika.

Promijenit ćemo model „Javna uprava, tajni podaci“ u „Javna uprava javni podaci, u službi stanovnika i poduzetnika“

Izgradnja male, brze, efikasne i fleksibilne javne administracije

Nagrađivanje izvrsnosti i motiviranje na kvalitetno i brzo obavljanje posla

Nagrađivanje temeljem mjerjenja rezultata rada

U svakoj instituciji i ustanovi ćemo nova standardna mjerila za klasifikaciju radnih mjesta i sustav za određivanje potreba za zapošljavanjem koji će strogo kontrolirati stvaranje i raspored radnih mjesta. Uspostavit ćemo jasan sustav u kojem se mogu mjeriti i pratiti rezultati rada svakoga zaposlenika. Svi poslovni procesi bit će popisani i opisani, točno će se utvrditi za svako radno mjesto koji se poslovni zadaci obavljaju i u kojem vremenu te koji se rezultati od radnika očekuju. To je preduvjet za uvođenje novog sustava nagrađivanja u kojem će se zaposleni motivirati za što bolji i kvalitetniji rad.

Procjena učinaka propisa

Unaprijedit ćemo sustav zakonodavnog planiranja, a edukacijom zaposlenika osigurati bolju kvalitetu izrade propisa. Ojačat ćemo sustav procjene učinaka propisa primjenom metodologije standardnih troškova i SME testa odnosno procjene učinaka propisa na male i srednje poduzetnike.

Digitalizacija procesa i brža komunikacija

Digitalizacijom svih procesa javne uprave omogućit ćemo pružanje administrativnih usluga građanima i poduzetnicima, bez prilaganja i/ili predočavanja dokumentacije u papirnatom obliku koja je već u posjedu nekog tijela državne uprave (npr. rodni list, domovnica, potvrda o nekažnjavanju itd.). Omogućit ćemo bolju komunikaciju među tijelima javne uprave na svim razinama, od jedinica lokalne preko područne (regionalne) samouprave do tijela državne uprave i osigurati brži prijenos i obradu administrativnih procesa.

Upravna i funkcionalna decentralizacija

Uz racionalizaciju i reorganizaciju javne uprave provest ćemo upravnu i funkcionalnu decentralizaciju dijela poslova tijela središnje državne vlasti prenošenjem tih poslova u djelokrug jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave gdje će se po svojoj prirodi bolje i efikasnije obavljati.

Odgovori s jednog mjeseta

Podići ćemo pružanje javnih usluga na znatno kvalitetniju razinu učinkovitijom komunikacijom s tijelima državne i javne uprave. Investitorima, poduzetnicima i građanima omogućit ćemo bržu, transparentniju, fleksibilniju i učinkovitiju komunikaciju s državnom i javnom upravom. Ukinut ćemo praksu u kojoj su se građani i poduzetnici pretvorili u servis državi umjesto obrnuto te praksu neodgovorenih pitanja i neriješenih predmeta poduzetnika i građana.

Stvorit ćemo jedinstveno upravno mjesto na kojemu će svaki građanin ili poduzetnik moći ostvariti svu komunikaciju s državom na jednom mjestu, na kojemu će dobiti sve odgovore i s kojega nitko neće biti upućen dalje u potragu za dodatnim potvrdama i dokumentacijom. Nema više slanja poduzetnika i građana od vrata do vrata u potrazi za rješenjem i odgovorom.

Javna uprava na usluzi građanima, a ne obrnuto

Jedinstveno upravno mjesto čemo informatizirati te omogućiti dobivanje svih odgovora na jednom mjestu i putem interneta. Na taj način „šalter“ će postati računalo, tablet ili mobitel. Komunikacija s državom postat će jednostavna i brza.

Pravna sigurnost

Vladavina prava temelj je svake države. Naša vizija je Hrvatska kao stabilna pravna država koja osigurava najvišu pravnu sigurnost našim građanima. Poduzet čemo niz mjera kojima čemo ojačati pravnu sigurnost, s posebnim naglaskom na ujednačavanje sudske prakse.

Pravna sigurnost građana

Skratit čemo trajanje sudskega postupka izmjenama procesnih zakona. Izmjenama Zakona o parničnom postupku i Ovršnog zakona rasteretit čemo Vrhovni sud i osigurati mu da vrši svoju Ustavom zajamčenu ulogu – osiguranje jedinstvene primjene zakona i jednakosti svih građana pred zakonom, što trenutno nije slučaj jer je svaki sudac Vrhovnog suda opterećen prevelikim brojem spisa. Promovirat čemo medijaciju (mirenje) kao jedan od važnih načina kvalitetnog rješavanja sporova na zadovoljstvo svih zainteresiranih strana, bez finansijskih troškova parnice. Ojačat čemo ulogu Povjerenstva za poticanje alternativnog i izvansudskog rješavanja sporova. Olakšat čemo i ubrzati komunikaciju građana i svih stranaka sa sudovima uvođenjem sustava e-komunikacije koja će omogućiti dostavljanje podnesaka sudu i elektronskim putem. Dalnjim razvojem informacijskih tehnologija i rješenja unaprijedit čemo rad pravosudnih tijela i upravljanje postupcima.

Jačanje pravnih institucija

Jačat čemo neovisnost pravosuđa na način da čemo zakonskim izmjenama potpuno onemogućiti utjecaj politike u postupku imenovanja pravosudnih dužnosnika. Značajno čemo smanjiti broj starih neriješenih predmeta. U tu svrhu izradit čemo jasan i precizan plan rješavanja starih neriješenih predmeta te motivirati suce na brzo rješavanje. Rasteretit čemo pravosudne dužnosnike proširenjem ovlasti sudskega savjetnika. Proširit čemo ovlaštenje javnih bilježnika u ovršnim postupcima što će znatno smanjiti opterećenje sudova i omogućiti rješavanje starijih predmeta. Provodit čemo mjere usmjerene na rasterećenje sudova od nepotrebnih postupanja u ovršnim i zemljишnoknjižnim predmetima na način da čemo dio ovlasti prenijeti na druga tijela i organizirati bolji institucionalni okvir za ostvarenje ovog cilja. Provest čemo organizacijsko povezivanje zemljishnoknjižnih odjela i katastra u jednu instituciju.

Poboljšat čemo organizaciju pravosudnih tijela i u tom cilju osigurati bolje upravljanje ljudskim potencijalima i mobilnost kadrova. Tako čemo omogućiti da se dio sudaca koji nisu dovoljno iskorišteni u sustavu može bolje rasporediti u cilju podjednakog opterećenja brojem predmeta. Stoga čemo izmijeniti Zakon o sudovima, Zakon o državnom sudbenom vijeću i Zakon o državnom odvjetništvu i na taj način osigurati da postupci imenovanja sudaca i državnih odvjetnika traju maksimalno 6 mjeseci, a ne kao do sada i po nekoliko godina. Reformirat čemo prekršajno sudovanje na način da svi prekršaji za koje nije zapriječena kazna zatvora

*Reorganizacijom i modernizacijom
do brzeg pravosuđa i pravne
sigurnosti*

*Rješavanje starih neriješenih
predmeta motiviranjem na brzo
rješavanje i rasterećenje sudaca*

*Manje sudaca na prekršajnim
sudovima, a više za
građanske parnice*

Kvalitetna pravna zaštita i ujednačena sudska praksa

prijedu u nadležnost upravnih tijela, čime bi se bitno smanjio potreban broj sudaca u Hrvatskoj koji je među najvećima u Europi po glavi stanovnika. Suci za koje ne bi bilo potrebe na prekršajnim sudovima mogli bi raditi na rješavanju predmeta iz građanske grane sudovanja. Novim Zakonom o izvanparničnom postupku modernizirat ćemo sustav, osigurati kvalitetnu pravnu zaštitu i ujednačenu sudsку praksu.

Pravosuđe po mjeri poduzetnika, kvalitetniji trgovački sudovi i ukidanje traganja za potvrdoma

Provest ćemo kadrovsko i materijalno jačanje trgovačkih sudova kako bi bili učinkovitiji u svim vrstama trgovačkih i stečajnih postupaka, što je posebno važno za funkcioniranje gospodarskog sustava. Poduzetnicima ćemo olakšati uvjete poslovanja na način da ćemo izmjenama Zakona o trgovačkim društvima u statusnim stvarima ukinuti potrebe za raznim potvrdama, izjavama i dokumentima u cilju pojednostavljivanja procesa.

Poticat ćemo daljnje obrazovanje, jačanje stručnosti i profesionalnosti naših pravosudnih dužnosnika kroz reorganizaciju Pravosudne akademije te kroz više programa, radionica i edukacija za njihovu izobrazbu. Poseban naglasak u edukaciji pravosudnih dužnosnika stavit ćemo na materiju Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao i sudske prakse Europskog suda za ljudska prava jer su, zbog dosadašnjeg nedovoljnog poznavanja materije, brojni postupci pred Europskim sudom za ljudska prava okončani na štetu Republike Hrvatske.

Borba protiv kriminala i korupcije

Inzistirat ćemo na još snažnijoj borbi protiv svih vrsta kriminala i korupcije u cilju učinkovitog kaznenog progona, uz istovremenu zaštita temeljnih ljudskih prava i sloboda građana. Kadrovski i materijalno ojačat ćemo Državno odvjetništvo i USKOK te osigurati mehanizme koji će jamčiti neovisnost, ali istovremeno i odgovornosti i transparentnost svih tijela kaznenog progona. U Zakonu o kaznenom postupku uvest ćemo i sudske kontrolu državnog odvjetnika nakon što on odbaci kaznenu prijavu. Također, u cilju učinkovitijeg postupanja, osnovati ćemo Visoki kazneni sud kojem ćemo zbog ekonomičnosti i efikasnosti pripojiti Visoki prekršajni sud.

Osnivanje Visokog kaznenog suda rasteretit će i ojačati Vrhovni sud te pridonijeti smanjenju tužbi pred Ustavnim sudom, a poslijedictvo i pred Europskim sudom za zaštitu ljudskih prava.

Javna nabava

Ukupna vrijednost javne nabave u 2015. godini iznosila je 40,6 milijarda kuna s PDV-om, što je 12,1% BDP-a. Ukupna vrijednost objavljenih ugovora i okvirnih sporazuma u 2015. godini iznosila je 31,1 milijarda kuna s PDV-om, dok vrijednost evidentirane tzv. bagatelne nabave iznosi 9,5 milijarda kuna s PDV-om. Najveći broj nepravilnosti i prijevara vezano je uz postupke javne nabave stoga je razvoj sustava javne nabave važan u borbi protiv korupcije te izgradnji otvorene i etične javne uprave. Uskladiti ćemo postojeći zakonodavni okvir sustava javne nabave s EU direktivama iz 2014. godine i iskustvima stečenim u prethodnim godinama. Uz izmjene Zakona o javnoj nabavi izmijeniti ćemo i uskladiti Zakon o javno-privatnom partnerstvu i Zakon o koncesijama.

Poboljšanje elektroničke javne nabave

Elektronički oblici informiranja i komunikacije pojednostavljaju proceduru javne nabave te povećavaju ekonomičnost i transparentnost postupaka nabave. U kontekstu daljnog razvoja sustava javne nabave u cijelosti, elektroničku javnu nabavu funkcionalno ćemo poboljšati. Cilj je da naručitelji (npr. središnja tijela za javnu nabavu i naručitelji s većim brojem ustrojstvenih jedinica) primjenom elektroničkih sredstava komunikacije racionaliziraju proces javne nabave uz mogućnost integriranja s ostalim procesima u organizaciji, što bi osiguralo učinkovito planiranje, upravljanje postupcima, upravljanje ugovorima i zalihamama, itd.

Sprječavanje korupcije u sustavu javne nabave

Korupcija je neprihvatljiva pojava koja ima štetne društveno-gospodarske posljedice jer ugrožava ljudska prava te narušava zakonitu, učinkovitu i pravednu raspodjelu resursa. Korupcija smanjuje ekonomsku učinkovitost te negativno utječe na stabilnost i gospodarski napredak države općenito. Uvažavajući ciljeve i načela javne nabave, sprječavanje korupcije u sustavu javne nabave temeljiti ćemo na:

- Edukaciji odgovornih i ovlaštenih osoba naručitelja i ponuditelja o pravilima u postupcima javne nabave uz unaprjeđenje etičkog poslovanja te stjecanje znanja o štetnosti korupcije, njenom nastanku, prepoznavanju, rizicima, sprječavanju i kaznenom progonu počinitelja;
- Jasnim odredbama o sprječavanju sukoba interesa kojim se uređuje segment javnih nabava odnosno uvjeti sudjelovanja gospodarskih subjekata na nadmetanjima bez obzira na ugovorenu vrijednost;
- Unaprjeđenju sustava nadzora i uloge interne revizije nad provedbom ugovora o javnoj nabavi;
- Praćenju implementacije odredbi o transparentnosti, prava na pristup informacijama, odredbi o sprječavanju sukoba interesa, etičkom poslovanju i sprječavanju korupcije, uz sustavnu procjenu rizika i određivanja prioriteta u nadzoru javne nabave;
- Izradi priručnika o etičkom poslovanju, prevenciji i sprječavanju korupcije u sustavu javne nabave.

Uspostava središnje javne nabave

Uspostaviti ćemo središnju javnu nabavu u cilju ostvarivanja financijskih ušteda smanjivanjem troškova poslovanja, uz uporabu elektroničkih sredstava komunikacije, kataloga, registara i novih tehnika ugovaranja. Kako bi se propisana pravila odabira ekonomski najpovoljnije ponude i troška životnog vijeka predmeta nabave mogli primjenjivati razvit ćemo zajedničke metodologije za izračunavanje troškova životnog vijeka za određene kategorije robe ili usluga.

Bolje reguliranje bagatelnih nabava

Zakon o javnoj nabavi ne primjenjuje se na nabavu robe i usluga procijenjene vrijednosti manje od 200.000 kuna bez PDV-a odnosno radova procijenjene

E-nabava za brže, transparentnije i ekonomičnije ugovaranje

Znanjem, razumljivim i jednostavnim pravilima, nadzorom i revizijom do provedbe javne nabave bez nepravilnosti i prijevara

Središnjom javnom nabavom do smanjivanja troškova i financijskih ušteda

Dodatnim pravilima za bagatelnu nabavu dati više prilika malim i srednjim poduzetnicima

Unaprjeđenjem nadzora i revizije poboljšati sprječavanje nepravilnosti i prijevara

Lokalne jedinice bolje znaju što od državne imovine treba stanovništvu i poduzetnicima

vrijednosti manje od 500.000 kuna bez PDV-a. Unaprijedit ćemo odredbe zakonodavstva u cilju učinkovitoga upravljanja bagatelnim nabavama. Pravila, uvjete i postupke jednostavne nabave do sada su propisivali naručitelji internim aktom. Uvest ćemo dodatna pravila vezano za primjenu načela javne nabave i primjenu elektroničkih sredstava komunikacije, kako bi se dozvolilo sudjelovanje većeg broja ponuditelja (osobito malih i srednjih poduzetnika) u ugovaranju ovih javnih nabava.

Unaprjeđenje nadzora i revizije

Unaprijedit ćemo nadzor i reviziju nad provedbom Zakona o javnoj nabavi i podzakonskih propisa, a sve u cilju prevencije i otklanjanja nepravilnosti u sustavu javne nabave. Uspostaviti ćemo jaču suradnju između središnjeg tijela državne uprave nadležnog za politiku javne nabave, državne i internih revizija, u svrhu sprječavanja i otklanjanja nepravilnosti te postizanja učinkovitijeg sustava javne nabave. U slučaju utvrđenih nepravilnosti, propisati ćemo mogućnost podnošenja optužnog prijedloga za prekršaj ili obaveštavanja nadležnog državnog odvjetništva radi daljnog postupanja. Ako se utvrde nepravilnosti koje nemaju obilježja prekršaja, naručitelju se može dati mišljenje i preporuka.

Aktivacija i bolje upravljanje državnom imovinom

U proteklom se razdoblju neučinkovito i neodgovorno upravljalo državnom imovinom, što je dovelo do toga da danas imamo iznimno velik broj neaktivne imovine, a posebice nekretnina, koja generira značajne troškove. Nebriga, zapuštenost i propadanje državne imovine nad kojom se zgraža hrvatska javnost očituje se kroz sliku uništenih poslovnih prostora u državnom vlasništvu, zapuštenih državnih stanova te građevinskog i poljoprivrednog zemljišta. Sve to posljedica je dosadašnjeg izrazito centraliziranog oblika upravljanja državnom imovinom.

Mijenjali su se institucionalni oblici upravljanja državnom imovinom, donosili su se zakoni i planovi upravljanja, međutim, sve to nije dovelo do kvalitetnijeg iskoraka u upravljanju i aktiviranju državne imovine koja bi doprinijela razvoju gospodarstva.

Decentraliziranje upravljanja dijelom državne imovine

Decentralizirati ćemo upravljanje državnom imovinom na način da ćemo jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave prenijeti ovlasti upravljanja nekretninama u državnom vlasništvu, a prije svega upravljanja poljoprivrednim zemljištem. Time ćemo dodatno doprinijeti funkcionalnoj i fiskalnoj decentralizaciji. Naime, od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave očekuje se da, bolje od središnjih tijela državne uprave, prepozna potrebe i interesu kako poduzetnika tako i građana na njihovom području. To je jamstvo pružanja kvalitetnih i učinkovitih javnih usluga te aktivnog sudjelovanja lokalne zajednice u gospodarskom i ukupnom društvenom razvoju. Davanje većih ovlasti jedinicama lokalne samouprave i područne (regionalne) temelji se na načelu supsidijarnosti prema kojem, u pravilu, poslove iz domene javne vlasti treba obavljati na što je moguće nižoj razini, dok više razine vlasti preuzimaju obavljanje

samo onih poslova koji se ne mogu dovoljno učinkovito obaviti na nižoj razini. U tom smislu, na državnoj razini zadržat ćemo upravljanje samo nad imovinom, odnosno nekretninama od strateškog značaja za Hrvatsku.

Vojne nekretnine

Kad je riječ o bivšim vojnim nekretninama koje trenutno imaju nisku uporabnu vrijednost, a u međuvremenu su proglašene neperspektivnima, intenzivirat ćemo postupanja tijela zaduženih za imovinsko-pravne odnose i izmjene prostornih planova kako bi se takve nekretnine stavile u funkciju. Naime, riječ je o nekretninama s iznimno velikim potencijalom koji treba iskoristiti. Omogućit ćemo zainteresiranim investitorima da u kratkom roku započnu s realizacijom svojih ulaganja čime će se povećati vrijednost cijele mikroregije, što ima srednjoročnu i dugoročnu komponentu u razvoju Hrvatske.

Poduzeća u državnom vlasništvu

Dosadašnji način upravljanja poduzećima u državnom vlasništvu doveo je do problema u poslovanju i izostanak razvojnog koncepta. Takva postupanja dovela su do neefikasnog poslovanja, niske konkurentnosti i gubitka tržišnog udjela.

Glavni cilj odgovornog i učinkovitog upravljanja poduzećima u državnom vlasništvu bit će pronalaženje optimalnih rješenja koja će dugoročno očuvati i podići njihovu vrijednost te tako doprinijeti razvoju gospodarstva i boljoj kvaliteti života svih naših građana. Vezano za trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska ima manjinske ili većinske udjele, činjenica je da neki od njih (primjerice energetski sektor, šume, vode, željeznice) imaju snažan investicijski potencijal. Međutim, taj se potencijal ne može u punoj mjeri staviti u funkciju rasta dok se takva poduzeća finansijski i poslovno ne restrukturiraju. To uključuje i depolitizaciju uprave, povećanje upravljačke autonomije i odgovornosti uz postavljanje jasnih ciljeva i redovito ocjenjivanje rezultata.

Iz nastavka privatizacije isključit ćemo strateška društva tj. društva koja upravljaju strateški važnim resursima poput poduzeća u području javnih dobara (npr. vode, šumska zemljišta) ili nekih infrastrukturnih poduzeća (npr. autoceste, električna energija). Za preostala društva napraviti ćemo temeljitu analizu nakon koje će se utvrditi optimalni modeli njihovog daljnog raspolažanja. Ako se procijeni da za određena poduzeća postoji interes strateških investitora, razmotrit će se modeli kako istima povećati vrijednost, bilo kroz davanje na upravljanje ili kroz privatizaciju.

U tom dijelu aktivnije ćemo u proces uključiti hrvatske mirovinske fondove koji imaju vrlo značajan potencijal i iskustvo u upravljanju imovinom. Naime, u ovom trenutku mirovinski fondovi upravljaju imovinom većom od 70 milijarda kuna, a zadnjih su godina poslovali s prosječnim nominalnim prinosom od 5,6%. Trenutno se na državne obveznice odnosi tri četvrtine svih njihovih ulaganja. Intenzivirat ćemo njihovu ulogu u preuzimanju upravljanja u svim oblicima državne imovine za koju pokažu interes. Na taj način svim građanima koji uplaćuju svoja sredstva u II. mirovinski stup povećat će se prinos i time osigurati dosta na i stabilna mirovinska primanja.

Vojne nekretnine značajne su dio neiskorištenih resursa važnih za gospodarski rast

Finansijsko i poslovno restrukturiranje državnih poduzeća, preduvjet bez kojeg nema uspjeha

NE privatizaciji voda, šuma, autocesta, HEP-a

Za državne udjele u poduzećima najpoželjniji su kupac mirovinski fondovi

Digitalizacijom se povećava konkurentnost i stvaraju radna mjesta

Brzi Internet u svakom kućanstvu do 2020.

Edukacije stanovništva o upotrebi računala i interneta

Centralizacija i povezivanje informacijskih sustava prvi korak do razvoja cjelovitih e-usluga države

Digitalno društvo

Jedan od važnih elemenata gospodarskog i društvenog razvoja je digitalizacija društva i njegova preobrazba kroz digitalno gospodarstvo i digitalizaciju državne uprave. Hrvatska je po indeksu digitalizacije gospodarstva i društva te povezanosti internetom na začelju EU-a. Hrvatski građani imaju jedan od najsporijih i najskupljih pristupa internet uslugama u EU-u. Živimo u digitalnom dobu i Hrvatska mora uloviti korak s razvijenim državama. Krajnji cilj digitalizacije je povećanje konkurentnosti gospodarstva i učinkovitosti javne uprave, stvaranje radnih mesta, smanjenje negativnih utjecaja na okoliš i veća dobrobit građana. Snažno ćemo se usmjeriti na digitalizaciju društva i države kao ključne poluge razvoja, što ćemo postići cijelovitom provedbom Digitalne agende za Hrvatsku kao integralnog dijela Digitalne agende za Europu, u cilju poticanja održivog, pametnog i uključivog razvoja gospodarstva.

Brzi internet u svim kućanstvima

Razvijat ćemo informacijsko društvo kroz dva osnovna pravca, a to su: razvoj širokopojasne mreže kao temelj pristupa korisnika sustavima koji pružaju e-usluge i razvoj e-usluga kako bi interakcija s korisnicima usluga bila brza i jednostavna. Brzi širokopojasni pristup internetu, dostupan i cjenovno prihvatljiv svim građanima, temelj je razvoja i uključivog digitalnog društva. Uvest ćemo brzi internet nove generacije u sva kućanstva u Hrvatskoj korištenjem EU fondova i drugih povoljnih izvora financiranja. Time ćemo omogućiti ravnomjeran i socijalno uključiv razvoj svih krajeva Hrvatske kroz sveobuhvatno poboljšanje dostupnosti informacija i usluga građanima i poduzetnicima.

Promovirat ćemo digitalnu pismenost i digitalne vještine među građanima kako bismo izvukli što više koristi iz digitalnih tehnologija. Digitalizacija će ispuniti svoju svrhu jedino ako će građani znati i biti u mogućnosti koristiti sve njezine prednosti. Posebnu pozornost posvetit ćemo sigurnosti na internetu kako bi se učinkovito borili protiv kibernetičkog kriminala i drugih zlouporaba informatičke i komunikacijske tehnologije. Poticat ćemo ulaganje u razvoj i inovacije u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija, time povećati konkurentnost i dodatno potaknuti gospodarski rast i otvaranje novih radnih mesta.

Digitalizacija javne uprave

Uspostaviti ćemo javnu upravu koja će usvojiti sve elemente korporativnog upravljanja resursima i uslugama. Digitalizacijom javne uprave stvorit ćemo učinkovit i racionalan informacijski i organizacijski sustav. S obzirom da su informacijski sustavi u državi rascjepkani, selektivno izgrađivani i u određenom broju nekompatibilni, proved ćemo centralizaciju upravljanja svih informacijskih sustava, njihovo međusobno povezivanje te na taj način postići bolju iskoristivost investicija u informacijske sustave i bolji razvoj elektroničkih usluga.

Nastavljajući započete procese informatizacije, optimizirat ćemo resurse stvarajući državni računalni oblak s jasnim ulogama i uslugama te centraliziranim upravljanjem svim informacijskim sustavima i uslugama na jednom mjestu.

Uspostaviti ćemo Središnji državni informacijski sustav te osigurati usklađene baze podataka, adekvatan zakonodavni i provedbeni okvir. Digitalizirana i povezana javna uprava je transparentna i otvorena te je bitan element borbe protiv korupcije. Prilikom širenja javnih e-usluga i sve veće količine podataka koji se prikupljaju u digitalnom obliku, kao i međusobnog povezivanja raznih izvora podataka u digitalnom obliku, najveću pozornost usmjerit ćemo na informacijsku sigurnost, zaštitu osobnih podataka građana i drugih podataka te osigurati kontrolu nad korištenjem podataka. Posebna pozornost bit će usmjerena na privatnost podataka naših građana i poduzetnika kroz cjelovitu primjenu i implementaciju Opće regulative o privatnosti podataka koja predstavlja kamen temeljac u razvoju digitalnog društva. Korištenjem tako zaštićenih podataka i otvaranjem istih prema svim zainteresiranim stranama kroz koncept Otvorenih podataka omogućiti ćemo razvoj javne uprave, znanosti i gospodarstva baziranog na podacima. Ovakav pristup zahtijeva tjesnu suradnju i uključenost državne uprave, ustanova za osiguravanje privatnosti, znanstvenih institucija, poslovnih subjekata i civilnog društva na kojoj ćemo bazirati pozitivni iskorak u svim segmentima društva.

Uvođenjem i korištenjem e-identiteta za svakog građana i korištenjem e-potpisa stvoriti ćemo preduvjete za elektroničko e-glasovanje, kao i za svaki drugi oblik interakcije građana i poduzetnika s državom. Korištenje interakcije bez papira čini svaku interakciju bržom i fleksibilnijom za svakoga koji sudjeluje u procesu.

Cjelovite e-usluge do kraja 2020.

07 Javne financije i monetarna politika

„Uredne i učinkovite javne financije temelj su makroekonomске stabilnosti i gospodarskog rasta.“

Višegodišnja ekonomska kriza i recesija otkrile su dubinu makroekonomskih neravnoteža s kojima je hrvatsko gospodarstvo suočeno. Unatoč izlasku iz recesije, njihovo rješavanje zahtijeva provedbu cjelevitih strukturnih reformi u cijelom nizu područja. Posebnu pozornost potrebno je posvetiti jačanju fiskalnog kapaciteta, a time i postizanju fiskalne održivosti države kroz smanjenje proračunskog deficitia i javnog duga. Uz rast gospodarstva, stabilnost javnih financija ključna je za postizanje boljega kreditnog rejtinga i povoljnije pozicije Hrvatske na međunarodnom finansijskom tržištu. Porezni sustav, koji je u mandatu Vlade Kukuriku uslijed silnih izmjena postao izvor nestabilnosti i nepovoljne ulagačke klime, mora se stabilizirati te postati jednostavniji, pravedniji i prilagođeniji potrebama hrvatskih poduzetnika, uz istodobno povećanu poreznu disciplinu. To će uz reformu pravosuđa vratiti povjerenje ulagača i osigurati dodatan impuls gospodarskom rastu. Doprinos monetarne politike stvaranju dugoročno održivog rasta moguće je postići osiguranjem povoljnih dugoročnih izvora likvidnosti bankarskom sektoru.

Dugoročna održivost javnih financija

Poduzet ćemo niz mjera usmjerenih na jačanje dugoročne održivosti javnih financija, reformu poreznog sustava i unaprijeđenje upravljanja javnim dugom. Zbog neprovodenja reformi u prijašnjim godinama, Europska komisija je prvo u 2015. pa ponovno početkom 2016. Hrvatsku svrstala u kategoriju država članica u kojima postoje prekomjerne makroekonomski neravnoteže. Zbog toga je razmatrala uvođenje korektivnih mjera Hrvatskoj koje bi dovele do mogućeg zamrzavanja sredstava iz EU fondova. Nadalje, kao posljedica neodgovornog i neučinkovitog upravljanja javnim financijama i visoke razine deficitia proračuna i javnog duga, u siječnju 2014. pokrenuta je korektivna Procedura prekomjernog proračunskog deficitia. Hrvatska je obvezna do kraja 2016. smanjiti proračunski deficit na razinu od 2,7% BDP-a i dovesti javni dug na održivu putanju.

Reforme koje ćemo provesti usmjerene su na mjere za poboljšanje upravljanja javnim financijama, zdravstveni sektor, javnu upravu, mirovinski sustav, socijalnu zaštitu, bolje upravljanje poduzećima u državnom vlasništvu i poticajnije poslovno okruženje. Na temelju ovogodišnjeg proračuna, u kojem smo rashode državnog proračuna nominalno zamrznuli, deficit proračuna opće države iznosit

će 2,6% BDP-a. Time će se ispuniti ciljevi za rješavanje prekomjernog proračunskog deficitia i stvoriti uvjeti za izlazak iz navedene procedure. U narednom razdoblju provodit ćeemo učinkovitu fiskalnu politiku usmjerenu na dugoročnu održivost kroz strukturne reforme na rashodovnoj strani proračuna i temeljitu reformu te cijelovito porezno rješenje na prihodovnoj strani proračuna, a sve u funkciji poboljšanja životnog standarda građana i poticanja ekonomskog rasta. Pritom ćemo ojačati fiskalnu odgovornost svih razina vlasti. Povjerenstvu za fiskalnu politiku dat ćemo snažniju ulogu supervizora nad primjenom Zakona o fiskalnoj odgovornosti, ali i nad provođenjem fiskalne politike države u cijelosti, u cilju unaprjeđenja sustava javnih finansija. Posebno ćemo inzistirati na uvođenju fiskalnog pravila kao Ustavne kategorije i time dodatno naglasiti našu odlučnost da kvalitetnim upravljanje javnim financijama oslobođimo buduće generacije od dugova.

Rast BDP-a 5%, kontinuirano smanjenje javnog duga u BDP-u za preko 10 postotnih bodova do 2020.

Poduzimanje mjera u svrhu poticanja gospodarskog rasta i zapošljavanja od ključne je važnosti. Jačanje poduzetništva kao glavnog nositelja gospodarskog razvoja, oživljavanje industrije, aktiviranje neiskorištenih potencijala i stvaranje poticajnog poslovnog okruženja stvorit će temelje za snažniji gospodarski rast i zapošljavanje. Pritom ćemo reorganizirati i povećati učinkovitost pravosuđa te posebno restrukturirati javna poduzeća, a državnu upravu modernizirati u cilju bolje organizacije, povećanja učinkovitosti i kvalitete rada.

U takvim poticajnim uvjetima snažnijeg gospodarskog rasta, koji će provedbom programskih mjera do kraja mandata iznositi 5%, uz racionalno upravljanje javnim financijama i istovremeno očuvanje socijalne pravednosti i zaštite najugroženijih slojeva stanovništva, do 2020. ostvariti ćemo uravnotežen proračun opće države, a udio javnog duga u BDP-u smanjiti za više od 10 postotnih bodova. Također fiskalnom politikom ojačati ćemo kredibilitet sveukupne ekonomskog politike i podići razinu potencijalnog rasta bruto domaćeg proizvoda, čime će se smanjiti percepcija rizika države i poboljšati kreditni rejting.

Podizanje kreditnog rejtinga i smanjenje kamata

Ekonomski politika Vlade Kukuriku koalicije dovele je do toga da je Hrvatskoj kreditni rejting u dva navrata snižen na sadašnju neinvesticijsku razinu. S obzirom na činjenicu da danas Hrvatska plaća 12 milijarda kuna godišnje samo za otplate kamata na postojeći javni dug, podizanje kreditnog rejtinga predstavlja jedan od ključnih prioriteta u nadolazećem razdoblju.

Naš je cilj da do kraja mandata odgovornom ekonomskom politikom vratimo kreditni rejting Republike Hrvatske sa sadašnje špekulativne razine na razinu investicijskog rejtinga. Time ćemo dugoročno smanjiti trošak zaduživanja, kako države tako i privatnog sektora te stanovništva. Smanjenje sadašnje kamatne stope na dug za 2 postotna boda oslobođit će dodatnih 18 milijarda kuna u proračunu do kraja mandata, koje ćemo iskoristiti za smanjenje poreznog opterećenja građana i poduzetnika, jačanje socijalne države, dodatna investicijska ulaganja države i snažniji ekonomski rast.

Jačanje fiskalne odgovornosti

Uvođenje fiskalnog pravila u Ustav

Rast BDP-a od 5%

Uravnotežen proračun

Smanjenje udjela javnog duga u BDP-u za 10 postotnih bodova

Smanjenje kamatne stope na dug i bolji kreditni rejting

Porezni sustav

Cjelovita porezna reforma

Porezni sustav u Hrvatskoj zahtijeva temeljitu reformu i cjelovito porezno rješenje kako bi se uklonile glavne prepreke za razvoj hrvatskog gospodarstva. Dodatni problem poreznog sustava jesu i česte izmjene poreznih propisa. U mandatu Vlade Kukuriku koalicije provedene su 44 izmjene i dopune u poreznom sustavu, što je kreiralo atmosferu nesigurnosti i dovelo do nedovoljnog poznavanja poreznog sustava te nejasnih i nedosljednih zakonskih odredbi koje kao krajnji rezultat imaju izostanak i odbijanje domaćih i stranih investicija. Kao posljedica toga, Hrvatska se nalazi među europskim državama u kojima je dojam porezne nesigurnosti među poduzetnicima najviši, čemu je značajno pridonijelo i to što su postupanja poreznih vlasti nedorečena.

Djelomične i pojedinačne intervencije u samo neke porezne oblike dovode do visoke razine porezne nesigurnosti, zbog čega smo u suradnji s domaćim i inozemnim priznatim stručnjacima proveli detaljnu analizu poreznog sustava, utvrdili glavne slabosti i definirali cjelovitu reformu. Cilj cjelovite porezne reforme jest postići stabilan, održiv, jednostavan i konkurentan porezni sustav. Izmjene u poreznom sustavu usmjerene su na širenje porezne baze i porezno rasterećenje građana i poduzetnika.

Manji porezi poduzetnicima

Snizit ćemo stopu poreza na dobit na 18%, a za poljoprivrednike, obrtnike, mikro, male i srednje poduzetnike, odnosno sve čiji prihodi na godišnjoj razini ne prelaze 3 milijuna kuna, stopa poreza na dobit bit će 12%. Time ćemo postati konkurentni državama u okruženju i dodatno stimulirati domaća, ali i privući strana ulaganja.

Manji porez na dohodak građanima, veće plaće

Snizit ćemo stope poreza na dohodak i proširiti porezne razrede u cilju rasterećenja stanovništva i povećanja raspoloživog dohotka. Povećat ćemo neoporezivi dio dohotka na 3.750 kuna što je 1,5 minimalne plaće. Najvišu stopu snizit ćemo na 36% i ona će se primjenjivati od 20.000 kuna, kako bismo jačali konkurentnost i zadržavanje u Hrvatskoj visokoobrazovanih ljudi poput liječnika, inženjera, IT stručnjaka, itd. Uvest ćemo koncept sintetičkog dohotka odnosno uključivanje svih dohodaka i izračun stope prema ukupno zarađenom dohotku. Navedeno će pridonijeti većoj pravednosti u oporezivanju dohotka jer će onaj tko zarađuje više plaćati više poreza.

Više poreznih prihoda lokalnim jedinicama

Uzimajući u obzir navedene promjene, vodit ćemo računa o tome da se ne dovede u pitanje održivost sustava javnih financija, svih njegovih sastavnica, a posebice sustava financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Iz tog ćemo razloga postojeći porez na dohodak od kamata te porez na promet nekretnina u potpunosti prepustiti lokalnim i regionalnim jedinicama. Pritom ćemo stopu poreza na promet nekretnina smanjiti na 4% da bismo olakšali promet na tržištu nekretnina. U prvoj fazi uvest ćemo pravednije oporezivanje nekretnina kroz poboljšan i unaprijeđen sustav komunalne naknade uvođenjem dodatnih kriterija.

Smanjenje poreza na promet nekretninama

U drugoj fazi, kada ispunimo preduvjete vezane uz potrebne evidencije vlasništva i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, umjesto komunalne naknade uvest ćemo porez na nekretnine. Osobe koje posjeduju jedinu nekretninu za stanovanje plaćat će minimalan iznos poreza.

Podići ćemo prag za ulazak u sustav PDV-a na 300.000 kuna. U drugoj godini mandata smanjiti ćemo opću stopu PDV-a za 1 postotni bod a u zadnjoj, u kojoj ćemo postići gospodarski rast od 5%, opću stopu PDV-a smanjiti ćemo na 23%. Pritom ćemo redefinirati dobra i usluge na koji se primjenjuje snižena stopa PDV-a. Kako bismo smanjili ulazne troškove i ojačali konkurentnost naših poljoprivrednika, a posebice obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, uvesti ćemo sniženu stopu PDV-a na dobra i usluge koji se koriste u poljoprivrednoj proizvodnji, npr. sjeme, gnojivo i stočnu hranu. Nadalje, u cilju snižavanja troškova gospodarstvu i kućanstvima, a posebice našim najugroženijim građanima, sniženu stopu PDV-a uvesti ćemo i na određene komunalne usluge, a prvenstveno na isporuku električne energije kako bismo smanjili visok regresivni učinak PDV-a na najsiromašnije građane. Snižena stopa primjenjivat će se i na dječju hranu i pomagala te pogrebne usluge.

Kroz daljnje smanjenje neporeznih davanja dodatno ćemo rasteretiti građane, poduzetnike i obrtnike. Mjerama koje se odnose na poslovno okruženje pojednostaviti ćemo postojeće regulatorne zahtjeve, smanjiti troškove uklanjanjem prepreka ulasku u pojedine sektore te spriječiti uvođenje novih nepotrebnih administrativnih opterećenja.

Smanjenje broja poreznih postupaka i njihovo pojednostavljivanje omogućiće ćemo promicanjem elektroničkih postupaka prijavljivanja poreza i elektroničke komunikacije s poreznim tijelima te uvođenjem e-obrazaca koji su nužni za smanjenje troškova porezne administracije. Osim toga, uspostaviti ćemo sustav edukativnog djelovanja prema poreznim obveznicima na način da će Porezna uprava umjesto pokretanja prekršajnih postupaka koristiti institut prvog upozorenja. Ojačati ćemo neovisnost Porezne uprave koja će biti prijateljski servis građana i poduzetnika, a istodobno i bespoštredni borac protiv svih oblika poreznih prijevara.

Upravljanje javnim dugom

Zbog lošeg upravljanja poduzećima u državnom vlasništvu i visokih deficitata proračuna, Vlada Kukuriku koalicije zadužila se na razini državnog proračuna za 126 milijarda kuna, a javni dug je 2012. - 2015. narastao za 73 milijarda kuna i dosegao razinu od gotovo 290 milijarda kuna ili 86,7% BDP-a krajem 2015. godine. Takva neodrživo visoka dinamika rasta duga, ali i njegova sama visina, izvor je ranjivosti gospodarstva i ograničava perspektive gospodarskog rasta. Stoga smo ključan naglasak stavili na stabilizaciju i smanjenje javnog duga. Preokret u kretanju javnog duga temelji se na tri stupa: (1.) poticanje gospodarskog rasta; (2.) fiskalna konsolidacija temeljena na smanjenju proračunskog deficitata i njegovo dovođenje na održivu razinu, provođenjem mjera koje ne djeluju negativno na rast; (3.) aktivacija državne imovine koja može izravno doprinijeti smanjenju javnog duga.

Postojeća visoka razina javnog duga zahtijeva aktivne politike upravljanja javnim dugom u cilju osiguravanja njegove dugoročne održivosti i ograničavanja negativnih učinaka povezanih rizika. U tom smislu donijeti ćemo Strategiju za upravljanje javnim dugom koja će predstavljati nužnu polugu za aktivno upravljanje javnim dugom.

300.000 kuna - novi prag za ulazak u sustav PDV-a

Smanjenje PDV-a na 23%

Manji PDV za poljoprivrednu proizvodnju

Jeftinija struja

Jeftinija dječja hrana i pomagala

Porezna uprava kao prijateljski servis građana i poduzetnika

Učinkovito upravljanje javnim dugom

Strategija će definirati osnovne ciljeve i provedbene metode unaprjeđenja održivosti ukupnog javnog duga i ublažavanja povezanih rizika. Uz detaljne prikaze povijesnog kretanja i strukture javnog duga, trogodišnje projekcije i načela ostvarenja utvrđenih planova financiranja, Strategija će identificirati i provedbene rizike te načela njihovog ublažavanja. Pritome će osnovni naglasak biti na:

Dulja ročnost javnog duga

- Produljenju prosječne ročnosti dospijeća i smanjenju udjela kratkoročnog duga u ukupnom javnom dugu

Trenutni povoljni uvjeti na finansijskim tržištima pružaju mogućnost produženja prosječne ročnosti duga uz smanjenje udjela kratkoročnog duga u ukupnom javnom dugu, ali i refinanciranje postojećeg duga po povoljnijim uvjetima i s dužim razdobljem otplate. Za upravljanje javnim dugom važno je održavati ravnomjeran teret otplate u nadolazećem razdoblju. Dospijeća novih zaduživanja prilagodit ćemo kako bi se ujednačila dinamika dospijeća obveza i ravnomjerno rasporedio teret refinanciranja ukupnog duga.

Manji valutni rizik

U strukturi ukupnog javnog duga prevladavajući dio duga, više od 75%, je denominiran ili indeksiran u eurima. Ovaj ćemo valutni rizik ublažiti budući da kunci izvori po svojem obimu, dostupnoj ročnosti i cijeni pružaju adekvatnu alternativu valutno denominiranim izvorima. Stoga planiramo promjenu valutne strukture javnog duga i smanjenje dijela duga vezanog uz stranu valutu uz pomoć instrumenata na domaćem tržištu kapitala imajući u vidu cijenu zaduživanja i samu likvidnost domaćeg tržišta.

Boljim upravljanjem dugom do nižih rashoda za kamate

- Ublažavanju kamatnog rizika javnog duga

S obzirom na visoku ukupnu razinu zaduženosti, dugoročno povećanje referentnih tržišnih kamatnih stopa predstavljalo bi znatan prijetnju fiskalnoj održivosti i posledično generiralo znatan porast javnog duga. U srednjoročnom razdoblju ovaj ćemo rizik ublažiti doslijednom provedbom održive fiskalne politike i posljedičnim unaprjeđenjem kreditnog rejtinga države te time i smanjenjem postojeće visoke premije rizika.

- Povećanju transparentnosti u upravljanju javnim dugom

Uz analizu navedenih rizika upravljanja javnim dugom, Strategijom ćemo definirati i precizan plan zaduživanja u tekućoj godini s predviđenom dinamikom i kalendарom aukcija te projekcije plana zaduživanja u srednjoročnom razdoblju. U svibnju svake godine redovito ćemo usvajati i objavljivati Strategiju za trogodišnje razdoblje uskladenu s Programom konvergencije, kojoj će prethoditi plan, dinamika i kalendar zaduživanja koji će se objavljivati po donošenju državnog proračuna. U svrhu unaprjeđenja upravljanja javnim dugom, kontinuirano ćemo djelovati na jačanju organizacijskih kapaciteta, stalnoj dodatnoj izobrazbi zaposlenika, ali i razvoju postojećeg pravnog i institucionalnog okvira koji ćemo proširiti i učinkovitim kontrolnim mehanizmom na razini javnih poduzeća.

Rješavanje problema insolventnosti stanovništva i privatnog sektora

Domaće je gospodarstvo trenutno u dugotrajnem procesu ispravka bilance koja se manifestira u rastućoj razini nelikvidnosti i insolventnosti privatnog sektora. Taj problem utječe na kućanstva, banke i nefinancijska poduzeća. Prema zadnjim dostupnim podacima Hrvatske narodne banke (HNB), udio tzv. loših kredita krajem 2015. iznosio je 16,6% odnosno, od ukupno 275,4 milijarda kuna kredita kod banaka u Hrvatskoj iznos od 45,6 milijarda kuna u kategoriji je djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita. Krajem 2015. kod trgovackih društava, od ukupno nešto manje od 101 milijarda kuna kredita, bila je upitna naplata 30,2 milijarda kuna. Od ukupno 120,4 milijarda kuna kredita odobrenih stanovništvu u skupinu loših kredita klasificiran je iznos od 14,6 milijarda kuna.

Smanjenje udjela „loših kredita“ te transparentan i jasan stečajni okvir

U dijelu koji se odnosi na financiranje, razduživanje i restrukturiranje poduzeća, jedan od ključnih zadataka bit će poticanje banaka i drugih kreditnih institucija da izvansudskim putem pokušaju djelomično ili u cijelosti otpisati teško naplativa i nenaplativa potraživanja (NPL) što će biti uključeno u reformu cjelokupnog poreznog sustava. U tom smislu, kroz propise kojima se uređuje porez na dobit, olakšat ćeemo uvjete za korištenje mogućnosti otpisa potraživanja kao porezno priznatog rashoda za već utvrđena teško naplativa/nenaplativa potraživanja putem izvansudskog rješavanja otpisa. Na taj će se način smanjiti broj parničnih postupaka i ubrzati proces smanjivanja udjela loših kredita u ukupnim plasmanima. Uz navedeno, naši ciljevi u području insolventnosti poslovnog sektora odnose se na učinkovitu provedbu stečajnog okvira u cilju brzog provođenja stečajnih postupaka i restrukturiranja. U postizanju tog cilja ojačat ćeemo trgovacke sudove koji su nositelji ovih poslova. Pobiljšat ćeemo pristup financiranju poduzećima, smanjiti premije rizika i prosječno vrijeme za plaćanje računa.

Rješavanje problema blokiranih računa

Prema posljednjim podacima Financijske agencije (FINA) potkraj svibnja 2016. blokirane je račune imalo više od 329 tisuća građana s 39,1 milijarda kuna neplaćenih dugova. U blokadi je bilo i 32.767 poslovnih subjekata s 19,4 milijarda kuna neizvršenih osnova za plaćanje. U narednom razdoblju iznacićemo rješenje za građane i poslovne subjekte s blokiranim računima, koje će uzeti u obzir socioekonomski status tih osoba na način da se zaista pomogne onima kojima su ugrožene osnovne potrebe. Kreirat ćeemo dugotrajnu shemu za otplatu dugova blokiranih građana uz uključivanje na tržište rada onih koji nisu uključeni u cilju njihove zaštite i izlaska iz dužničkog ropstva.

S obzirom na okolnosti zbog kojih su naši građani došli u blokadu ne svojom krivnjom, otpisati ćeemo svima dug prema državi, lokalnim jedinicama te komunalnim i drugim državnim poduzećima do iznosa glavnice duga u visini jedne prosječne plaće uvećano za sve kamate. Uvest ćeemo moratorij na ovrhe građana dužnika RBA-a zadruga dok se sudske ne riješi problem ilegalnog poslovanja i ilegalne promjene kreditnih uvjeta kako bismo zaštitili građane od lihvarskega uvjeta.

Pomoći poduzetnicima koji ne mogu naplatiti svoja potraživanja

Svim blokiranim otpis potraživanja prema državi do jedne prosječne plaće

Moratorij na ovrhe RBA zadruga

Izmjene Ovršnog zakona

Nema ovrhe nad jedinom nekretninom

Izmjenama Ovršnog zakona izuzet ćemo mogućnost ovrhe nad jedinom nekretninom te ćemo povećati dio plaće koji se izuzima iz ovrhe. Postupak ovrhe učiniti ćemo transparentnijim i omogućiti ćemo dužniku da ravnopravno sudjeluje u postupku te iznese sve činjenice koje mu idu u prilog u cilju postizanja dogovora o rješavanju duga prije pokretanja samog postupa ovrhe. Smanjiti ćemo naknade za provođenje ovršnih postupaka.

Krediti u švicarskim francima

Za hrvatske građane konverzija kredita iz švicarskog franka u eure jest i ostat će završen postupak. Njihova pozicija neće se mijenjati, konverzije koje su već izvršene ni na koji način neće biti dovedene u pitanje. Međutim, činjenica je da je Vlada Kukuriku koalicije zakonski prijedlog o konverziji kredita u švicarskim francima izradila bez detaljnih analiza i dogovora, na što smo nebrojeno puta upozoravali te tako otvorila mogućnost bankama za pokretanje tužbi pred Međunarodnim sudom. Europska komisija pokrenula je postupak utvrđivanja usklađenosti navedenog Zakona s EU propisima. U narednom razdoblju pripremit ćemo detaljnu analizu i kvalitetnom argumentacijom obrazložiti hrvatsku poziciju pred domaćim i međunarodnim tijelima (sudovi i arbitraže). Dodatno, kao odgovorna Vlada izmjenom zakonodavnog okvira djelovat ćemo preventivno i izmjenom zakonodavnog okvira onemogućiti uporabu valutne klauzule kod dugoročnih stambenih kredita u onim valutama uz koje nije vezana domaća monetarna politika.

Monetarna politika

HNB u funkciji gospodarskog rasta

Monetarna politika integralni je dio ukupne ekonomске politike. Njezin doprinos gospodarskom razvoju je neophodan. Glavne značajke monetarne politike u Hrvatskoj u posljednja dva desetljeća upućuju na nužnu promjenu stava te prioriteta djelovanja HNB-a kao nositelja monetarne vlasti u Hrvatskoj. Uz dosadašnji cilj „Održavanje stabilnosti cijena“, HNB kao jednako važan cilj i prioritet svog djelovanja treba anticipirati „Ekonomski rast Republike Hrvatske“. Pokretanje ekonomskog rasta dijelom uvjetovano je dostatnom kratkoročnom i dugoročnom likvidnošću kreditnih institucija, u čemu HNB može i mora odigrati ključnu ulogu. U tom kontekstu od HNB-a kao središnje monetarne vlasti, očekujemo da svoje djelovanje maksimalno koordinira s ostalim tijelima državne vlasti, posebice s Vladom i Ministarstvom financija, što do sada često nije bio slučaj.

Jačanje transparentnosti i provjere zakonitosti poslovanja HNB-a

Ustrajat ćemo na jačanju transparentnosti u radu HNB-a te predložiti da Državna revizija provjerava zakonitost poslovanja HNB-a. Poštovat ćemo punu samostalnost i neovisnost HNB-a u vođenju monetarne politike, kako kod postavljanja ciljeva tako i kod odabira instrumenata za ostvarenje ciljeva. Nadalje, inzistirat ćemo na konstruktivnoj ulozi i znatno većem doprinisu HNB-a u rješavanju žarišnih problema nastalih dijelom i zbog devijacija u funkcioniranju monetarnog sustava, poput problema blokiranih građana.

Ravnomjeren razvoj svih krajeva Hrvatske 08

„U suradnji s lokalnim i regionalnim jedinicama pomagat ćeemo slabije razvijena područja da osmišljavanjem razvojnih strategija i realizacijom projekata, uz stopostotno financiranje iz državnog proračuna i EU fondova, dostignu razvijenije krajeve Hrvatske.“

Regionalna politika instrument je finansijske solidarnosti i kohezije EU-a kojem je cilj smanjenje razvojnih razlika među regijama država članica. Usmjerena je poboljšanju uvjeta života i rada stanovništva najmanje razvijenih dijelova Unije te smanjenju razlika u bogatstvu među pojedinim regijama. Na nacionalnoj razini regionalna politika treba biti politika ulaganja u budućnost, poticanja stvaranja radnih mesta, konkurentnosti, gospodarskog rasta, bolje kvalitete života i održivog razvoja. Politikom regionalnog razvoja koju karakterizira sustavno djelovanje, središnja državna vlast treba pomagati i podupirati ravnomjeren i održiv gospodarski i sveukupni društveni razvoj na čitavom teritoriju države. U tom procesu glavni partneri središnjoj vlasti jesu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Hrvatska je visoko centralizirana država s neravnomjernim gospodarskim i socijalnim razvojem. Procesom decentralizacije smanjit ćeemo razinu centraliziranosti, promijenit ćeemo praksu jednostranog djelovanja tijela središnje državne uprave u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti i uesti principe zajedničkog višerazinskog upravljanja, a dosadašnji sustav birokratskih odnosa države prema privatnom i javnom sektoru, javnim službama i građanima u svim sferama gospodarskog obrazovnog, zdravstvenog i socijalnog života, zamijenit ćeemo partnerstvom.

Održivi razvoj općina, gradova i županija

Zakonska regulativa kojom se definiraju nadležnosti i poslovi jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave komplicirana je i nejasna, a tijekom godina poslovi su se mijenjali i nadodavali nevodeći računa o preklapanjima i fiskalnim mogućnostima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Utvrdit ćeemo jasnu podjelu prava i odgovornosti u pogledu nadležnosti odnosno djelokruga poslova za svaku razinu javne vlasti kako bi se omogućilo djelotvornije pružanje javnih usluga.

Na temelju utvrđenih administrativnih barijera i analize dosadašnje provedbe poslova, provest ćeemo reorganizaciju kako bi se poslovi obavljali na onoj razini javne vlasti koja može učinkovito odgovoriti na zahtjeve poduzetnika i građana.

Decentralizacijom za ravnomjeren razvoj Hrvatske

Nova raspodjela odgovornosti i ukidanje preklapanja poslova

Prenijet ćemo dio djelokruga poslova državne uprave u županijsku samoupravu kao preduvjet za uspostavu učinkovite administracije kao servis građanima i gospodarstvu.

Praćenje kvalitete rada općina, gradova i županija

Lokalne jedinice kao pokretači novog razvojnog ciklusa

Proces decentralizacije uključivat će prijenos ovlasti, odgovornosti ali i fiskalnog kapaciteta s državne na lokalnu razinu. Dosadašnje preklapanje funkcija ukinut će se, a lokalne jedinice postat će pokretači novoga razvojnog ciklusa. Utvrdit ćemo kriterije i poslove jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji će se obavljati kao zajednički poslovi za više jedinica, u cilju snižavanja troškova i povećanja efikasnosti. Mreža javnih usluga (zdravstvo, školstvo, znanost i visoko obrazovanje, pravosuđe, vodno i šumsko gospodarstvo i slično) bit će definirana u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, uzimajući u obzir specifičnosti i efikasnost pružanja tih usluga na teritoriju Hrvatske.

Mjerenje izvrsnosti i efikasnosti rada lokalnih jedinica put je do boljih i bržih usluga stanovništву i poduzetnicima

Broj županija neće se mijenjati

Lokalna samouprava je najbliža građanima, a kvaliteta i uspješnost rada nije nužno vezana uz veličinu i broj lokalnih jedinica što pokazuju brojni primjeri država članica EU-a. Poticat ćemo izvrsnost i efikasnost u radu i zadovoljavanju potreba lokalnog stanovništva, što će se pratiti na razini svake lokalne jedinice prema definiranoj metodologiji. Poticat ćemo ubrzavanje i povećavanje kvalitete usluga građanima i poduzetnicima. Lokalne jedinice koje ne ispunjavaju ciljeve i ne obavljaju na kvalitetan način utvrđene poslove, bit će pripojene drugoj jedinici lokalne samouprave. Broj županija neće se mijenjati, ali novi obuhvat rada, odgovornost i efikasnost značajnije će pozicionirati županije kao nositelje regionalnog rasta i razvoja.

Strategija regionalnog razvoja Hrvatske

Nova Strategija regionalnog razvoja definira mjere za povećanje kvalitete života kroz održivi teritorijalni razvoj, povećanje konkurentnosti regionalnog gospodarstva i zaposlenosti te sustavno upravljanje regionalnim razvojem. Utvrđene su mjere za potpomognuta područja, održivi otočni razvoj, razvoj brdsko-planinskih područja, napredak urbanih područja i povećanje kvalitete života u pograničnim područjima. Strategija je dostupna javnosti za komentiranje.

Nove NUTS 2 statističke regije

Mijenjamo nepravednu podjelu Hrvatske na dvije statističke regije

Sadašnja podjela Hrvatske na dvije europske statističke regije (tzv. NUTS 2) – Kontinentalnu i Jadransku Hrvatsku onemogućava ravnomjeran regionalni razvoj i smanjivanje regionalnih nejednakosti. Županije grupirane u Kontinentalnu Hrvatsku izrazito su heterogene populacijskom zastupljenosti i gospodarskom razvijenosti. Činjenica da je investitoru sasvim svejedno hoće li investirati u Zagrebu, Virovitici ili Vukovaru, jer su poticaji po karti regionalnih potpora isti u svim gradovima i županijama, onemogućava razvoj gospodarstva i povećanje konkurenčnosti u manje razvijenim dijelovima postojeće NUTS 2 statističke regije.

Stoga ćemo za narednu finansijsku perspektivu koja započinje 2020. godine, s obzirom da prema EU pravilima nije moguće ranije, pripremiti analizu redefiniranja

statističkih NUTS 2 regija te u partnerstvu s lokalnom i regionalnom razinom odabratи broj NUTS 2 statističkih regija koji omogućuje najpovoljnije rješenje s obzirom na zemljopisne i povijesne odrednice hrvatskih regija, procjenu homogenosti na razini statističkih regija i metode dodjele EU fondova iz kohezijske politike.

Ukupna razvojna i regionalna politika dizajnirat će se na način koji smanjuje regionalne nejednakosti povećanjem konkurentnosti i poticanjem razvojnih projekata što više u manje razvijenim područjima. Promjena broja statističkih NUTS 2 regija omogućit će i izmjenu karte regionalnih potpora za novo programsko razdoblje. Postojećom kartom regionalnih potpora i pratećom regulativom određeni su intenziteti potpora za početna ulaganja velikih poduzetnika u visini od 25% ukupnog troška ulaganja, što je intenzitet potpore predviđen za europske regije u kojima je BDP po stanovniku između 60% i 75% u odnosu na europski prosjek. Kako je u značajnom dijelu hrvatskih županija BDP po stanovniku ispod 60%, postojeća karta nepovoljna je za poticanje gospodarstva, ulaganja i zapošljivosti u najmanje razvijenim hrvatskim regijama.

Novi indeks razvijenosti

Izmijenit ćemo indeks razvijenosti kako bi postao objektivan instrument mjerjenja razvijenosti lokalnih jedinica. Manje razvijeni krajevi Hrvatske moći će ostvariti veće poticaje za razvojne i konkurentne projekte usmjerene razvoju poduzetništva, stvaranju radnih mjesta te kvalitetnjem i boljem životu građana. Izradit ćemo sustav pokazatelja i podataka potrebnih za utvrđivanje novog indeksa razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, utemeljenog na web platformi.

Novim indeksom značajnije ćemo uzeti u obzir komponentu ljudskog razvoja, pored komponente ekonomskog razvoja, posebice demografske pokazatelje i obrazovanje koji predstavljaju temeljne izvore novih vrijednosti i rasta. Stvoreni računalni sustav omogućit će dodatno i analizu značajnih razvojnih razlika među gradovima i općinama unutar iste županije te jasno definiranje razvojnih trendova i specifičnosti koji su prisutni u pojedinim dijelovima (brdsko-planinska područja, otoci, zaleda primorskih dijelova Hrvatske).

Indeks višestruke deprivacije (zaostajanja)

Pokrenuli smo proces mapiranja siromaštva te indeks višestruke deprivacije koji će odrediti nova područja za provođenje programa integriranih ulaganja u poduzetničke i infrastrukturne projekte te poticanje zapošljavanja i kvalitetnog obrazovanja za siromašnija područja. Sredstva za 10 novih područja određenih mapama siromaštva i indeksom višestruke deprivacije osigurat će se iz EU fondova. Baza razvojnih projekata

U kratkom vremenu uspostavili smo bazu razvojnih projekata koja omogućuje brzo pretraživanje projekata u hrvatskim županijama, gradovima i općinama prilagođeno područjima i mogućnostima financiranja iz EU fondova. Baza razvojnih projekata služit će kao učinkovita podloga za promjenu operativnih programa i programiranje za novo razdoblje te omogućiti uravnoteženu regionalnu i sektorskiju politiku.

Novom kartom regionalnih potpora do ravnomjernog razvoja Hrvatske

Novi indeks razvijenosti za veće poticaje razvojnim projektima u manje razvijenim područjima

Uspješno korištenje EU fondova

Hrvatskoj je danas na raspolaganju 80 milijarda kuna iz EU fondova, od čega 63 milijarde kuna za ciljeve kohezijske politike (Operativni programi Konkurentnost i kohezija i Učinkoviti ljudski potencijali), 15 milijarda kuna za poljoprivredu i ruralni razvoj te 2 milijarde kuna za razvoj ribarstva. Pokrenuli smo ključne hrvatske infrastrukturne projekte koje Vlada Kukuriku koalicije godinama nije uspjela pripremiti i ugovoriti, poput Pelješkog mosta, željezničke pruge Dugo Selo – Križevci, izgradnje novih studentskih domova i druge infrastrukture.

Svaki raspoloživi euro iz europskih fondova iskoristit ćemo za brz i učinkovit razvoj Hrvatske

*Strateški dokumenti
prilagođeni potrebama
stanovništva, poduzetnika,
ustanova i ostalih korisnika*

*Pojednostavljeni i ubrzano
korištenje EU fondova*

*4,5 milijarda kuna poduzetnicima
kroz nove finansijske instrumente*

Sve administrativne kapacitete države usmjerit ćemo na pripremu i provedbu projekata na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Započeli smo proces redefiniranja prioriteta (strateški i programski okvir) za sufinanciranje iz fondova EU-a kako bi sredstva bila usmjerena prijeko potrebnim razvojnim investicijama. Od siječnja 2016. sustav je poboljšan i ubrzan. Akreditirani su sustavi za provedbu operativnih programa (Konkurentnost i kohezija, Učinkoviti ljudski potencijali), čime je konačno osigurano potpuno korištenje EU fondova u Hrvatskoj. Smanjili smo broj faza u postupku dodjele bespovratnih sredstava, čime je ubrzan postupak dodjele budućem korisniku. Smanjen je opseg dokumentacije za pravdanje troškova. Reducirani su zahtjevi u pogledu jamstava koje korisnik (poduzetnik) mora ishoditi i pojednostavljene su procedure nabave. Uspostavljena je potpuna i redovita koordinacija i suradnja svih državnih tijela uključenih u povlačenje i provedbu EU sredstava.

Sredstva EU fondova usmjerit ćemo značajnije na: razvoj poduzetničkih zona i inkubatora, poticanje poduzetnika, razvoj finansijskih instrumenata, aktivaciju zapuštene imovine, poticanje klasterizacije, centara kompetencije i izvrsnosti, visokih tehnologija, istraživanja i inovacija, zaštitu okoliša, povezanost i mobilnost. Sredstva ćemo usmjeriti i na zapošljavanje, obrazovanje i cjeloživotno učenje, socijalno uključivanje, bolje iskoriščavanje gospodarskog potencijala kulturne baštine, nacionalnih parkova i parkova prirode za lokalni i regionalni gospodarski razvoj, navodnjavanje, razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja, obnavljanje poljoprivrednog potencijala i obnovu sela u ruralnim područjima.

Daljnjim izmjenama pravila i procedura olakšat ćemo i ubrzati provedbu korisnicima EU sredstava/nositeljima projekata. Ujednačit ćemo pravila i postupke kako bi se cjelokupni sustav upravljanja EU fondovima pojednostavio. Korištenjem EU fondova započinjemo razdoblje snažnog ulaganja u hrvatsko poduzetništvo. Osigurali smo nove finansijske instrumente s najvećim kreditnim potencijalom u visini od 4,5 milijarda kuna, kojima će se poduzetnicima dati povoljnija jamstva za njihove poduzetničke projekte uz iznimno niske kamatne stope. U nadolazećem razdoblju olakšat ćemo poduzetnicima financiranje pripreme i provedbu EU projekata i uključiti postojeće finansijske institucije u sufinanciranje. Osim uspostavljenog sustava mikro i malih kredita s HAMAG-BICRO agencijom, uspostaviti ćemo sustav finansijskih instrumenata za rast i razvoj dodjelom većih kredita u partnerstvu sa HBOR-om.

Započeli smo korištenje EU fondova za provedbu projekata urbanog razvoja u 7 većih hrvatskih gradova (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek, Zadar, Pula i Slavonski Brod), a planiramo uključivanje i drugih gradova. Izdvojeno je 2,6 milijarda kuna za projekte razvoja urbane infrastrukture usmjerenih poboljšanju kvalitete života ljudi u ovim gradovima. Isto tako iz EU fondova planiramo ulaganja u pet slabije razvijenih područja koja se još uvijek nisu oporavila od posljedica agresije na Hrvatsku u vrijeme Domovinskog rata. Osigurano je 938 milijuna kuna za obnovu gospodarske, socijalne i društvene infrastrukture te zapošljavanje mladih u Kninu, Benkovcu, Petrinji, Vukovaru i Belom Manastiru s pridruženom općinom Darda.

Uspostaviti ćemo sustav motiviranja i zadržavanja državnih i javnih službenika sa znanjima i iskustvom u području EU fondova u državnoj i javnoj službi. Uspostaviti ćemo sustav kontinuiranog obrazovanja državnih i javnih službenika te ga otvoriti za sve zainteresirane građane i krajnje korisnike. Uvesti ćemo sustav nagrađivanja za uspješnu pripremu i provedbu EU projekata, osobito onih financiranih iz programa Unije, dodatni rad i izvrsni rezultati bit će prepoznati i vrednovani. Kontinuirano, jasno i razumljivo informirati ćemo potencijalne korisnike EU fondova o mogućnostima financiranja, uvjetima i kriterijima natječaja, itd. Promotivne kampanje o mogućnostima korištenja EU fondova provoditi ćemo u svim hrvatskim županijama. U suradnji s općinama, gradovima i županijama, za koje smo uveli redovite mjesečne koordinacijske sastanke, osnovati ćemo informativne kontakt urede u cilju pružanja informacija o mogućnostima financiranja, EU natječajima, izvorima financiranja i sl. Osnaziti ćemo regionalne razvojne agencije u njihovoj ulozi pružanja pomoći građanima i poduzetnicima u informiranju i pripremi EU projekata. Utom cilju objavili smo i prvi javni poziv za regionalne razvojne agencije te su za potpisivanje pripremljeni ugovori kojima im se osiguravaju dodatna sredstva za kvalitetniju podršku korisnicima. U nadolazećim natječajima pojednostaviti ćemo upute za prijavitelje za što veći broj natječaja, izbjegavajući komplikiranje i stavljanje nepotrebnih prepreka za prijavitelje. Uvesti ćemo jasan sustav planiranja objave i provedbe natječaja, praćen kvalitetnim analizama opterećenosti ljudskih potencijala te očekivanim brojem projekata. U roku od godinu dana omogućiti ćemo potpunu elektronsku prijavu na pozive na dostavu projektnih prijedloga. Provoditi ćemo analize među korisnicima o njihovim potrebama i problemima kako bi se u sustavu radile promjene i poboljšanja prilagođena potrebama korisnika. U cilju olakšanja pristupa korisnika EU sredstvima i osmišljavanja projekata, potencijalnim korisnicima pripremiti ćemo tzv. kontrolne liste temeljem kojih će moći sami provesti osnovnu procjenu prihvatljivosti svojih projekata za financiranje iz EU fondova.

Fondovi za pripremu i sufinanciranje EU projekata za poduzetnike i poljoprivrednike

Uz Fond za sufinanciranje provedbe projekata koji se financiraju iz EU fondova za gradove, općine i županije, omogućiti ćemo i pomoći za sufinanciranje projekata poduzetnika, poljoprivrednika, obrtnika i neprofitnih organizacija, a financiranje proširiti i na troškove vezane uz pripremu projekata.

2,6 milijarda kuna za projekte urbanog razvoja

938 milijuna kuna za krajeve koji još uvijek osjećaju posljedice agresije na Hrvatsku

Sustav nagrađivanja za uspješnu provedbu europskih projekata

Informativni kontakt uredi za približavanje EU fondova stanovništvu

E-prijava na pozive na dostavu projektnih prijedloga

09 Zaštita socijalno najugroženijih, zdravstvo, solidarnost i partnerstva

„Solidarnost i smanjenje nejednakosti u društvu ključni su za ostvarivanje socijalne pravednosti.“

Socijalna pravednost je pravo građana i naša obveza je osigurati pomoć onima u siromaštu i socijalno isključenima, uz drugačiju i kvalitetniju skrb o građanima u ovim potpuno izmijenjenim društvenim i ekonomskim prilikama. Mirovinski, zdravstveni i socijalni sustavi stoga moraju, uz nužnu konsolidaciju radi njihove dugoročne finansijske održivosti, zadržati načelo solidarnosti te svoju zaštitnu funkciju. Otvorenim dijalogom i uključivanjem u duhu partnerstva, omogućit ćemo svima da daju doprinos razvoju Hrvatske.

Sustav socijalne skrbi

Socijalna pravednost predstavlja našu obvezu pružanja novih oblika potpora građanima koji uslijed niza razloga trebaju pomoći države, bilo da je riječ o: osobama s invaliditetom, našim starijim građanima, našim braniteljima, osobama s problemima ovisnosti, djeci koja nemaju roditelje ili o kojoj roditelji valjano ne skrbe, djeci s problemima u ponašanju, žrtvama obiteljskog nasilja, žrtvama trgovanja ljudima, beskućnicima ili tražiteljima azila. U državi socijalne pravednosti svi moraju imati jednaka prava i jednaku dostupnost tim pravima.

Poboljšanje sustava novčanih naknada

Usmjeravanje sredstava onima kojima su najpotrebnija

S obzirom da trenutno postoji sedamdesetak različitih novčanih naknada, sustav novčanih naknada opterećen je nizom problema koji uključuju nepotrebno administriranje, iscrpljivanje potrebitih osoba u ostvarivanju svojih prava, nedovoljnu informiranost, nekontrolirano preklapanje ostvarivanja prava po različitim sustavima i različitim razinama. U takvom sustavu često dolazi do zlouporabe prava, odjava sredstava onima kojima ne pripadaju u tom iznosu ili im uopće ne pripadaju, a na štetu onih koji su u stvarnoj potrebi. Provest ćemo reformu sustava socijalnih naknada u cilju postizanja učinkovitog, transparentnog i pravednog sustava.

Standardizirat ćemo kriterije za dodjelu naknada i uvesti imovinski cenzus. Uspostaviti ćemo jedinstveni centar za naknade kako bi se osigurao potpun i transparentan uvid u podatke o socijalnim naknadama iz svih izvora, kao i objedinjen sustav administriranja naknada, što će spriječiti zlouporabe te osigurati transparentnost i pravednost sustava.

Uspostavom pravednog sustava raspodjele sredstava, ovu vrstu pomoći ostvariti će svi kojima ona pripada, čime ćemo izravno utjecati na smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti. Pritome ćemo odrediti zajamčeni minimalni standard odnosno minimum sredstava koji će biti zajamčen svakom građaninu Hrvatske. Mjera zajamčenog minimalnog standarda posebno će se odrediti u odnosu na djecu, s cijelim nizom dodatnih mjera za siromašnu i djecu u riziku od siromaštva, a koji uključuju besplatne obroke, besplatni prijevoz, stimulirajući sustav stipendija djece s teškoćama u razvoju, darovite djece, besplatne udžbenike i sufinanciranje slobodnih aktivnosti.

Nova organizacija rada centara za socijalnu skrb

Uspostaviti ćemo novu organizaciju rada centara za socijalnu skrb na zadovoljstvo korisnika. Centre za socijalnu skrb, kao temeljne ustanove u sustavu socijalne skrbi za pomoć građanima, pretvoriti ćemo u stručne, brze i senzibilizirane servise koji će problem znati prepoznati i učinkovito ga riješiti sa smanjenim nepotrebним administriranjem. Centri za socijalnu skrb konačno će postati prilagođeniji, moderniji, kreativniji i sposobljeniji za stvarno rješavanje problema u cilju zadovoljnog korisnika. Stoga ćemo poduzeti niz mjera, od mijenjanja normativnog okvira do ulaganja u informatizaciju sustava i educiranje stručnjaka.

U cilju bržeg i efikasnijeg iznalaženja rješenja za specifični problem korisnika, od kojih su mnogi vrlo teški slučajevi povrede prava koji ne trpe odlaganje u rješavanju, uvesti ćemo mogućnost e-platorme za timsku suradnju u rješavanju konkretnog slučaja, jednostavnim povezivanjem stručnjaka elektroničkim putem. Na taj način osigurati ćemo timsku i multidisciplinarnu razradu problema stručnjaka na različitim lokacijama (bolnica, centar za socijalnu skrb, ustanova i slično), bez nepotrebnih i visokih troškova njihovih dolazaka, sastajanja i drugih materijalnih troškova. U cilju poboljšanja kvalitete sustava socijalne skrbi, provoditi ćemo edukaciju stručnjaka u sustavu putem e-učenja koji je jednostavan, brz i jeftiniji. Tako ćemo uz manje troškove podići razinu obrazovanja djelatnika i povećanje kvalitete usluge za korisnika.

Unaprjeđenje mreže obiteljskih centara

Unaprijediti ćemo mrežu obiteljskih centara i osnažiti ove stručne multifunkcionalne institucije, koje su u stvarnosti sadržajno „ugašene“, a kojima je cilj objedinjavati različite programe i aktivnosti namijenjene djeci, mladima, roditeljima i starijima te osobito osobama koje traže potporu i savjet za razna pitanja, od obiteljskih problema sa supružnikom, djecom, kako postupiti u određenoj situaciji, kome se obratiti, do svih drugih izazova u obiteljskom životu. Kao što svi ljudi u životu povremeno imaju potrebu za prijateljskom podrškom i savjetovanjem, obiteljski centri postat će servis državne prijateljske podrške i usluga obiteljima i njihovim

Veća transparentnost i pravedna raspodjela socijalnih naknada

Zajamčen minimalni standard svakom građaninu Hrvatske

Naš je poseban interes zaštitu djece od siromaštva

Stručni, brzi i moderniji centri za socijalnu skrb prilagođeni potrebama korisnika

E-platorma za brzo, timsko i multidisciplinarno rješavanje slučajeva

Obiteljski centri kao temelj državne prijateljske podrške i usluge obiteljima

članovima u različitim situacijama, a koje ne trebaju intervenciju represivnog, socijalnog ili pravosudnog sustava. U obiteljskim centrima provodit će se programi za djecu i mlade, pružati neke od usluga sustavu socijalne skrbi te sustavu pravosuđa.

Razvoj socijalnih usluga u lokalnoj zajednici

Više socijalnih usluga na lokalnoj razini

Razvijat ćemo usluge socijalne skrbi u lokalnim jedinicama jer one najbolje poznaju konkretnе потребе svojih stanovnika odnosno korisnika ovih usluga. U Hrvatskoj postoji snažna regionalna neravnomjernost pojedinih pružatelja usluga pa je tako na nekim područjima ponuda usluga veća od potražnje, dok na drugim područjima pojedinih potrebnih usluga uopće nema. Stoga ćemo pravilno usmjeriti sredstva i druge potencijale prema grupama i vrstama korisnika kojima su stvarno potrebna, kako zbog racionalnog trošenja sredstava tako i s namjerom da niti jedan korisnik ne ostane bez usluge koja mu je potrebna.

Mobilni timovi stručnjaka za pružanje usluga u domovima korisnika

Vodit ćemo računa da su pojedini korisnici udaljeni od mjesta pružanja usluga, da nemaju sredstava za putovanja u sjedišta ureda ili drugih ustanova, da su teškog zdravstvenog stanja te da nisu mobilni ili im je mobilnost otežana. Po načelu „Dođimo mi k njima, a ne oni k nama!“, osnovat ćemo mobilne timove stručnjaka koji će korisnicima pružati usluge u njihovim domovima. U tome ćemo angažirati i podupirati programe udruga civilnog društva i braniteljskih udruga koje imaju veliki stručni i volonterski potencijal. Također, omogućit ćemo zapošljavanje novih 2.000 radnika na pružanju raznovrsnih socijalnih usluga, uklanjanjem birokratskih prepreka za ulaganja privatnog sektora u pružanje socijalnih usluga.

2.000 novih radnih mesta na pružanju socijalnih usluga u privatnom sektoru

Briga za najpotrebitije

Pomoći djeci iz siromašnih i višečlanih obitelji

Korištenjem EU sredstava pomagat ćemo najpotrebitije u društvu i to osiguravanjem hrane i osnovnih materijalnih potrepština. Donijet ćemo i posebni program zaštite djece jer još ima djece koja žive u uvjetima bez električne energije, vode, adekvatnog grijanja i elementarnih uvjeta života dostažnog čovjeka. Već od školske godine 2016./2017. osigurano je dodatnih 10 milijuna kuna za ublažavanje najtežih oblika dječjeg siromaštva i to u vidu podjele hrane djeci u školama za 12 županija s indeksom razvijenosti ispod 75%, dok će se u preostalim županijama pomoći i dalje sufinancirati putem nacionalnoga programa. Putem Zaklade „Hrvatska za djecu“ pomagat ćemo djecu iz siromašnih obitelji i djecu iz višečlanih obitelji.

40 milijuna kuna za hrani i osnovnu materijalnu pomoć

Osmislili smo i program pomoći u hrani i materijalnim potrepštinama za naše siromaštvom pogodene sugrađane. Iz EU sredstava u iznosu od gotovo 40 milijuna kuna pomoći ćemo najpotrebitije kroz podjelu hrane korisnicima te osnovne materijalne pomoći koja uključuje školski pribor i školsku opremu (uključujući sportsku opremu za potrebe nastave) za djecu koja žive u siromaštvu, polaznike obveznog školovanja, pomoći u higijenskim proizvodima, kuhinjsku opremu, opremu za novorođenčad i ostale osnovne potrepštine (posteljina, ručnici, pokrivači) za osobe i obitelji koje žive u siromaštvu i za beskućnike. Financijski ćemo jačati udruge koje se bave zaštitom beskućnika, promicati resocijalizaciju te smanjivanje stigmatizacije prema osobama koje obitavaju na ulici i u prihvativim centrima.

Iz Europskog fonda za najpotrebitije osigurat ćemo distribuciju hrane i osnovnu materijalnu pomoć beskućnicima. Naš je primarni cilj poboljšanje uvjeta života u Hrvatskoj kako nitko ne bi morao biti beskućnik. Iskoristit ćemo stambeni fond kojim upravlja Državni ured za upravljanje državnom imovinom i staviti ga u funkciju socijalno ugroženih obitelji i beskućnika, ali i mlađih obitelji s djecom. Također, državne stanove dodijelit ćemo na korištenje domovima za nezbrinutu djecu kako bismo osigurali zajednički stambeni prostor djeci iznad 18 godina koja ih moraju napustiti.

Skrb o djeci s teškoćama u razvoju

Donijet ćemo nove mjere za skrb o djeci s teškoćama u razvoju, pritome posebno vodeći računa o potrebama njihovih roditelja. U tom smislu, uključit ćemo sve relevantne institucije i udruge kako bi se cijelovito riješile uočene poteškoće vezane uz dostupnost obrazovnih institucija odnosno njihovu prilagodbu, kako u funkcionalnom i pedagoško-obrazovnim smislu (prilazi vrtićima i školama, izgradnja potrebnih staza, kretanje po školi, korištenje ukupne školske opreme i infrastrukture, itd.) tako i smislu senzibiliziranja njihovih kolega u vrtiću, školama, senzibiliziranje šire javnosti za specifične potrebe koje imaju. Intenzivno ćemo raditi na uključivanju djece s teškoćama u razvoju u redovan sustav odgoja i obrazovanja. Zaposlit ćemo pomoćnike u nastavi i u dječjim vrtićima za djecu s teškoćama u predškolskom i školskom obrazovnom sustavu.

Osobe s invaliditetom

S osobama s invaliditetom gradić ćemo partnerski odnos, koji ćemo i nadalje održavati zagovarajući izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom, a osobito ćemo nastaviti promovirati i poticati ravnopravnost sudjelovanja osoba s invaliditetom u društveno-političkom životu Hrvatske. Kako bismo i nadalje zadržali takav odnos te kako bi osobe s invaliditetom kvalitetno i dostojanstveno živjele u Hrvatskoj, primjenjivat ćemo Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

Brinut ćemo o: jednakosti i nediskriminaciji, o ženama s invaliditetom, djeci s teškoćama u razvoju, podizanju svijesti, pristupačnosti, pravu na život, rizičnim situacijama i humanitarnim kriznim stanjima, jednakosti pred zakonom, pristupu pravosuđu, osobnoj slobodi i sigurnosti, slobodi od mučenja ili okrutnog i nečovječnog kažnjavanja, slobodi od izrabljivanja, nasilja i zlostavljanja, zaštiti osobnog integriteta, slobodi kretanja i državljanstvu, neovisnom življenju i uključenosti u zajednicu, osobnoj pokretljivosti, slobodi izražavanja i mišljenja te pristpu informacijama, poštivanju privatnosti, poštivanju doma i obitelji, obrazovanju, zdravlju te ospozobljavanju i rehabilitaciji osoba s invaliditetom, radu i zapošljavanju, primjerenim životnim standardima i socijalnoj zaštiti, sudjelovanju u političkom i javnom životu, sudjelovanju u kulturnom životu, rekreaciji, razonodi i sportu te razumnoj prilagodbi, slijedeći preporuke Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom za punu primjenu Konvencije.

Uspostaviti ćemo sustav za utvrđivanje statusa osobe s invaliditetom, što je neophodno kako bi se mogao izgraditi pravičan sustav potpore, rehabilitacije, opskrbe pomagalima.

*Državna imovina u funkciji
najosjetljivijih skupina stanovništva*

*Ravnopravnost sudjelovanja
osoba s invaliditetom u društveno-
političkom životu Hrvatske*

Inkluzivni dodatak za zadovoljavanje svih potreba osoba s invaliditetom

30% veće naknade udomiteljima

Prevencijom protiv neprihvatljivih oblika ponašanja i zlouporaba droga

Edukacija učenika o novim medijima

Uvest ćemo tzv. inkluzivni dodatak u svrhu zadovoljavanja svih potreba osoba s invaliditetom nastalih uslijed uvećanih troškova izazvanih invaliditetom, a što do sada nije učinjeno. Visina inkluzivnog dodatka utvrdit će se temeljem procjene jedinstvenih sposobnosti svake osobe s invaliditetom te ćemo na taj način vratiti dostojanstvo osobama s invaliditetom. Osigurat ćemo uspješno korištenje sredstava Europskog socijalnog fonda u cilju osiguravanja zapošljavanja osoba s invaliditetom, osiguravanja osobnih asistenata i ostalih pomagača za što veći broj osoba s invaliditetom. Kroz širenje mreže usluga u zajednici, osigurat ćemo uvažavanje regionalnih specifičnosti te zahtijevati uključivanje svih dionika na lokalnoj razini. Obzirom da udruge predstavljaju ponekad jedini oblik socijalnog uključivanja i informiranja i pružaju socijalne i druge usluge, osigurat ćemo sustavno financiranje reprezentativnih udruga osoba s invaliditetom.

Stvaranje uvjeta za život sličan onom u obiteljskom okruženju

Osobe s invaliditetom, djeca s teškoćama u razvoju, djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djeca s problemima u ponašanju često su bez razloga smješteni u neku od ustanova socijalne skrbi. Snažno ćemo poticati život u zajednici te pronalaziti, razvijati i podupirati ranu intervenciju, ali i sve smještajne i druge oblike izvaninstitucionalne skrbi, uključujući udomiteljstvo, posvojenje, pomoć i njegu u kući, stambene zajednice, patronažu i dnevne boravke. Snažan razvoj udomiteljstva osigurat ćemo povećanjem naknada udomiteljima za 30%. Istovremeno, skrb u nekoj od institucija bit će omogućena onima kojima život u zajednici izvan institucija uz sve potpore i usluge nije moguć.

Borba protiv ovisnosti i nasilja

Svoje ćemo politike usmjeriti ka prevenciji i sprječavanju nasilja, s posebnim naglaskom na djecu i mlade. Također, zalagat ćemo se za društvenu reintegraciju bivših ovisnika. Aktivnim mjerama djelovat ćemo protiv neprihvatljivih oblika ponašanja koji prijete pozitivnom i uspješnom razvoju u društvu. Podupirat ćemo preventivne programe i edukaciju osobito mladih, rizične socijalne oblike ponašanja te borbu protiv zlouporabe droga i daljnji razvoj mreža stručne pomoći.

Poticat ćemo nevladine organizacije i udruge u svrhu pokretanja projekata i akcija informiranja, podizanja svijesti i nulte tolerancije prema nasilju, zlouporabi droga i ostalih oblika ovisnosti. Osigurat ćemo efikasnu zaštitu žrtava nasilja kroz službe za pružanje ciljane potpore, savjetovanja, uklanjanjem administrativnih prepreka i informiranjem o pravima i potporama koje su im na raspolaganju.

Isto tako osigurat ćemo programe pomoći ovisnicima i programe potpore njihovim obiteljima kako bi lakše prošli proces resocijalizacije. Postoje razni „tradicionalni“ oblici nasilja kao što su nasilje nad ženama i djecom, psihičko i fizičko nasilje, a u posljednje vrijeme praksa je pokazala kako je sve veći broj učenika u ranoj dobi izložen novijem obliku internetskog nasilja. Određeni preventivni programi koji se provode u okviru školskih preventivnih programa nisu dostatni. U sklopu postojećih preventivnih programa pokrenut ćemo projekt edukacije o novim medijima kako bi se učenici upoznali s opasnostima i rizicima neodgovornog ponašanja putem online medija.

Zdravstvo

Zdravstveni sustav zajednička je stečevina svih građana Hrvatske. Njegova je uloga osigurati potpunu zdravstvenu sigurnost svih građana i biti izvorom zdravlja i produktivnosti. Naša vizija je moderan i finansijski održiv zdravstveni sustav koji našim građanima pruža zdravstvenu sigurnost i osigurava kvalitetnu zdravstvenu zaštitu na cijelom području Hrvatske.

Solidaran zdravstveni sustav jednako dostupan svim građanima

Zdravstveni sustav mora biti ujednačene kvalitete na cijelom području Hrvatske i osiguravati pravovremeni tretman za svakog pacijenta na primjerenoj razini zdravstvene zaštite. Podržavamo obvezni sustav javne zdravstvene zaštite koji je usmjeren informiranom i zdravstveno osviještenom pacijentu. Takav zdravstveni sustav je univerzalan (svi su osigurani) i jednakopravan (svi su članovi solidarni i imaju podjednak tretman i usluge, uz osobitu skrb da najugroženiji građani ne ostanu bez kvalitetne nužno potrebne zdravstvene zaštite). Svjesni važnosti ovih vrijednosti, osigurat ćemo dostačna finansijska sredstava za neposrednu zdravstvenu zaštitu, budući da će sustav svake godine morati zdravstveno zbrinuti sve više pacijenata (posebno uslijed starenja stanovništva) te da su lijekovi i medicinska oprema svake godine sve savršeniji i uspješniji ali i sve skupljii.

Provest ćemo mjere za unaprjeđenje i racionalizaciju rada zdravstvenih ustanova, sustavno smanjenje nepotrebnih troškova uz povećanje autonomije pružatelja zdravstvenih usluga, višu kvalitetu pruženih zdravstvenih usluga i bolje sveukupne rezultate rada cjelokupnog zdravstvenog sustava. Pritome ćemo osobito promicati provođenje preventivnih programa, primjerice izradu Plana za borbu protiv zločudnih bolesti. To će dovesti do bržeg otkrivanja, boljeg liječenja te poboljšane prevencije zločudnih bolesti u Hrvatskoj. Konačni je cilj postići značajno manju smrtnost od zločudnih bolesti, budući da je ona sada na većoj razini od očekivane. S obzirom da najviše ljudi u Hrvatskoj umire od bolesti srca i krvnih žila (moždani i srčani udar i sl.), njihovoj će se prevenciji također posvetiti osobita pozornost kako bi se i smrtnost od tih bolesti značajno smanjila. Uspostava kvalitetnog, efikasnog i prema građanima orientiranog zdravstvenog sustava, koji se trajno unaprjeđuje na dobrobit svih stanovnika Hrvatske, naš je konačan cilj koji ćemo ostvariti.

Liste čekanja svesti na realne rokove

Usprkos svim dosadašnjim pokušajima i raznim *ad hoc* rješenjima, liste čekanja za preglede i pretrage i dalje rastu. Činjenica je da svi javno zdravstveni sustavi u svijetu, uključujući i one u najbogatijim državama, imaju liste čekanja ali samo za ona stanja koja nisu hitna i ne mogu značajnije narušiti zdravlje. U suradnji s liječnicima i medicinskim osobljem osmisili smo model za sustavno rješenje problema lista čekanja. Naime, postoje stanja koja su hitna i kod kojih lista čekanja uopće ne smije biti, ali postoje i ona stanja (to može i mora procijeniti samo liječnik) kod kojih određeni rok čekanja neće značajnije utjecati na ishod bolesti. Kako bi se izbjeglo dugotrajnjim čekanjem daljnje pogoršanje zdravstvenog stanja bolesnika s nekim bolestima, osobito zločudnima opterećenih, formirat će se prioritetna lista čekanja.

Jednako kvalitetne i dostupne zdravstvene usluge svima

Bolja organizacija rada za brže i kvalitetnije zdravstvene usluge

Ukidanje lista čekanja za hitne preglede i najduže 6 mjeseci čekanja za preglede koji nisu hitni

Informatizacija lista čekanja

Razvojem malih bolnica i specijalističkih centara do pristupačnije i kvalitetnije bolničke zdravstvene zaštite

Ulaganjima u nove zdravstvene kapacitete i opremu do veće kvalitete usluga

Cilj nam je ograničiti vrijeme čekanja na maksimalno 6 mjeseci za one kojima pretraga ili zahvat nisu hitni, dok oni koji to zbog svoga zdravstvenog stanja moraju žurno obaviti, zdravstvenu uslugu dobit će odmah i bez čekanja. Ako rok čekanja prijede 6 mjeseci, pacijent ima mogućnost obaviti pregled u drugoj ustanovi na trošak ustanove u kojoj je bio na listi čekanja (neovisno je li riječ o privatnim ili javnim ustanovama). Kako bismo omogućili smanjivanje lista čekanja, povećat ćemo iskoristivost skupih medicinskih uređaja koji će umjesto u jednoj smjeni, što je čest slučaj, raditi u dvije smjene te ćemo uvesti ravnomjernu raspoređenost uređaja na području cijele Hrvatske. Također, započeli smo s nabavom nove opreme koja će omogućiti kvalitetniji rad te smanjenje vremena čekanja za pacijente. Uz sve navedeno, jedan je od glavnih preduvjeta ostvarenja zadanih ciljeva kvalitetna informatizacija cijelog sustava naručivanja kako bi se stekao uvid i omogućio red na listama čekanja.

Unaprjeđenje bolničkih mreža

Postojeća organizacija mreže hrvatskih bolnica pokazuje niz manjkavosti, a svi dosadašnji pokušaji drugačije organizacije u praksi pokazali su se nedostatnima. Naš model razvoja nacionalnih specijalističkih centara i strateških kliničkih mreža te model razvoja „malih“ bolnica poboljšat će kvalitetu zdravstvene usluge i unaprijediti bolničku zdravstvenu zaštitu u cjelini na dobrobit pacijenata i zadovoljstvo liječnika i medicinskog osoblja. Međusobnim funkcionalnim povezivanjem bolnica uvest ćemo jasan put za pacijente u slučaju potrebe za zdravstvenom zaštitom više razine. Tako će se spriječiti „lutanje pacijenata u sustavu“. Projektmima poput „Pilot program naručivanja na radiološku obradu“, omogućit ćemo najkvalitetniju dijagnostičku obradu uz najmanje štetnih posljedica za pacijenta (izbjegavanje nepotrebnog zračenja), a u isto vrijeme ćemo postići dodatne uštede u sustavu.

Gradnja i obnova bolnica, modernizacija opreme - racionalizacijom troškova do novih ulaganja

Postojeća zdravstvena infrastruktura u potpunosti ne zadovoljava sve potrebe pacijenata, a medicinska oprema često je manjkava i zastarjela. Konkretnim projektima poput započete izgradnje novih kapaciteta za dnevne bolnice i jednodnevne kirurgije, objedinjenih hitnih bolničkih prijema (OHPB) te modernizacijom i obnovom postojećih bolničkih kapaciteta, kao i zamjenom dotrajale medicinske opreme novom i najsuvremenijom, započeli smo podizanje razine usluga u zdravstvenoj zaštiti. S druge strane, racionalizacijom troškova, između ostaloga dalnjom provedbom objedinjene javne nabave, osigurat ćemo više sredstava za unaprjeđenje zdravstvene zaštite, ulaganja u opremu i modernizaciju objekata. Imunološki zavod ustanova je strateškog interesa za Hrvatsku zbog prikupljanja i proizvodnje krvnih derivata i cjepiva te ćemo osigurati njegov opstanak i opstanak proizvodnje.

Novi poticaj za zdravstveno-socijalnu skrb za djecu

U zdravstveno-socijalnoj skrbi izgubili su se zajednički instrumenti sustava koji su omogućavali bolji nadzor nad djelovanjem skrbi za djecu.

Osnovat ćemo Institut za djecu koji će provoditi edukaciju i nadzor nad provedbom mjera prevencije i zaštite djece. Cjelovita zaštita podrazumijeva ne samo zdravstvenu zaštitu nego i sve ostale oblike zaštite djece: zaštita od nasilja, socijalne ugroženosti, zaštita prava djece; njegovanje zdravih stilova života, cjelovita edukacija o zdravlju i usvajanje brige o vlastitom zdravlju. Institut će djelovati u svim navedenim područjima zaštite djece. Jedan je od glavnih prioriteta i gradnja nove dječje bolnice.

Prvi moderni sustav palijativne skrbi

Naš novi nacionalni program palijativne skrbi predstavlja prvo promišljeno, trajno i sveobuhvatno rješenje sa značajnim unaprjeđenjem do danas neadekvatno razmatranog i potpuno neriješenog problema zbrinjavanja kroničnih bolesnika koji imaju potrebu za palijativnom skrbi na cjelokupnom teritoriju Hrvatske. Kroz razvoj akutne, produžene i kućne palijativne skrbi, uz aktivno uključenje liječnika opće/obiteljske medicine, patronažne službe, bolničkog tima za podršku palijativnoj skrbi te ostalih sudionika (volonteri, udrugе) osigurat ćemo zaokruženi sustav pomoći i osigurane zdravstvene zaštite za palijativne bolesnike. U okviru reforme bolničkoga zdravstvenog sustava značajno ćemo povećati kapacitete za palijativnu skrb preorientacijom djelatnosti u pojedinim bolničkim zdravstvenim ustanovama. Pojačat ćemo također i patronažnu službu kako bi se i na taj način osigurala skrb o palijativnim bolesnicima za vrijeme njihovog kućnog liječenja. Palijativna skrb mora biti dostupna 24 sata dnevno, svih sedam dana u tjednu, a u trenutku potrebe za njom sve troškove skrbi snosit će HZZO.

Hitna medicinska pomoć i primarna zdravstvena zaštita

Provest ćemo postupak standardizacije i objedinjavanja cjelokupne mreže hitne medicinske pomoći na cijelom teritoriju Hrvatske u cilju unaprjeđenja pružanja hitnih zdravstvenih usluga našim bolesnicima. Uvođenjem nove mreže hitne medicinske pomoći u 18 mjesta povećana je dostupnost hitne medicine, posebice u područjima udaljenima od bolničkih ustanova, organizacijom profesionalnih timova hitne medicinske službe koji rade 24 sata u danu svih 365 dana u godini. Uvest ćemo dodatni rad vikendom i blagdanima u zavodima za hitnu medicinu kako bi se smanjile gužve i dugotrajna čekanja u objedinjenim hitnim bolničkim prijemima. Cilj nam je postići obavljanje pregleda pacijenta unutar maksimalno jednog sata, a postavljanje dijagnoze unutar 4 sata. Osigurat ćemo pristup učinkovitoj hitnoj zdravstvenoj zaštiti kroz uspostavu objedinjenih hitnih medicinskih prijema u sedam bolnica kroz infrastrukturna ulaganja i opremanje, za što je 2016. osigurano 173 milijuna kuna.

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti postupno ćemo povećavati broj timova tako da umjesto dosadašnjih 2.000 osiguranika, jednom timu pripada do 1.500 osiguranika. Tako ćemo osigurati kvalitetniju primarnu zdravstvenu zaštitu i omogućiti liječnicima obiteljske medicine bolje radne uvjete kako bi ojačali njihovu ulogu unutar zdravstvenog sustava. Povlačenjem sredstava iz EU fondova, za što je u srpnju 2016. objavljen poziv na dostavu projektnih prijedloga s raspoloživim 171 milijun kuna, omogućit ćemo u kratkom razdoblju nabavu nove opreme i poboljšanje infrastrukture u domovima zdravlja i većem broju ordinacija primarne

Novi Institut za cjelovitu zaštitu djece i izgradnja nove dječje bolnice

Palijativna skrb bit će besplatna i dostupna 24 sata dnevno

U Hitnoj najduže čekanje jedan sat

Veći broj liječnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

171 milijun kuna za ordinacije i domove zdravlja

725 milijuna kuna za 28 bolnica

Poticajne mjere za zdravstvene djelatnike

Novi model mobilnog liječnika omogućuje najboljima da rade i zarade više

Razmjena znanja za primjenu najnovijih medicinskih dostignuća u Hrvatskoj

Za četiri godine najmanje 5% veće mirovine

zdravstvene zaštite. Cilj nam je na razini primarne zdravstvene zaštite omogućiti više dijagnostičkih i terapeutskih postupaka, čime će se u tim područjima smanjiti broj pacijenata koji se upućuju u bolnice za 15%.

Dnevne bolnice i dnevne kirurgije

Poboljšanjem učinkovitosti i pristupa dnevnim bolnicama i dnevnim kirurgijama povećat ćemo isplativost i održivost zdravstvenog sustava. Za provođenje ovih aktivnosti, koje uključuju rekonstrukciju, izgradnju i opremanje 28 kliničkih, županijskih i općih bolnica, koristit ćemo sredstva iz EU fondova u iznosu od 725 milijuna kuna. Cilj nam je postići smanjenje broja prijema na akutne bolničke odjele obuhvaćene Nacionalnim planom za najmanje 10%.

Zaustavljanje odlaska zdravstvenih djelatnika u inozemstvo

Hrvatska se suočava s problemom nekontroliranog odljeva liječnika, medicinskih sestara i drugih zdravstvenih djelatnika u inozemstvo što već sada narušava kvalitetu zdravstvene zaštite, a u budućnosti prijeti ugrožavanju zdravstvenog sustava u cjelini. Proaktivnim stimulirajućim mjerama zaustaviti ćemo daljnji odljev zdravstvenih djelatnika u inozemstvo. Subvencionirati ćemo stambene kredite za rješavanje stambenog pitanja medicinskih djelatnika, osigurati ćemo novčane potpore za rad u manje razvijenim područjima, a konkretnim programima poput modela mobilnog liječnika otvoriti ćemo mogućnost za ostvarenje dodatne zarade onima najstručnjima. Povećati ćemo broj polaznika viših i visokih škola zdravstvenog usmjerjenja te omogućiti izobrazbu povećanog broja zdravstvenih stručnjaka svih profila s osiguranim dalnjim stručnim usavršavanjem. Omogućiti ćemo također i bolju integraciju priznatih hrvatskih stručnjaka iz inozemstva u stručno osposobljavanje i znanstveno-istraživački rad mladih liječnika željnih novih znanja i vještina u najpoznatijim svjetskim institucijama kako bi stečeno znanje primjenjivali u hrvatskim institucijama i tako slijedili najnovija dostignuća u zdravstvu.

Umirovljenici i mirovinski sustav

Mirovinski sustav u Hrvatskoj dugoročno je društveno neodrživ te zahtijeva žurnu reformu kako bi se osigurale primjerene mirovine u budućnosti uz osiguranje fiskalne održivosti. Stoga ćemo provesti izmjene u mirovinskom sustavu i pružiti primjerenu institucionalnu i vaninstitucionalnu skrb za naše starije građane, kako bismo im osigurali dostojanstven život nakon završetka radnog vijeka.

Primjerene mirovine za dostojanstven život umirovljenika

Trajno ćemo uskladjavati visinu mirovina s rastom plaća u odnosu na kretanje BDP-a, proračunskog deficitia i troškova života u cilju da se mirovine postupno povećavaju prema razini od 60% prosječne plaće kako bismo našim umirovljenicima osigurali dostojanstven život. Tijekom četiri godine mandata omogućiti ćemo povećanje mirovina za 5%. Zaustaviti ćemo diskriminaciju starijih osoba na tržištu rada. Iskustva starijih kolega i energija mladih kao spoj mladosti i mudrosti najbolji su recept za uspjeh.

Nakon 65. godine života ostaviti ćeemo mogućnost ostanka na tržištu rada svima koji to žele. Zalagat ćeemo se za pojednostavljenje mogućnosti povratka radno sposobnih, a prijevremeno umirovljenih, koji to žele, u svijet rada, posebno iz redova braniteljske populacije, invalida rada te žena koje su dugi niz godina izvan rada zbog obiteljskih obveza.

U mirovinskom sustavu trenutno postoji opcija povećanja osnovice mirovinskog iznosa za 27% ako osiguranik odluči prenijeti svoju mirovinsku štednju iz II. stupa na Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje te primati buduću mirovinu samo iz I. stupa. U cilju osiguranja međugeneracijske pravičnosti i jednakosti, osiguranicima iz II. stupa, najranije 2 godine prije odlaska u mirovinu, omogućit ćeemo da jednokratno, bez oporezivanja, povuku do 10% iznosa svoje kapitalizirane štednje za potrebe pripreme za život u mirovini. Jedini preduvjet za povlačenje sredstava bit će taj da i nakon umanjenja štednje obračunati iznos buduće mirovine ne bude premalen odnosno ne bude manji od 40% prosječne neto plaće.

Kad provedbom našega gospodarskog programa ubrzamo gospodarsku aktivnost i postignemo više stope gospodarskog rasta, stvorit će se uvjeti za nastavak mirovinske reforme i povećanje ulaganja u II. stup mirovinskog osiguranja za 1 postotni bod, odnosno s 5% na 6%. Potencijalni deficit u I. mirovinskom stupu, uslijed smanjenja izdvajanja s 15% na 14%, bit će anuliran iz veće gospodarske aktivnosti i posljedično većih poreznih prihoda. U perspektivi, kad se za to ostvare ekonomski preduvjeti, po istom principu nastaviti će se povećanje izdvajanja u II. stup do razine od 8%. Umjesto sadašnje donje granice, propisati ćemo gornju granicu ulaganja mirovinskih fondova u državne obveznice od 50% (srednjoročno u sljedećih 5-10 godina) i time omogućiti veće prinose budućim umirovljenicima.

Uspostaviti ćemo nacionalnu mirovinu za osobe koje nisu samostalno sposobne privređivati i raditi. Na ovu mirovinu pravo će imati osobe starije od 65 godina, koje nemaju drugih izvora prihoda te hrvatski građani koji imaju prebivalište u Hrvatskoj najmanje 15 godina. Iznos nacionalne mirovine određivat će se prema iznosu minimalne plaće i iznositi će najmanje 40% od minimalne plaće u godini u kojoj osoba ostvaruje pravo na nacionalnu mirovinu.

Gradnja domova za starije i nemoćne, kvalitetnija vaninstitucionalna skrb

Sredstvima iz Europskog socijalnog fonda izgraditi ćemo nove domove za starije i nemoćne te modernizirati postojeće kako bi svi umirovljenici, koji to žele, imali mogućnost smještaja u dom neovisno o njihovom imovnom stanju. Izgraditi ćemo 20 domova za starije i nemoćne s 2.000 smještajnih jedinica u državnom i privatnom sektoru.

Također, razraditi ćemo model poticajnog smještaja u obiteljskim domovima. Povećati ćemo kapacitete za smještaj starijih i nemoćnih osoba za 2.500 kreveta u udružiteljstvu, privatnom i državnom sektoru, u što ćemo uložiti 300 milijuna kuna. Povećati ćemo opseg i kvalitetu socijalnih usluga vaninstitucionalne skrbi čime ćemo povećati postotak osoba koje duboku starost dočekuju u okruženju svoga doma uz organiziranu lepezu usluga.

*Radno mjesto za
prijevremeno umirovljene*

*Mogućnost povlačenja 10% iznosa
kapitalizirane štednje 2 godine prije
odlaska u mirovinu*

*Povećanje izdvajanja u
II. stup na 6%*

*Nacionalna mirovinu svima koji nisu
bili sposobni privređivati i raditi*

*300 milijuna kuna za povećanje
kapaciteta za smještaj starijih i
nemoćnih osoba*

Poludnevni i cijelodnevni boravak za 5.000 starijih i nemoćnih osoba

Osigurat ćemo pružanje socijalnih usluga starijim osobama neposredno u domaćinstvima ili u tzv. dnevnim boravcima u suradnji s lokalnim zajednicama, a posebice u teško dostupnim i izoliranim područjima u kojima ne postoje institucionalne usluge ili usluge u zajednici. Koristeći sredstva Europskog socijalnog fonda, omogućit ćemo poludnevni i cijelodnevni boravak za 5.000 starijih i nemoćnih osoba. Snažno ćemo podržati program Pomoći u kući za starije, bolesne i nemoćne osobe.

Udruge civilnog društva

Kvalitetna suradnja države i udruga civilnog društva

Udruge civilnog društva važan su čimbenik svakog demokratskog društva čijem razvoju pridonose. Stoga njihovo djelovanje treba poticati, a državna tijela s njima trebaju ostvariti kvalitetnu suradnju, pri čemu dodjeljivanje proračunske potpore mora biti neovisno od političko-ideoloških kriterija. Posebne programe usmjerit ćemo prema razvoju suradnje nadležnih državnih tijela i organizacija civilnog društva, posebice onih koje djeluju za dobrobit djece i mladih te omogućiti sustavno obrazovanje voditelja udruga, zaklada i ostalih nevladinih organizacija za izradu projekata koji se mogu financirati iz EU fondova.

Jačanje volonterstva za bolje usluge i brigu o stanovništvu

Snažno ćemo podupirati volonterstvo. Osnažit ćemo volonterstvo u provedbi reforma za društveni i gospodarski rast i demokratski razvoj te uključiti najveći krug mogućih sudionika: organizacije civilnoga društva, udruge, zaklade, pravne osobe vjerskih zajednica registrirane kao nefinansne organizacije, odgojno-obrazovne ustanove (osnovne i srednje škole, učenički domovi), javne ustanove u socijalnoj skrbi i zdravstvu, javne ustanove iz područja zaštite okoliša i prirode, socijalne zadruge i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Vjerske zajednice

Konstruktivni dijalog s vjerskim zajednicama, posebno Katoličkom crkvom

Nastaviti ćemo njegovati i unaprjeđivati dobre odnose s vjerskim zajednicama u Hrvatskoj te ćemo ih i dalje finansijski podupirati u skladu s proračunskim mogućnostima. Poticati ćemo konstruktivni dijalog sa svim vjerskim zajednicama, poštujući načelo odvojenosti Crkve i države, posebno s Katoličkom crkvom kao najvećom i najznačajnijom vjerskom zajednicom u Hrvatskoj. Ugovori između Slike i Republike Hrvatske temelj su toga odnosa. Poticati ćemo dijalog između pripadnika različitih vjerskih zajednica radi poticanja mira i izgradnje zajedničke domovine. Skribit ćemo se da temeljna prava djece budu zajamčena u odgojnim i obrazovnim ustanovama u skladu s vjerskim uvjerenjima. Podupirati ćemo obnovu sakralnih objekata omogućujući vjerskim zajednicama stručnu pomoć pri prijavama za financiranje čime ćemo postići ne samo obnovu vrijednih objekata hrvatske kulturne baštine već potaknuti i gospodarski sektor koji će raditi na obnovi i otvoriti mogućnosti za novo zapošljavanje.

Nacionalne manjine

Kvalitetna suradnja s nacionalnim manjinama u zaštiti njihovih prava i sloboda

Nacionalne manjine veliko su bogatstvo Hrvatske. Kroz stoljetni suživot s većinskim hrvatskim narodom i kroz svoju kulturu značajno su doprinijele razvoju Hrvatske. Pripadnici nacionalnih manjina aktivno su se uključili u obranu tijekom Domovinskog rata. Stoga ćemo nacionalnim manjinama i njihovim problemima

posvetiti posebnu pozornost. Sustavno ćemo poticati sudjelovanje nacionalnih manjina u javnom životu Hrvatske i aktivno ćemo surađivati na rješavanju pitanja vezanih uz ostvarivanje i zaštitu prava i sloboda nacionalnih manjina u Hrvatskoj. U suradnji s predstvincima nacionalnih manjina razvijat ćemo razumijevanje i solidarnost radi pune zaštite manjinskih prava. Čuvat ćemo postignuta prava zajamčena zakonodavnim okvirom. Dodatno ćemo uvažavati i međunarodne preporuke o pravima nacionalnih manjina te provoditi prihvaćene strateške dokumente u cilju konkretne implementacije prava. Poticat ćemo njihovu integraciju u hrvatsko društvo te paralelno osiguravati njihovo potpuno očuvanje etničkog, kulturnog i društvenog identiteta.

Kulturne potrebe nacionalnih manjina te kulturni programi organizacija i zajednica nacionalnih manjina bit će sustavno podržani kroz programe nadležnih ministarstava. Kroz kulturne aktivnosti, razmjenu i dijalog promovirat ćemo kulturnu raznolikost, razvijati i unaprjeđivati toleranciju prema bogatstvu kultura nacionalnih manjina. Posebne aktivnosti bit će usmjerene na mlađu generaciju radi promocije razumijevanja, uvažavanja i dijaloga.

Poboljšanjem Programskega ugovora između Vlade i HRT-a obvezat ćemo javni medijski servis na adekvatno praćenje tema bitnih za nacionalne manjine. Medijsko praćenje mora biti sveobuhvatno (primjerena minutaža) i sistematsko (raznolikost tema). Posebno ćemo promovirati sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u Domovinskom ratu te poticati dostojanstveno prisjećanje i spomeničko obilježavanje njihovog doprinosu i žrtve u obrani samostalnosti Hrvatske.

Osigurat ćemo uvjete za opsežnije djelovanje državnih institucija i organizacija zaduženih za pomoć, rješavanje problema i praćenje aktivnosti nacionalnih manjina (npr. Savjet za nacionalne manjine). Aktivno ćemo surađivati s organizacijama nacionalnih manjina u Hrvatskoj na razvoju odnosa i suradnje s njihovim matičnim državama, pozitivno afirmirajući manjine kao poveznicu i most suradnje na području vanjske politike.

Ravnopravnost spolova

Ravnopravnost spolova jedan je od prioriteta naših politika. Pravo na jednakost u temeljima je europskih politika, nužno je za daljnji razvoj društva te se mora u jednakoj mjeri primjenjivati u svim aspektima života. Jednakost spolova važna je za postizanje općih ciljeva EU-a poput stope zaposlenosti u okviru strategije Europa 2020. i ključne gospodarske prednosti za promicanje pravednog i uključivog gospodarskog rasta. Smanjenje profesionalnih nejednakosti doprinosi učinkovitosti i fluidnosti tržišta rada. Zato ćemo se zalagati za ravnopravnost spolova, posebno na tržištu rada te donošenjem zakonske regulative osigurati jednaku plaću za isti uloženi rad obaju spola. Aktivno sudjelovanje žena i muškaraca u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu preduvjet je hrvatskog društvenog razvoja.

Donijet ćemo pozitivne mjere potpore ženama u području politike i gospodarstva jer su se one pokazale uspješne u integraciji na tržištu rada i u procesu donošenja odluka i u društvu u cjelini.

*Veća zastupljenost tema važnih za
nacionale manjine na HRT-u*

*Jednaka plaća za jednak rad
obaju spolova*

*Pomoć pri usklađivanju
obiteljskog i poslovnog života*

Hrvatskoj je potreban novi društveno održivi model temeljen na znanju i inovacijama koji će osnažiti ulogu žena u proizvodnom sustavu i preispitati načine raspodjele poslova između muškaraca i žena. Cilj nam je uspostaviti ravnotežu između muškaraca i žena i pomoći usklađivanje obiteljskog života i rada radnika obaju spolova. Promicat ćemo fleksibilno radno vrijeme i korištenje roditeljskog dopusta za očeve. Osigurat ćemo pristup visokokvalitetnim uslugama dječje skrbi i službama potpore za osobe starije dobi koje će pridonijeti razvoju ravnopravnosti.

Poticanje ženskog poduzetništva

Osigurat ćemo stjecanje osnovnih znanja i vještina ženama koje imaju samo osnovnoškolsko obrazovanje te su zbog životnih prilika bile prisiljene prijevremeno izaći iz obrazovanog sustava. Prekvalifikacijom i dokvalifikacijom omogućit ćemo osposobljavanje žena srednjoškolskog obrazovanja za zanimanja koja su tražena na tržištu rada, posebice u deficitarnim zanimanjima. Poticat ćemo žensko poduzetništvo. Osigurat ćemo ženama pomoći tijekom provedbe poduzetničkih aktivnosti, sufinancirati čuvanje djece te osiguravati skrb o ovisnim članovima kućanstva, ukoliko je isto neophodno za njihovo uključivanje na tržište rada.

*Više skloništa, pravna i finansijska
pomoć žrtvama obiteljskog nasilja*

Hrvatsko je društvo suočeno s problemom nasilja u obitelji. Osigurat ćemo veći broj skloništa za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja te im omogućiti zaštitu i odgovarajuću pravnu i finansijsku pomoć. Smatramo apsolutno neprihvatljivim bilo kakav oblik fizičkog, psihičkog ili seksualnog nasilja te ćemo značajno unaprijediti sustav prevencije i zaštite od svih oblika nasilja kroz institucije i potporu udrugama civilnog društva čije je djelovanje usmjereno na to područje. U potpunosti ćemo ispuniti obveze prema Istanbulskoj konvenciji koja je za Republiku Hrvatsku stupila na snagu 2014. Konvencija sadrži područja prevencije, zaštite od progona, kao i temeljne mјera nadzora provođenja propisa.

Bogatstvo hrvatskog društva u Europi 10

„Svojim vrijednostima, posebnostima, jezikom, kulturom i baštinom doprinosimo bogatstvu i različitosti Europske unije.“

U proteklih 27 godina Hrvatska demokratska zajednica radom svojih članova, vlada i saziva Hrvatskog sabora, a na temelju politike prvog predsjednika Republike Hrvatske i HDZ-a dr. sc. Franje Tuđmana, predvodila je i dobila borbu za demokratski poredak, neovisnost, međunarodno priznanje, obranu od agresije velikosrpskog Miloševićevog režima te oslobođenje države. Hrvatska demokratska zajednica također je dala najveći doprinos u ostvarivanju strateških ciljeva Hrvatske - članstvo u NATO-u i EU. To je bilo moguće zahvaljujući radu prijašnjih generacija, zajedništvu domovinske i iseljene Hrvatske, a prije svega velikoj žrtvi hrvatskih branitelja u obrambenom i pravednom Domovinskom ratu, koji je temelj suvremene hrvatske države, zbog čega ćemo štititi prava i dostojanstvo hrvatskih branitelja i njihovih obitelji te bolje promicati njihovu ulogu u društvu. Kao članica EU-a, svojim povijesnim uporištima i vrijednostima, jezikom, kulturom i baštinom i dalje ćemo doprinositi bogatstvu europske obitelji.

Povijesna uporišta

Dr. sc. Franji Tuđmanu, akademiku, tvorcu suvremene hrvatske države, prvom hrvatskom predsjedniku, utemeljitelju i prvom predsjedniku Hrvatske demokratske zajednice pripada važno, ako ne i najvažnije mjesto među velikanima hrvatske povijesti. Činjenica je kako je upravo on bio predvodnik društvenog i političkog pluralizma u razdoblju ideološkog jednoumlja komunističko socijalističke diktature.

Uveo je demokraciju i demokratski pluralizam u Hrvatsku. Stvorio je iz temelja sve potrebne demokratske institucije, a kao demokratsko načelo uveo je trodiobu vlasti. Pod njegovim vodstvom inauguriran je prvi demokratski Ustav Republike Hrvatske temeljen na najpozitivnijim tradicijama zapadnog ustrojstva. Predvodeći hrvatske branitelje u oslobođilačkom Domovinskom ratu, kombinacijom vojnih i diplomatskih aktivnosti obranjen je, a potom i oslobođen hrvatski okupirani teritorij. Na čelu s predsjednikom Tuđmanom obnovljena je hrvatska državnost, državni simboli i nacionalna valuta. Srušio je plansko socijalističko i uveo slobodno tržišno gospodarstvo. Provodio je politiku pomirenja te se suprotstavljao svakom obliku revanšizma. Bio je državnik koji je tražio konsenzus oko svih važnih pitanja od nacionalnog i državnog interesa, bio je i humanist te veliki pobornik zaštite ljudskih i manjinskih prava.

Dr. Franjo Tuđman – tvorac suvremene hrvatske države

Upravo dr. sc. Franji Tuđmanu možemo zahvaliti što je Hrvatska u međunarodnoj zajednici ravnopravan partner, što je članica NATO-a i EU-a jer on je hrvatsku državnu politiku vezao uz zapadnu europsku i svjetsku politiku, oslobađajući Hrvatsku zagrljaja Istoka i balkanskih asocijacija. Rušenjem komunističkog jednopartijskog sustava u Hrvatskoj, dao je doprinos demokratskim pokretima u državama jugoistočne Europe. Dr. sc. Franjo Tuđman jest i ostaje okosnica i simbol uspješne hrvatske politike, a svako njegovo osporavanje - osporavanje je temelja hrvatske državnosti.

Hrvatski branitelji i Domovinski rat

Zaštita digniteta hrvatskih branitelja i Domovinskog rata

Hrvatski branitelji i Domovinski rat za nas su jedan od temelja postojanja suvremene hrvatske države. Štitit ćemo dignitet hrvatskih branitelja i vrijednosti stvorene u pobjedničkom Domovinskom ratu, štitit ćemo istinu Domovinskog rata te osigurati da budu stupovi razvoja suvremenih Oružanih snaga Republike Hrvatske. Želimo povratiti povjerenje hrvatskih branitelja prema politici koja će se zalagati za dobrobit i dostojanstvo hrvatskih branitelja te isticati njihove zasluge u stvaranju samostalne Hrvatske.

Skrb za hrvatske branitelje i njihove obitelji

Jedinstveni zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji

Donošenjem Jedinstvenog zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji poboljšat ćemo razinu i kvalitetu sveukupne skrb za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji te zaštititi dostojanstvo i dignitet hrvatskih branitelja i Domovinskog rata. U Jedinstvenom zakonu na jednom mjestu bit će objedinjena sva prava čime će se osigurati dosljedna i kvalitetna primjena. Osigurat ćemo da se odredbe Zakona o mirovinskom osiguranju koje se odnose na hrvatske branitelje izuzmu iz općeg zakona i reguliraju Jedinstvenim zakonom.

Skrb za hrvatske branitelje i članove obitelji kroz zapošljavanje, stambeno zbrinjavanje, vraćanje ukinutih mirovinskih prava i zdravstvenu zaštitu

Osigurat ćemo punu trajnu skrb za hrvatske branitelje i njihove obitelji. Omogućit ćemo zapošljavanje hrvatskih branitelja i djece poginulih, zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja tako da će tvrtke i poduzeća u državnom vlasništvu dosljedno primjenjivati zakonska rješenja glede prednosti zapošljavanja navedenih kategorija hrvatskih branitelja.

Provest ćemo stambeno zbrinjavanje, a što uključuje povoljan otkup, zaštićene najmoprimce, pravo prvakupa, dodjelu izvan liste prvenstva za najugroženije braniteljske obitelji te subvencioniranu stanogradnju. Vratit ćemo ukinuta mirovinska prava sukladno gospodarskom i finansijskom oporavku.

Zdravstvene ustanove organizirat će zdravstvenu skrb za hrvatske branitelje na način da pružaju dostoјnu i kvalitetnu zdravstvenu zaštitu te da HRVI imaju prednost pri korištenju zdravstvenih usluga. Donijet ćemo Nacionalnu strategiju za zaštitu i očuvanje zdravlja hrvatskih branitelja i stradalnika iz Domovinskog rata za četverogodišnje razdoblje i osigurati program ubrzanih preventivnih pregleda.

Rješavanje statusa pripadnika HVO-a

Trajno ćemo rješiti status pripadnika HVO-a kao dijela jedinstvenog i neodvojivog hrvatskog obrambenog korpusa koji su zajedno s pripadnicima HV-a donijeli mir i stabilnost na prostorima Hrvatske i BiH.

Potpore hrvatskim braniteljima u gospodarstvu

Osigurat ćemo povoljno, odnosno subvencionirano kreditiranje hrvatskih branitelja poduzetnika i poduzetnika koji zapošljavaju hrvatske branitelje te uvesti potpore za projekte poduzetnika na kojima se zapošljavaju hrvatski branitelji. Kroz poduzetnički inkubator za branitelje poduzetnike osigurat ćemo povoljnije najmove poslovnog prostora, potrebnu stručnu, tehničku i savjetodavnu pomoć. U svrhu jačanja konkurentnosti na tržištu rada, sufinancirat ćemo troškove njihovog obrazovanja uz mogućnost prekvalifikacije te stjecanja dodatnih znanja i vještina.

Zajedno s udrugama branitelja poticati ćemo provedbu projekta, osobito socijalnog poduzetništva, koji doprinose samozapošljavanju hrvatskih branitelja, stradalnika Domovinskog rata, djece HRVI i djece dragovoljaca Domovinskog rata kroz promidžbene i edukativne aktivnosti. Hrvatski branitelji prepoznali su koncept socijalnog poduzetništva kao bitnog nositelja hrvatskog razvoja usmjerenog na reinvestiranje profita u lokalnu zajednicu i za najpotrebitije među nama.

Vrijednosti i postignuća hrvatskih branitelja

Promicati ćemo istinu o Domovinskom ratu kao oslobođilačkom i obrambenom ratu koji je temelj neovisne i slobodne države Hrvatske. Zalagati ćemo se za postizanje konsenzusa za donošenje Ustavnog Zakona o zaštiti digniteta i dostojanstva hrvatskih branitelja i Domovinskog rata. Promicati ćemo: postignuća hrvatskih branitelja, vrijednosti i baštinu Domovinskog rata kroz obilježavanje obljetnica, sufinanciranje spomen obilježja, potporu izdavačkoj djelatnosti s temama iz Domovinskog rata, suradnju i potporu braniteljskim udrugama. Vukovar ćemo proglašiti područjem od posebnog pijeteta prema žrtvama. Osigurati ćemo primjerenu zastupljenost Domovinskog rata u školskim programima i udžbenicima te podupirati jačanje znanstvenih institucija koje proučavaju Domovinski rat.

Hrvatska kultura i baština

Hrvatska povijesno i kulturno pripada sredozemnom i srednjoeuropskom civilizacijskom krugu. Očuvanje kulturnog identiteta, poticanje kulturnog stvaralaštva, ostvarivanje potencijala kulture u gospodarskom oporavku te doprinos kulture razvoju drugih područja života bit će glavne smjernice koje ćemo ostvariti. Danas, kada je prepoznata važnost kulturnog i umjetničkog obrazovanja za cijelovit razvoj djece i mladih, posebnu pozornost posvetiti ćemo širenju publike te učiniti kulturu dostupnom svim hrvatskim građanima.

Očuvanje kulturnog identiteta i baštine

Kulturni identitet, izgrađivan kroz stoljeća, predstavlja najvažniji element koji je homogenizirao hrvatski narod u stoljećima bez postojanja samostalne države. Njegovo očuvanje, strateški je politički zadatak za Hrvatsku, članicu euroatlantskih integracija. Nacionalne kulturne institucije, kao i suvremeno stvaralaštvo u kulturi čuvaju, obogaćuju i nadograđuju kulturni identitet. Cilj nam je osigurati uvjete i urediti okvir za njihov rad. Izraditi ćemo strateške dokumente potrebne za moderno funkcioniranje institucija i kreativno umjetničko djelovanje.

Subvencionirano obrazovanje i kreditiranje poduzetničkih projekata hrvatskih branitelja

Promicanje projekata samozapošljavanja i socijalnog poduzetništva hrvatskih branitelja

Vukovar kao područje od posebnog pijeteta prema žrtvama

Zaštita kulturnog identiteta

*Nova ulaganja u kulturne ustanove
u kontekstu integriranog razvoja*

Očuvanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine kao važan dio razvoja na lokalnoj razini

Digitalni registar kulturnih dobara

Povratak svih kulturnih dobara otuđenih tijekom Domovinskog rata

Posebnu pozornost posvetit ćemo zaštititi hrvatskog jezika kao temelja kulturnoga identiteta. U njegovom njegovanju i promicanju važan obol pruža Matica hrvatska. Značajnu pozornost posvetit ćemo investicijskim projektima: Hrvatski povjesni muzej, novi Hrvatski državni arhiv, Muzej domovinskog rata i iseljeništva, HNK Zagreb – nova scena, zgrada Opere, filmski studio. Materijalno ćemo pomagati razvoj sustava domova kulture, narodnih knjižnica, regionalnih kazališnih i muzejskih institucija te arhivskih spremišta u suradnji s lokalnom i regionalnom samoupravom. Usmjerit ćemo korištenje europskih sredstava u razvoj društveno-kulturnih centara sukladno potrebama lokalnih sredina.

Izuzetna raznolikost i bogatstvo materijalne i nematerijalne kulturne baštine jedna je od prepoznatljivih obilježja Hrvatske. Brigom i očuvanjem baštine, održivim korištenjem u novim javnim, gospodarskim i turističkim namjenama ona postaje značajni resurs razvoja određenog područja. Novim modelima financiranja i korištenjem EU fondova pokrenut ćemo projekte revitalizacije baštine. Poticat ćemo aktivnosti lokalne zajednice u projektima obnove. Razvojem digitalnog Registra kulturnih dobara osigurat ćemo transparentnost i dostupnost informacija. Tako će građani moći dobiti točne informacije, a poduzetnici naći mogućnosti za investicije i održivo korištenje baštine na temelju dugoročnih koncesija. Obnovljenoj kulturnoj baštini udahnut ćemo život s programima kulturnih manifestacija, muzejskim programima i audiovizualnim sadržajima. Osigurat ćemo stručni nadzor i ekspertizu putem sustava konzervatorskih odjela i HRZ-a. Hrvatska je među vodećim državama svijeta po reprezentativnosti nematerijalne kulturne baštine. Čuvar je opstanka običaja, dijalekata, svetkovina, tradicije. Kulturno umjetnička društva, udruge i lokalne zajednice imat će stalnu stručnu i finansijsku podršku.

Promocija kulture i poticanje kulturnog stvaralaštva

Posebnu pozornost posvetit ćemo kazalištima koja u Hrvatskoj imaju stoljetnu tradiciju i nezamjenjive su kulturne institucije koje se moraju uvažavati. Pored rješavanja infrastrukturnih problema, poticat ćemo kreativan razvoj njihovih programa na temelju djela hrvatskih pisaca. Muzejske institucije kao tumači i čuvari povjesnih memorija predstavljaju civilizacijski kulturni doseg. Glavni naglasak u predstojećem razdoblju bit će na ulaganju u moderne i edukativne muzejske postave u cilju povećanja broja posjetitelja. Pojačat ćemo suradnju muzejskih institucija, razmjene tematskih izložbi, kao i otvorenost muzeja prema turistima, školskom i obrazovnom sustavu. Arhivi pohranjuju opsežno pisano svjedočanstvo naroda, prostora i države. Razvijat ćemo mrežu arhiva i arhivskih spremišta radi stvaranja boljih uvjeta pohrane i korištenja. Omogućit ćemo dostupnost građanima uz pojačane programe digitalizacije gradiva te doprinijeti i učinkovitosti javne uprave. Posebno ćemo podupirati rad Hrvatskog memorijalnog dokumentacijskog centra Domovinskog rata. Dovršit ćemo proces povratka kulturnih dobara otuđenih u vrijeme Domovinskog rata.

Mogućnosti promocije Hrvatske i njene kulture iskoristit ćemo kroz programe međunarodne kulturne suradnje i razmjene. Stvorit ćemo mogućnosti za prezentiranje izložbi, koncerata i predstava naših kulturnih institucija i umjetnika u kulturnim centrima Europe kako bismo ih približili građanima EU-a. Stimulirat ćemo zajednički rad hrvatskih i stranih umjetnika i kulturnih institucija.

Iskoristit ćemo izuzetnu priliku domaćinstva Europske prijestolnice kulture 2020. za promociju hrvatske kulture i za gospodarski razvoj potaknut kulturom. Posebnu pozornost posvetit ćemo audiovizualnim djelatnostima i snimanju filmova vezanih uz Domovinski rat. Razvijat ćemo sustav snimanja koproducijskih projekata u Hrvatskoj i razvoj studijske infrastrukture. Aktivno ćemo uključiti HRT u projekte proizvodnje domaćih audiovizualnih sadržaja. Sektor izdavaštva nalazi se u izrazitoj krizi čime je ugrožen veliki broj radnih mјesta i opstanak velikog broja malih poduzeća. Pojačat ćemo mjere potpore izdavačima, piscima i ostalim akterima u lancu pisac – izdavač – knjižnica – prijevodi – sajmovi knjiga. Razvijat ćemo kulturu čitanja i pokrenut program osuvremenjivanja sustava narodnih knjižnica. U suradnji sa županijama i gradovima ravnomjerno ćemo razvijati raznolikost festivala i manifestacija poštujući specifičnosti hrvatskih krajeva. Nacionalnim festivalima osigurat ćemo kreativni, programski i infrastrukturni razvoj.

Hrvatima u Bosni i Hercegovini te iseljeništvu pomagat ćemo u realizaciji kulturnih aktivnosti i očuvanju kulturne baštine. Podupirat ćemo razmjenu kulturnih programa, povezivanje s kulturnim institucijama u Hrvatskoj. Stimulirat ćemo uključivanje kulturnih udruga iz iseljeništva u programe kulturnih manifestacija u svim hrvatskim županijama. Osigurat ćemo sredstva za provedbu projekata Kultura i umjetnost za mlade te za one starije životne dobi. Na taj način, kroz veće sudjelovanje u kulturnim i umjetničkim aktivnostima i bolji pristup sadržajima, osiguravamo bolju socijalnu uključenost tih društvenih grupa.

Ostvarivanje potencijala kulture u gospodarskom razvoju

Bogatstvo kulturne baštine i raznolikost kulturne produkcije (kulturne industrije) ima potencijal doprinositi gospodarskom razvoju i zapošljavanju kao značajan ekonomski resurs. Na temelju strateških dokumenata za pojedina područja kulture, pokrenut ćemo ulaganja u kulturnu infrastrukturu, obnovu baštine i produkciju kulturnih sadržaja koristeći EU fondove (posebno iz programa Kreativna Europa). Realizacijom takvih programa sektor kulture može ostvarivati i do 4% BDP-a te osigurati veliki broj radnih mјesta. Svi oblici poduzetništva u kulturi imat će stalnu institucionalnu potporu. Poticat ćemo sve oblike nezavisne kulturne produkcije, a samostalnim umjetnicima, osigurat ćemo nužnu osnovu kao preduvjet za kreativan rad.

Kultura je sastavni dio cjelokupnog društva jedne države i nužno mora biti povezana s drugim područjima politika. Kulturnu baštinu, kopnene i podvodne arheološke parkove, običaje, izložbe i festivale integrirat ćemo u turističku ponudu. Iskoristit ćemo snimanje filmskih koprodukcija na području Hrvatske za turistički marketing. Djelatnosti muzeja, galerija i kazališta tjesno ćemo povezati u školski obrazovni proces. Tradicionalne poljoprivredne proizvode i načine ribolova tretirat ćemo kao kulturnu raznolikost nastalu posebnostima svakodnevnoga života u hrvatskim krajevima. Poticat ćemo sve oblike poduzetništva u kulturi te ćemo, u suradnji s gospodarstvom, osigurati finansijske poticaje. Razvijat ćemo programe podrške ulagacima u kulturu u suradnji s finansijskim sektorom. Uspostaviti ćemo stalnu suradnju s vjerskim zajednicama, strukovnim udrugama i sindikatima iz područja kulture. Strateške dokumente i zakone donosit ćemo temeljito uz opsežnu javnu raspravu.

*Više filmova na temu
Domovinskog rata*

Razvoj kulture čitanja

*Podrška Hrvatima izvan Hrvatske u
promicanju i očuvanju
hrvatske kulture*

*Doprinos kulture gospodarskom
razvoju i zapošljavanju*

Očuvanje kulturnog identiteta i doprinos kulture svim segmentima društva i gospodarskom razvoju bit će osnovni motivi njihovog donošenja.

Mediji

Pluralizam, profesionalnost i sloboda medija

Mediji su važan dio kreativnih industrija s posebnim utjecajem na razvoj demokratskog i pluralnog društva. Zalagat ćemo se za medijsku politiku koja će poticati pluralizam, profesionalnost i raznolikost medija te inzistirati na poštovanju medijskih sloboda. Transparentan, demokratski i potpuno sloboden rad medija omogućuju kritičnost i preispitivanje svih oblika vlasti, uvjetuju njezinu veću odgovornost, jamči otvoreniju praksu vladanja te posljedično djelotvorniju demokraciju. U suvremenim demokratskim društvima mediji su i sredstva javne rasprave nužne za ostvarivanje demokratičnosti i pluralizma. Povjerenje u medije, novinarsku profesiju i novinare može se izjednačiti s povjerenjem u institucije.

Medijska strategija i novi paket medijskih zakona

Zbog svega toga donijet ćemo sveobuhvatnu Medijsku strategiju koja će uključiti zakonodavne, medijske, društvene i kulturološke nužnosti jednog zrelog demokratskog društva, uvažavajući u svakom trenutku nesporну važnost i ulogu medija. U izradu strategije uključiti ćemo javnost i novinarsku struku te provesti temeljitu javnu raspravu. Također, slijedit ćemo zakonodavnu praksu iz najrazvijenijih europskih demokracija te preporuke EU institucija. Na temeljima strategije aktualizirat ćemo paket medijskih zakona (Zakon o medijima, Zakon o elektroničkim medijima itd.).

Niža stopa PDV-a na lokalna tiskana izdanja

U svrhu poboljšanja uvjeta lokalnih i regionalnih nakladnika, koji su najspasobniji razumijevati lokalni kontekst i osigurati mu potrebne informacije te biti u mogućnosti kanalizirati što više društvenih interesa, ujednačit ćemo PDV tiskanim lokalnim nakladnicima s onima koji se primjenjuje na dnevna tiskana izdanja. Donošenjem novog zakona o HINA-i pridonijet ćemo očuvanju neovisnosti jedine novinske agencije u Hrvatskoj.

Manja RTV pretplata i novi Zakon o HRT-u

Pokrenut ćemo izmjene Zakona o HRT-u u cilju sprječavanja utjecaja na najveću hrvatsku radiotelevizijsku kuću koju financiraju građani. Potaknut ćemo korištenje novih tehnologija i racionalno upravljanje u svrhu veće efikasnosti. Smanjit ćemo RTV pretplatu, a sredstva od pretplate usmjerit ćemo u produkciju audiovizualnih sadržaja. Posebnu pozornost kroz medijsko praćenje pridat ćemo potrebama Hrvata u Bosni i Hercegovini i iseljeništvu. Poticat ćemo pretplatu na novinska izdanja putem olakšica s obzirom da sustav pretplate u Hrvatskoj jedva postoji te tako uvažavati kvalitetu i tradiciju. Osigurat ćemo da Agencija za elektroničke medije djeluje kao nezavisni regulator sukladno najvišim kriterijima.

Poštovanje hrvatskih frekvencijskih prava

Sukladno preporukama EU institucija stvarat ćemo uvjete za smanjivanje poreznih opterećenja za elektroničke medije. Zalagat ćemo se za smanjivanje naknada Odašiljačima i vezama, naknada za frekvencije HAKOM-u i ostalih davanja, u cilju suzbijanja monopola, stvaranja povoljnijih uvjeta za korisnike i tržišne konkurentnosti. Osigurat ćemo poštovanje hrvatskih frekvencijskih prava od strane inozemnih radio i televizijskih odašiljača, sukladno međunarodnim sporazumima o frekvencijama, a na korist Hrvatske i njenih građana.

Nacionalna sigurnost i obrana 11

„Nova Strategija nacionalne sigurnosti odgovor je izazovima današnjice poput kriminaliteta i terorizma te bolja zaštita državne granice.“

Osigurat ćemo sveobuhvatan, koordiniran i proaktivni pristup svih institucija hrvatske države radi smanjivanja ranjivosti društva te oživotvoriti koncept domovinske sigurnosti koji podrazumijeva prioritetno donošenje koherentne Strategije nacionalne sigurnosti. Snažnjom suradnjom obavještajnih i sigurnosnih službi te djelotvornijim nadzorom državne granice osigurat ćemo bolju zaštitu od terorističkih prijetnji. Većim ulaganjem u opremanje i modernizaciju naših Oružanih snaga podići ćemo razinu obrambenih sposobnosti. Uspostavit ćemo jedinstven i učinkovit sustav civilne zaštite te nastaviti s naporima za konačno razminiranje svih hrvatskih krajeva.

Domovinska sigurnost

Polazište koncepta domovinske sigurnosti jest spoznaja i uvjerenje kako nacionalna sigurnost, uz tradicionalni obrambeno-sigurnosni aspekt, obuhvaća sigurnost i održivost demokratskih institucija, društva, okoliša, prirodnih izvora, energetske opskrbe i gospodarski napredak. Cilj je koncepta domovinske sigurnosti koordinirano aktiviranje svih elemenata i odrednica nacionalne moći kao što su: populacija, prirodni resursi, zemljopisna obilježja, gospodarstvo, obrambeni potencijali, politika te psihološki i informacijski element, a sve u cilju promicanja interesa i ciljeva nacionalne sigurnosti Hrvatske. U tom smislu domovinska sigurnost podrazumijeva uključenost svih institucija hrvatske države ali i građana, gospodarskog sektora i institucija civilnog društva, u koordiniranom naporu ostvarivanja relativne neranjivosti društva. U svojoj je biti to koordinacija između različitih funkcija ukupnog sigurnosnog sustava, kroz koju se razvijaju novi modeli sigurnosti i djelotvorno povezuju s hrvatskim potencijalima. Stoga ćemo sve postojeće elemente nominalno i organizacijski nedefiniranog sigurnosnog sustava institucionalno i organizacijski transformirati, uspostaviti učinkovit sustav domovinske sigurnosti koji će odgovoriti novim sigurnosnim izazovima.

Strategija nacionalne sigurnosti

Sustav domovinske sigurnosti počiva na jasno definiranoj Strategiji nacionalne sigurnosti te ostalim strateškim dokumentima čija izrada i usvajanje predstavlja osnovni preduvjet razvoja sigurnosnog sustava Hrvatske. Izraditi ćemo i usvojiti Strategiju nacionalne sigurnosti koja će jasno definirati ciljeve kao što su: zaštita državljana Republike Hrvatske, njihove dobrobiti i načina života; zaštita hrvatskog

Učinkovit sustav domovinske sigurnosti kao odgovor novim sigurnosnim izazovima

gospodarstva, nacionalnih infrastruktura i prirodnih dobara te teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske od svih oblika sigurnosnih ugroza i rizika; poluge nacionalne moći i zadaće koje je potrebno realizirati radi ostvarivanja Strategijom nacionalne sigurnosti definiranih ciljeva te osiguranja uvjeta za stabilan razvoj, prosperitet i opstojnost Hrvatske i hrvatskog naroda, kao i trenutni strateški i sigurnosni položaj Hrvatske.

Borba protiv terorizma

Snažna suradnja obaveštajnih i sigurnosnih službi u borbi protiv terorizma

Terorizam ugrožava europske vrijednosti i sigurnost Europe, ali i Hrvatske. Stoga ćemo osigurati snažniju suradnju obaveštajnih i sigurnosnih službi, a imajući u vidu i terorističku prijetnju koju predstavljaju borci povratnici iz Sirije koji se pozicioniraju i u hrvatskom okruženju. Sigurnost građana treba biti na prvom mjestu. Oružane snage Republike Hrvatske kontinuirano ćemo modernizirati te aktivno sudjelovati u međunarodnim mirovnim operacijama u okviru UN-a, NATO-a i EU-a.

Bolja zaštita državnih granica

Migracijski pritisak na Europu zahtijeva solidarnost i empatiju prema izbjeglicama i migrantima, uz puno poštovanje nacionalnih propisa, pravne stečevine EU-a i međunarodnog prava. Hrvatska policija ima važnu ulogu u učinkovitoj kontroli državne granice, a Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Hrvatski Crveni križ i ostale nevladine organizacije, osim u postupanju kod prirodnih katastrofa, predstavljaju bitnu podršku u zbrinjavanju migranata.

Obrambene sposobnosti države

Modernizacija i opremanje Oružanih snaga uz jačanje domaće vojne industrije

Oružane snage Republike Hrvatske jamac su hrvatske slobode, samostalnosti, suverenosti i teritorijalne cjelovitosti, na kopnu, moru i zraku. Podići ćemo razinu potrebnih obrambenih sposobnosti Oružanih snaga ulaganjem u njihovo opremanje i modernizaciju, u skladu s dugoročnim planovima preuzetih međunarodnim obvezama, sudjelovanjem u kolektivnim obrambenim mehanizmima te realnim gospodarskim i finansijskim potencijalom države. Usporedno ćemo poduzimati kontinuirane organizacijske i doktrinarne prilagodbe obrambenog sustava kako bi se osiguralo pravovremeno prepoznavanje novih izazova i zadaća te spremnost za suočavanje sa suvremenim rizicima i prijetnjama nacionalnoj sigurnosti. Pritome ćemo voditi računa da opremanje i modernizacija Oružanih snaga budu i u funkciji jačanja i razvoja hrvatske vojne industrije i gospodarstva u cjelini.

Sigurno okružje na našim ulicama, u kvartovima, općinama i gradovima

Sigurne ulice za našu djecu

Uspostaviti ćemo sigurnije okružje kroz prevenciju i rješavanje lokalnih sigurnosnih pojava. Pritome ćemo promicati pozitivne odnose policije i drugih sigurnosnih institucija sa stanovništvom na lokalnoj razini te kroz pojačanu suradnju svih čimbenika djelovati preventivno na razne kriminalne pojave u našem okružju.

Aktivno ćemo štititi sigurnost naših obitelji, sprječavati i suzbijati sve oblike kažnjivih ponašanja odnosno suzbijati prijetnje za život, sigurnost i dobrobit naših državljana te snažno razvijati imidž sigurne države na svim razinama.

Učinkovit sustav civilne zaštite

Uspostaviti ćemo jedinstven i učinkovit sustav odgovora na krize i elementarne nepogode koji će moći odgovoriti izazovima zaštite zdravlja i života hrvatskih državljana te zaštite materijalnih dobara i okoliša. Takav će sustav jamčiti maksimalnu iskoristivost nacionalnih potencijala te učinkovitu aktivaciju međunarodnih mehanizama i resursa koji su na raspolaganju Hrvatskoj u suočavanju s kriznim situacijama i posljedicama nepogoda. Kontinuirano ćemo povećavati spremnost sustava za slučaj kriza i katastrofa, primarno kroz prevenciju takvih pojava, a sekundarno kroz pravodobno reagiranje na moguće opasnosti i nesreće. Snažno ćemo podupirati aktivnosti uklanjanja mina i eksplozivnih sredstava kako bismo omogućili sigurniji život i brži gospodarski razvoj tih hrvatskih krajeva, provodeći aktivnosti koje će dovesti do što ranijeg trajnog uklanjanja te opasnosti s područja Hrvatske.

Veća spremnost u odgovorima na krizu i elementarne nepogode

Daljnje razminiranje za siguran život

12 Europska Hrvatska i vanjska politika

„Aktivna vanjska politika bit će usmjerena ka osnaživanju srednjoeuropske i mediteranske dimenzije Hrvatske, jačanju odnosa s europskim i transatlantskim saveznicima, potpori europske budućnosti jugoistočne Europe, u prvom redu BIH te rješavanju preostalih otvorenih pitanja sa susjednim državama.“

Hrvatska kao punopravna članica Europske unije treba angažiranije koristiti prednosti članstva u EU, sudjelovati u kreiranju europskih politika te zagovarati nastavak politike proširenja uz ispunjavanje kriterija za članstvo. U vanjskoj politici, a u kontekstu niza aktualnih i paralelnih kriza, Hrvatska kao jedina članica EU-a koja ima dunavsku i jadransku odnosno mediteransku dimenziju, treba se jasnije pozicionirati kao glavni partner prema državama u svom susjedstvu.

Hrvatska mora iskoristiti svoju diplomaciju i za privlačenje stranih ulaganja te pomoći hrvatskim izvoznicima u plasiranju hrvatskih proizvoda i usluga na inozemna tržišta.

Hrvatska nužno mora pojačati svoj vanjskopolitički položaj u dva smjera: stvaranje strateških partnerstva unutar EU-a i NATO-a te djelovati prema prostoru jugoistočne Europe, hrvatskom susjedstvu, prostoru u kojem hrvatska vanjska politika ima posebne zadatce.

Vanjska politika u funkciji ostvarivanja državotvornih i nacionalnih interesa

Vanjska politika nedvojbeno je u funkciji ostvarivanja državotvornih i nacionalnih interesa Hrvatske i kao takva je sredstvo za postizanje i osiguranje najpovoljnijeg mogućeg međunarodnog položaja države i njezina nesmetanog razvitka. U tom smjeru, hrvatska vanjska politika treba na području međunarodnih odnosa omogućiti zaštitu i promicanje vitalnih nacionalnih interesa Hrvatske. To se u prvom redu odnosi na: zaštitu teritorijalnog integriteta i državnog suvereniteta, promicanje demokratskih političkih načela i vladavine prava, temeljne slobode i prava čovjeka, gospodarski napredak i održivi razvoj, dobrosusjedske odnose (koji obuhvaćaju sigurnost i suradnju u neposrednom okružju), stabilnost euroatlantskog prostora, promicanje hrvatskog nacionalnog identiteta koji čini bit državnog identiteta u domovini i u svijetu, jačanje povezanosti s hrvatskim iseljeništvom i dijelovima hrvatskog naroda izvan Hrvatske koji su sastavni dio hrvatskog nacionalnog tijela i koji su važni subjekti za promicanje Hrvatske putem znanosti, kulture i gospodarstva u Europi i svijetu.

Pozicionirajući se kao ključni kreator i promicatelj europske i transatlantske politike u jugoistočnoj Europi, kroz djelovanje prema državama nečlanicama u jugoistočnoj Europi, podupirat ćemo ih u nastojanjima da ispune potrebne standarde za članstvo u europskim i transatlantskim integracijama. Europska budućnost Bosne i Hercegovine ključan je vanjskopolitički cilj Hrvatske i strateški interes. Zauzimanje za ravnopravnost Hrvata u BiH kao konstitutivnog naroda te briga o hrvatskim manjinama u ostalim državama ostaju trajne strateške zadaće djelovanja hrvatske politike i diplomacije. Kontinuiranim dijalogom sa susjednim državama nastojat ćemo rješiti preostala otvorena pitanja, uključujući pitanja razgraničenja, kao i paket pitanja u odnosima sa Srbijom koja su posljedica velikosrpske agresije na Hrvatsku. Unatoč tomu što je postala država članica EU-a i NATO-a, Hrvatska pripada skupini država koje nisu, u posljednjih nekoliko godina, dovoljno iskoristile unutarnje i vanjsko-političke okolnosti pa i prednosti za učinkovitiju integraciju i pozicioniranje unutar međunarodne zajednice i za jači gospodarski razvoj.

Bolja integrativnost vanjske politike obuhvaća učinkovitu i skladnu artikulaciju između nužnosti prihvatanja i provedbe pravne, gospodarske i vojno-sigurnosne standardizacije u okviru članstva unutar EU-a i NATO-a i očuvanja, primjenom načela supsidijarnosti na nacionalnoj i lokalnoj razini identitetskih, kulturnih, gospodarskih i političkih interesa.

Osnaziti ćemo srednjoeuropsku dimenziju Hrvatske. Prepoznajemo gospodarsku i geopolitičku važnost prostora srednje Europe s državama Višegradske skupine koje mogu postati pokretač povećanja gospodarskog rasta Europe, ali i same daljnje konstrukcije ujedinjenog europskog kontinenta.

U suglasju s predsjednicom Republike Hrvatske kao sukreatoricom vanjske politike, voditi ćemo novu i snažnu politiku realizacije hrvatskih strateških, političkih, sigurnosnih i gospodarskih vanjskopolitičkih ciljeva unutar EU-a i NATO-a s jasnim planom za jugoistok Europe. Nakon stanovitog vremena hrvatska vanjska politika bit će uskladena, koordinirana i govorit će jednim glasom. Jačanje bilateralne i multilateralne međunarodne suradnje cilj je naše nove hrvatske vanjske politike. Posebice ćemo inzistirati na snaženju i produbljivanju odnosa, strateškog partnerstva i prijateljstva sa saveznicima unutar integracija u kojima aktivno sudjeluje te njihovih partnera izvan europskih i transatlantskih integracija.

Stvarati ćemo nova strateška partnerstva Hrvatske unutar EU-a u političkom, sigurnosnom i gospodarskom smislu te održavati i unaprjeđivati kvalitetne političke i gospodarske odnose sa svim ključnim državama svijeta, posebno SAD-om. U kontekstu globalnih izazova borbe protiv terorizma, suočavanja s izbjegličko-migrantskom krizom, nestabilnosti na Sredozemlju, Bliskom istoku i istočnom susjedstvu – naš referentni okvir vanjskopolitičkog djelovanja uzimat će u obzir i Globalnu strategiju za vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a iz 2016. te Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. koji odgovara na ključna globalna pitanja.

Smatramo kako vanjska politika treba biti u funkciji jačanja hrvatskog gospodarstva, posebice izvoza i privlačenja stranih investicija. Namjera nam je u potpunosti iskoristiti povoljan zemljopisni, geopolitički i geostrateški položaj Hrvatske,

Podrška BiH i ostalim državama jugoistočne Europe na putu prema euroatlantskim integracijama

Rješavanje otvorenih pitanja sa susjedima

Osnazivanje srednjoeuropske dimenzije Hrvatske

Jačanje odnosa s europskim i transatlantskim saveznicima

Vanjska politika u funkciji jačanja gospodarstva, energetske neovisnosti i promocije kulture

posebice u cilju energetske neovisnosti naše države te pozicioniranja Hrvatske kao strateškog čimbenika u osiguranju izvora energetske neovisnosti država srednje Europe. Kako bi se ostvario taj cilj, potrebna je koordinacija svih institucija i tijela u državi koja se bave gospodarstvom.

Ponovno ćemo uspostaviti snažni sustav diplomacije u službi gospodarstva i kulture, kako bismo promovirali hrvatske proizvode posebice one inovativne te kako bismo promocijom kulture i kulturne baštine povećali učinke turizma, razmjene iskustava u upravljanju baštinom te kulturnu suradnju i razmjenu znanja i iskustava u području obrazovanja i znanosti. Hrvatska diplomacija, u koordinaciji s našim zastupnicima u Europskom parlamentu, ministarstvima, hrvatskom Vladom i predsjednikom Republike Hrvatske, aktivno će raditi na intenziviranju pitanja transnacionalnih cestovnih i željezničkih koridora koji prolaze kroz Hrvatsku kako bismo ubrzali početak gradnje te konačno cestovno spojili sve hrvatske krajeve i prometno ih povezali sa značajnim europskim središtema.

Suvremeno globalno multipolarno okružje utječe i na rastuću asimetriju međunarodnih odnosa koju obilježava nelinearnost, složenost i nejednakost glede suvremenih geopolitičkih dinamika koje se više ne temelje na klasičnom poretku međunarodne statične simetrije i ravnoteže snaga. U takvom okružju *asimetrični pristup* u vanjskoj politici, a pogotovo za manje i srednje države, podrazumijeva dodatnu pragmatičnost, fleksibilnost i višesmjernost u odnosu na sudjelovanje unutar regionalnih i međunarodnih saveza i unutar samih međunarodnih odnosa.

HDZ